

§ 26

Talouden tasapainotusohjelma 2023-2026

Kunnanhallitus 17.01.2023 § 8

Pomarkun kunnanvaltuusto on 28.2.2019 hyväksynyt talouden tasapainotusohjelma vuosille 2019-2024. Ohjelman hyväksymisen jälkeen kuntataloudessa ja toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia, joten ohjelma ei ole enää kaikilta osin ajantasainen.

Valtion koronaepidemian seurauksena tekemien tukitoimien vuoksi Pomarkun talouden tasapaino on toistaiseksi kehittynyt ohjelmassa arvioitua paremmin vuosina 2020-2021. Tukitoimien päättyminen sekä kuntien tehtäväkentän ja toimintaympäristön muutokset asettavat tulevat vuosina lisähaasteita talouden tasapainolle. Vaikka vuosi 2022 on vielä toteutumassa merkittävästi talousarviossa odotettua parempana, on talouden tasapainotustarve ilmeinen lähivuosina.

Vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelman mukaan alijäämää kertyy taloussuunnitelmakaudella yhteensä yli 0,8 milj. euroa. Käyttötalouden epätasapainon ja vuosien 2022-2023 mittavien investointien seurauksena lainamäärä kasvaa taloussuunnitelmakaudella noin 1,8 milj. euroa. Alijäämäkehityksen ja velkaantumisen pysäyttäminen edellyttää talouden tasapainotustoimia, joita ei kuitenkaan tulisi tehdä kunnan elinvoimaisuuden kustannuksella.

Valtuusto on asettanut yhdeksi vuoden 2023 talousarvion toiminnalliseksi tavoitteeksi talouden tasapainotusohjelman laatimisen. Ohjelman valmistelua varten tulee perustaa luottamushenkilöistä sekä keskeisistä viranhaltijoista koottu työryhmä, joka saamansa evästyksen perusteella vielä läpi ohjelman valmisteluprosessin.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää

-käydä evästyskeskustelun talouden tasapainotusohjelman aikataulusta ja valmistelun tavoitteista

-nimetä talouden tasapainotusohjelman valmistelua varten työryhmän sekä ryhmälle puheenjohtajan

Päätös Kunnanhallitus kävi evästyskeskustelun talouden tasapainotusohjelman aikatauluista ja valmistelun tavoitteista.

Sen lisäksi kunnanhallitus nimesi talouden tasapainotusohjelmaa valmistelevaan työryhmään seuraavat henkilöt:

**Peltomaa Kaarlo, pj
Grönman Minna, kv pj
Päiviälä Janne, kh pj**

**Haapala Tarmo
Hietanen Miia
Leppänen Olavi
Salmela Aila**

sekä asiantuntijajäseniksi kunnanjohtajan, sivistysjohtajan sekä teknisen johtajan.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Kunnanhallitus 09.05.2023 § 84

Kunnanhallituksen nimeämä työryhmä on käsitellyt 6.2., 27.2. ja 24.4.2023 toimialoilta koottuja esityksiä talouden tasapainottamiseksi. Valmistelutyön tueksi on tilattu ulkopuolisen asiantuntijan tekemä toiminta- ja talousanalyysi, jonka tuloksia esiteltiin valtuutetuille 27.4.2023.

Tasapainotusohjelmaa valmisteleva työryhmä päätti edellisessä kokouksessaan 24.4.2023 pyytää kunnanhallitukselta evästystä toimeksiannon loppuunsaattamiseksi. Ohjelman on tarkoitus valmistua siten, että esitetyt tasapainotustoimet voidaan huomioida vuoden 2024 talousarvion laadintaohjeissa, jotka kunnanhallitus antaa 20.6.2023 pidettävässä kokouksessa.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus käy työryhmän antaman selvityksen pohjalta evästyskeskustelun talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelusta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Merkittään, että Minna Grönman oli poissa asian käsittelyn aikana kello 18.53-18.56.

Kunnanhallitus 30.05.2023 § 99

Talouden tasapainotusohjelma on viimeistely työryhmän kokouksessa 22.5.2023 kunnanhallituksen edellisessä kokouksessa antaman evästyksen pohjalta.

Työryhmän tavoitteena on ollut löytää keinot Pomarkun kunnan talouden tasapainottamiseksi siten, että säilytetään peruspalveluiden nykytaso ja mahdollistetaan riittävät elinvoimapanostukset. Ohjelman tavoitteena on, että kunnan talous on tasapainossa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ohjelmassa esitetyillä toimenpiteillä on mahdollista saavuttaa vuonna 2026 noin 0,2 milj. euron parannus talouden tasapainossa nykytasoon nähden.

Sopeutuspaketin lisäksi ohjelma sisältää veroprosenttien tarkastamista sekä investointitasoa koskevat yleiset periaatteet talouden tasapainon saavuttamiseksi.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan talouden tasapainotusohjelman vuosille 2023-2026.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja

Täytäntöönpano

Kunnanvaltuusto 08.06.2023 § 26

175/02.00/2022

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevan talouden tasapainotusohjelman vuosille 2023-2026.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano

Mikko Airaksinen, kunnanjohtaja
Nina Merilahti, henkilöstö- ja sivistysjohtaja
Timo Pihlaja, tekninen johtaja

Talouden tasapainotusohjelma 2023-2026



Talouden tavoitteet, kuntastrategia

Talouden tasapainotusohjelma perustuu Pomarkun kuntastrategiaan.

Strategian ydintavoitteet:

- **Elävä ja viihtyisä Pomarkku (väestön viihtyvyys)**
- **Työllistävä, yrittäjähenkinen ja elinvoimainen Pomarkku**
- **Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö**
- **Vastuullinen taloudenpito**



Strategia /vastuullinen taloudenpito

Kuntastrategian tavoite- ja toimenpideosiossa määritetyt tavoitteet ja mittarit:

Tavoite	Toimenpiteet/mittarit
Pidemmän aikavälin talousvaikutusten huomioiminen päätöksenteossa	Strategian, toimintaohjelman ja vuosittaisten talousarvioiden yhteensovittaminen
Talouden reunaehtoien huomioiminen	Verorahoituksen riittävyys, investointien tarpeellisuus- ja tuottavuustarkastelu, velanmaksukyky
Positiivinen tulos suunnitelmakaudella (3 vuotta)	Kumulatiivinen yli/alijäämä
Velkamäärän pysyminen alle vertailukuntien keskiarvon	€/asukas
Korjausvelan hallinta	Kiinteistöstrategian ja PTS:n mukaan
Omaisuuksien tuottavuuden kasvu	Vuokratuottojen ja palvelumaksujen oikea hinnoittelu, maa- ja metsäomaisuuden tuotto



Pomarkun kunnan talouden tilanne

Toimintakatteen kasvu on ollut maltillista viime vuosina. Koko kuntajoukkoon suhteutettuna Pomarkun tuloveroprosentti on hieman keskitasoa suurempi. Yhteisöverokertymä on toistaiseksi hyvällä tasolla. Kiinteistöveroprosentit ovat keskimääräisiä tai vähän matalampia ja kiinteistöverokertymä on pieni.

Lainakanta on toistaiseksi ollut kuntien keskimääräistä tasoa pienempi. Vuosien 2022-2023 investointien seurauksena lainamäärä on kääntynyt selvään kasvuun, sillä investoinnit on jouduttu rahoittamaan kokonaisuudessa vieraalla pääomalla.

Valtion koronatukitoimien ansiosta Pomarkun kunnan talous on kehittynyt odotettua myönteisemmin vuosina 2020-2022. Tukitoimien päättyminen sekä muutokset kuntien tehtäväkentässä ja toimintaympäristössä asettavat lähivuosina merkittäviä haasteita talouden tasapainolle. Tasapainotustarve on alustavan painelaskelman perusteella vähintään 0,5 milj. euroa per vuosi vuosina 2024-2026.

Kunnan taseessa on vuoden 2022 tilinpäätöksessä ylijäämää 2,96 milj. euroa, mikä mahdollistaa talouden hallitun sopeuttamisen edellyttäen, että tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään etupainotteisesti riittävän ajoissa.



Talouden tasapainotusohjelma 2023-2026

Tavoite

Löytää keinoja Pomarkun kunnan talouden tasapainottamiseksi siten, että peruspalveluiden nykytaso säilytetään ja mahdollistetaan riittävät elinvoimapanostukset (Satakunnan vetovoimaisin pikkukunta).

Taloudelliset mittarit

- Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset vuoden 2026 tilinpäätöksessä
- Lainakanta asukasta kohden pysyy ohjelmakaudella selvästi Manner-Suomen kuntien keskimääräisen tason alapuolella.

Sitoutuminen ja seuranta

Tasapainotusohjelma sisältää sekä toimenpidepaketin että periaatteellisia sitoutumisia erilaisiin kunnan taloutta tasapainottaviin toimenpiteisiin. Kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja lautakunnat sitoutuvat toimissaan ja päätöksissään toteuttamaan ohjelmassa esille tuotuja tavoitteita.

Ohjelman toteutumista tulee arvioida vuosittain talousarviovalmistelun ja tilinpäätösanalyysin yhteydessä. Päävastuu ohjelman seurannasta ja toteutumisesta on kunnanhallituksella.



Toimenpidepaketti vuosille 2023-2026

	2023	2024	2025	2026
HALLINTO				
Omakotitonttien myynti		5	5	5
Kiinteistöveropohjan tarkistus	-50	20	50	50
Yritystonttien myynti		10	10	10
YHTEENSÄ	-50	35	65	65
SIVISTYKSEN TOIMIALA				
Lukion oppilasmäärän kasvattaminen		10	20	25
Monitoimihallin maksut ja käyttöaste		10	20	20
YHTEENSÄ	0	20	40	45
TEKNINEN TOIMIALA				
Kelton vedenottamo käyttöön	-20	15	15	15
Tievalaistuksen ohjaus	-7	10	10	10
Vesijohtoverkon vuotojen vähentäminen		5	10	30
Jäte- ja hulevesien ohjauksen tehostaminen		10	20	40
YHTEENSÄ	-27	40	55	95
	2023	2024	2025	2026
TOIMIALAT YHTEENSÄ (1.000 euroa)	-77	95	160	205

Toimenpidepaketti parantaa talouden tasapainoa 205 000 euroa nykytasoon nähden vuonna 2026.



POMARKKU

Talouden tasapainon varmistaminen

Veroprosentit

Tulovero- ja kiinteistöveroprosenttien korotustarve on arvioitava vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Veroprosentteja on korotettava hyvissä ajoin, mikäli on ilmeistä, että taloutta ei muilla toimilla saada tasapainoon viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit tulee mitoittaa enintään tilikauden poistoja vastaavalle tasolle. Vuosina 2024-2026 tavoitteena tulee olla, että vuosittaiset nettoinvestoinnit ovat merkittävästi tilikauden poistoja pienemmät.



Talouden tasapainon varmistaminen

Vesilaitos

Vesihuoltolaki edellyttää, että vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että maksuilla voidaan pitkällä aikavälillä kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Vesilaitoksen talouden tasapaino on heikentynyt erityisesti siirtoviemäri-investoinnin myötä kasvaneiden poistojen vuoksi. Talouden tasapainoa tulee suunnitelmallisesti vahvistaa hävikkiä pienentävin ja tuottavuutta lisäävin toimenpitein sekä puhtaan veden että jäteveden verkostossa. Vesilaitoksen maksuja tulee korottaa siinä määrin, kun tasapainotustarvetta ei pystytä kattamaan menoja vähentämällä.

Vesi- ja jätevesiverkoston tuottavuutta parantavat toimenpiteet tulee sisällyttää suunnitelmallisesti vuosittain talousarvioon vuodesta 2024 alkaen. Toimenpiteet priorisoidaan niiden taloudellisen vaikuttavuuden mukaan.



Vuosittain talousarviossa huomioitavat seikat

Toiminnan tehostaminen

Käyttötalouden menoista tavoitellaan säästöjä toimintatapoja muuttamalla tai kehittämällä. Toimialojen tulee lisätä kustannustietoisuutta palvelukohtaisella kustannustarkastelulla suhteessa vastaavantyyppisten ja saman kokoluokan kuntien kustannuksiin. Tavoitteena on tuottaa palvelut vähintään yhtä kustannustehokkaasti kuin valitut verrokkikunnat.

Täyttöluvut ja eläköitymisten hyödyntäminen

Kaikkiin uusiin tehtäviin ja vapautuneisiin vakansseihin on haettava täyttölupa. Eläköitymisten yhteydessä vapautuvien vakanssien osalta tavoite on jättää mahdollisimman monta vakanssia täyttämättä. Täyttölupamenettely kokee myös määräaikaisesti täytettyjä tehtäviä. Täyttölupamenettelystä määrätään yksityiskohtaisemmin vuosittaisessa talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa.

Maksujen ja taksojen säännöllinen tarkistaminen

Kaikki kunnalliset maksut ja taksat tulee tarkastaa vuosittain vähintään kustannusten nousua vastaavasti.

Investoinnit

Investointien yhteydessä on huomioitava myös niiden vaikutus käyttötalouteen. Investoinnit tulee kohdentaa ensisijaisesti hankkeisiin, jotka vähentävät menoja tai lisäävät tulopotentiaalia tulevaisuudessa.



Pomarkku

Talous- ja toiminta- analyysi

HT Eero Laesterä, KTM Tuomas Hanhela, KTK Tomi Pihlajamäki, 27.4.2023

FCG.

Väestö

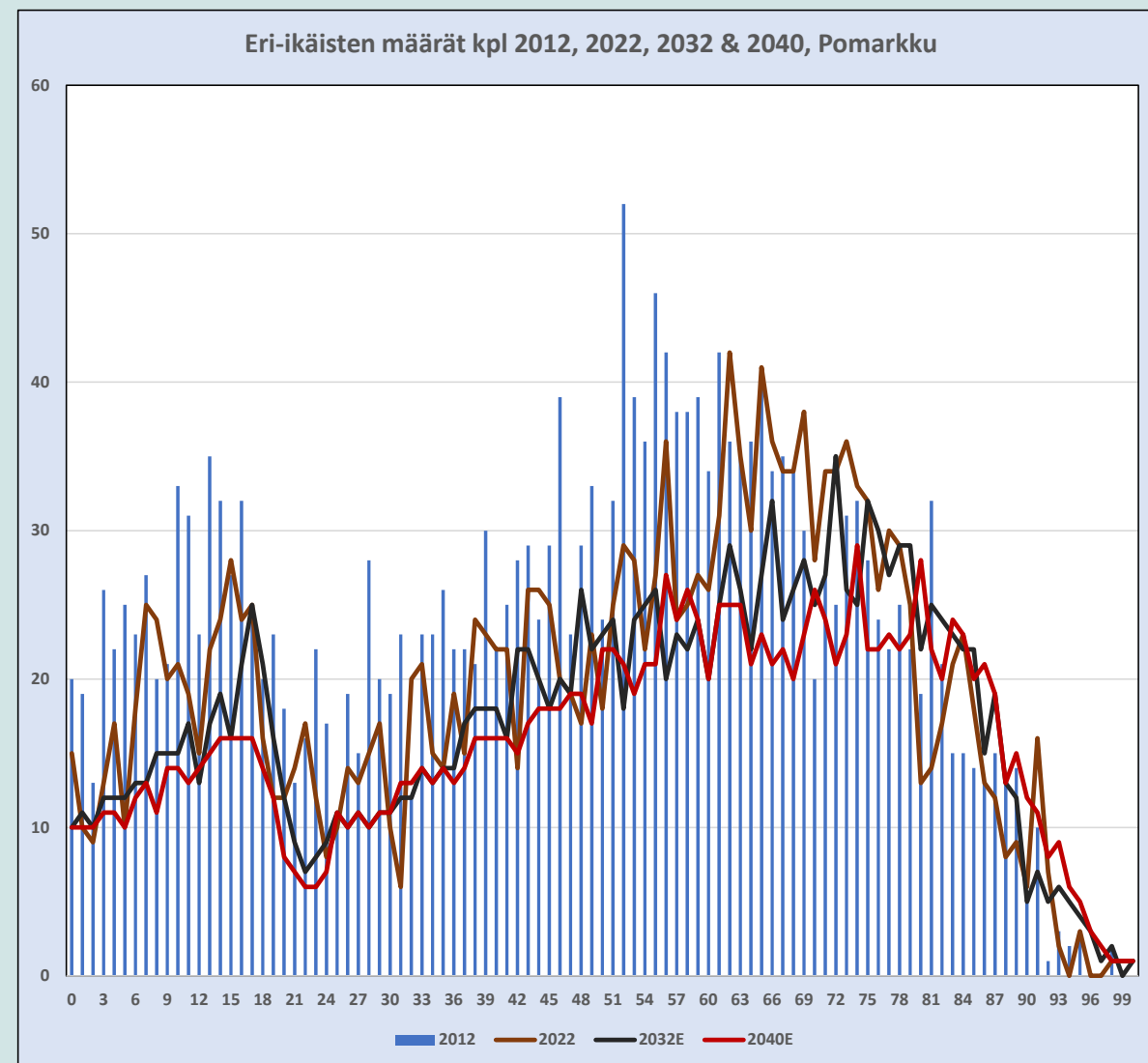
Väestönmuutokset Pomarkun kunnan tasolla

- Lasten ja nuorten (ennusteen mukainen) määrän väheneminen vaikuttaa lasten ja nuorten palveluiden palvelutarpeeseen.
- Jos lasten ja nuorten määrät vähenevät kuten ennuste olettaa, vähenee varhaiskasvatuksen ja alakouluopettajien yhteenlasketun määrän tarve 3 työntekijällä vuoteen 2032 mennessä.
- Palkkakustannuksina tämä tarkoittaa noin 136 000 euroa vuodessa, vuoden 2021 rahassa.

Pomarkku	2022	2027	2032	Muutos 2022 - 2032	Muutos-%
0-vuotiaat	15	11	10	-5	-33 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	77	79	70	-7	-9 %
7-12 alakoulu	124	105	88	-36	-29 %
13-15 yläkoulu	74	76	52	-22	-30 %
16-18 lukio/toinen aste	65	63	67	2	3 %
19-23 nuoret työkäiset ja opiskelijat	67	54	52	-15	-22 %
24-64 työssäkäyvät	883	816	759	-124	-14 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	348	317	275	-73	-21 %
75-84 eläkkeellä olevat	230	253	263	33	14 %
85... ikääntyneet	97	97	120	23	24 %
Kaikki yhteensä	1 980	1 871	1 756	-224	-11 %
			kpl	euroa	
Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2022-2032			-1	-32 816	
Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat			-2	-103 500	
		Yht.	-3	-136 316	

Väestön ikärakenne

- Kuvassa tarkastellaan Pomarkun väestörakenteen kehitystä vuosina 2012, 2022, 2032 ja 2040.
- Siniset pylväät kuvaavat vuotta 2012, ja ruskea, musta ja punainen viiva kuvaavat vastaavasti eri ikäisten lukumääriä vuosina 2022, 2032 ja 2040.
- Lasten ja nuorten määrät vähenevät, samoin työikäisten. Yli 75-vuotiaiden määrät kasvavat.



Väestönmuutokset 2019-2022

Pomarkku	
Asukasluku 2020 M12	2 063
Asukasluku 2021 M12	2 013
Asukasluku 2022 M12	1 980
Muutos 2021-2022	-33
Muutos %	-1,64 %
Sijoitus (1=paras)	196

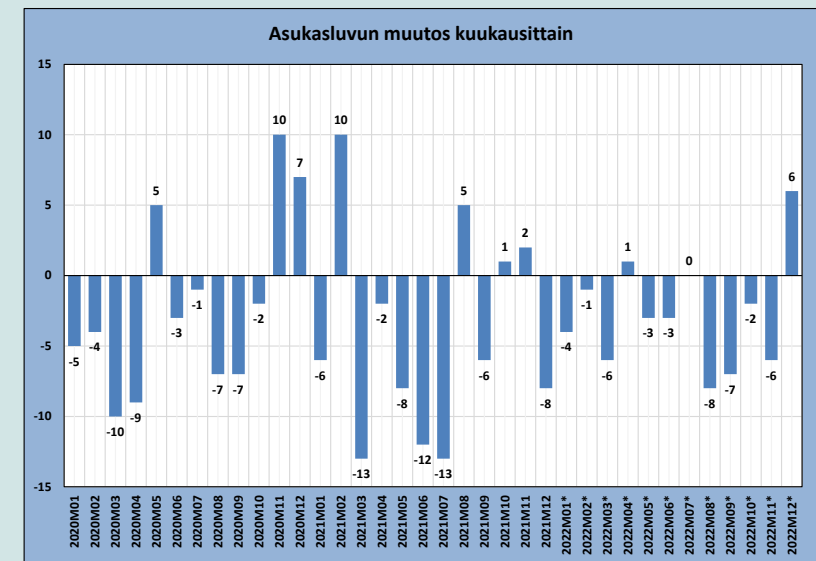
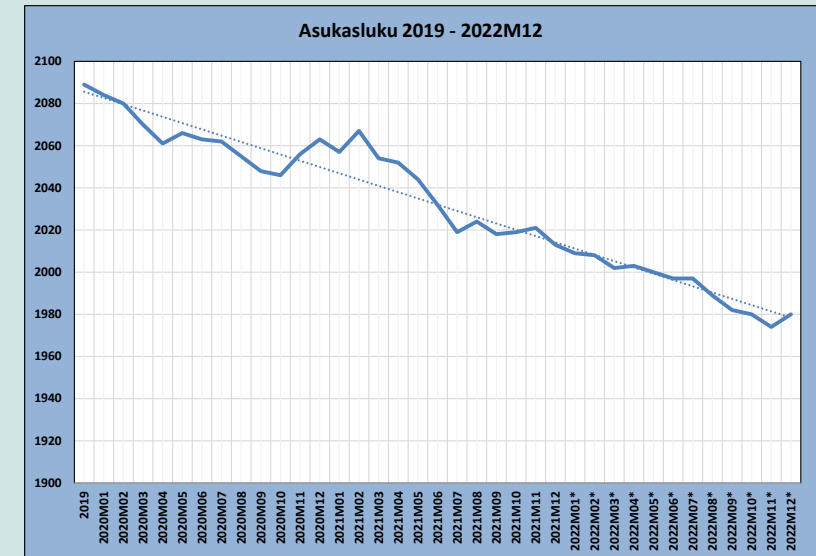
- Luonnollinen väestönmuutos on voimakkaasti negatiivista. Kuntien välinen nettomuutto oli voimakkaan negatiivista vuosina 2019 ja 2021, mutta lähellä nollaa vuosina 2020 ja 2022.

2019	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Pomarkku Luonnollinen v	-8	-4	-7	-9	-28
Kuntien välinen nettomuutto	3	-3	-34	2	-32
Nettomuutto	2	0	0	1	3
Summa	-3	-7	-41	-6	-57

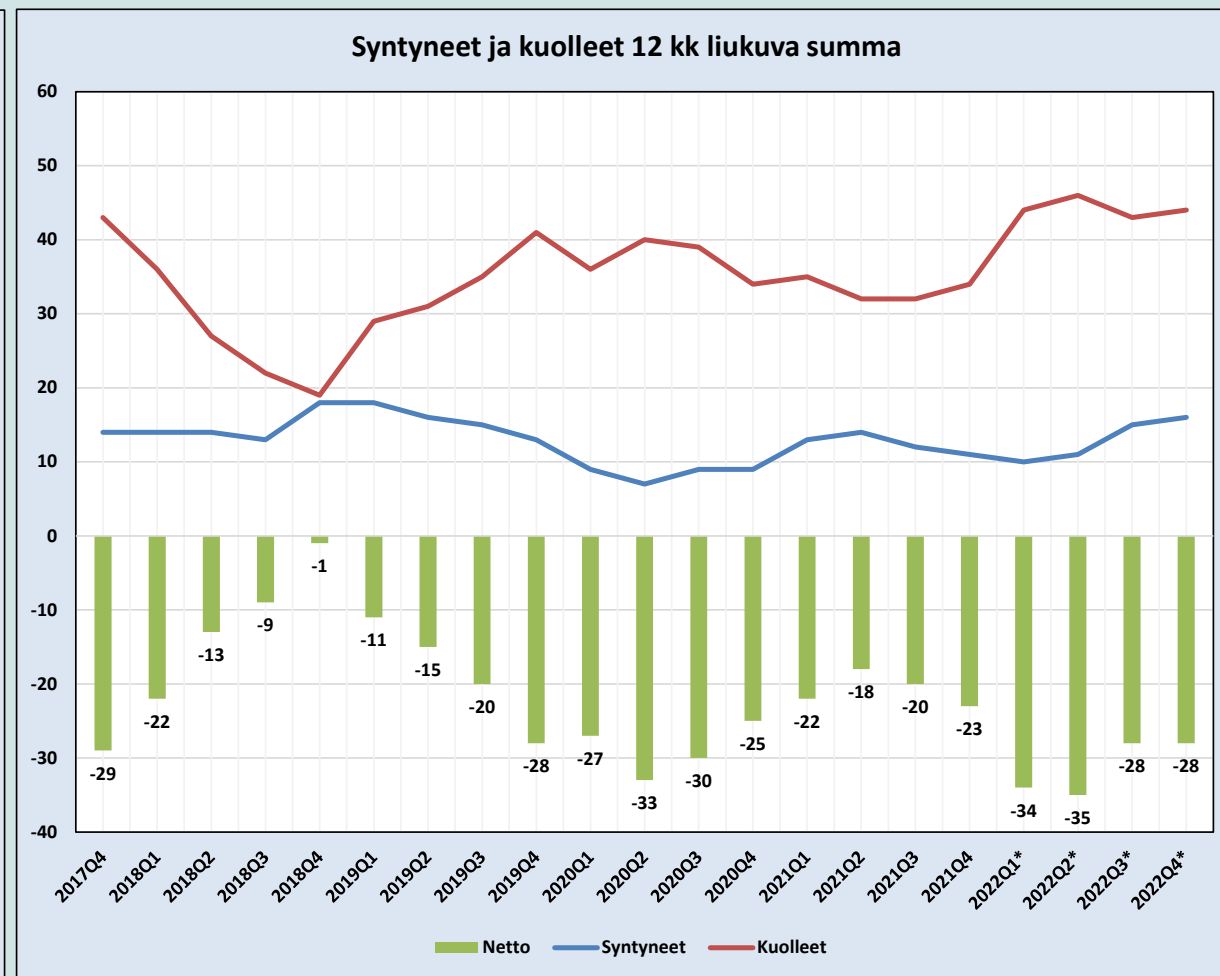
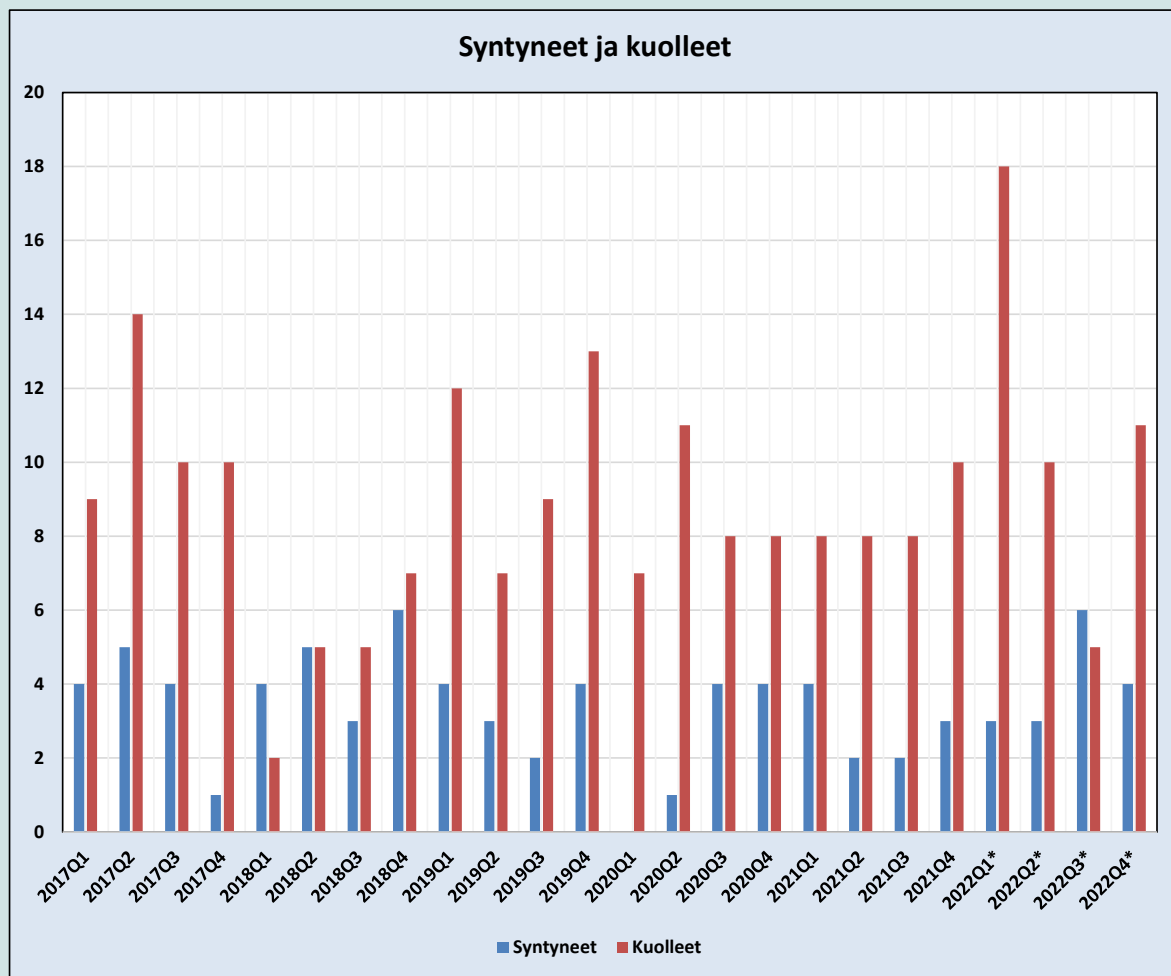
2020	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Pomarkku Luonnollinen v	-7	-10	-4	-4	-25
Kuntien välinen nettomuutto	-12	3	-10	19	0
Nettomuutto	0	0	-1	0	-1
Summa	-19	-7	-15	15	-26

2021	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Pomarkku Luonnollinen v	-4	-6	-6	-7	-23
Kuntien välinen nettomuutto	-2	-18	-1	1	-20
Nettomuutto	1	0	-7	0	-6
Summa	-5	-24	-14	-6	-49

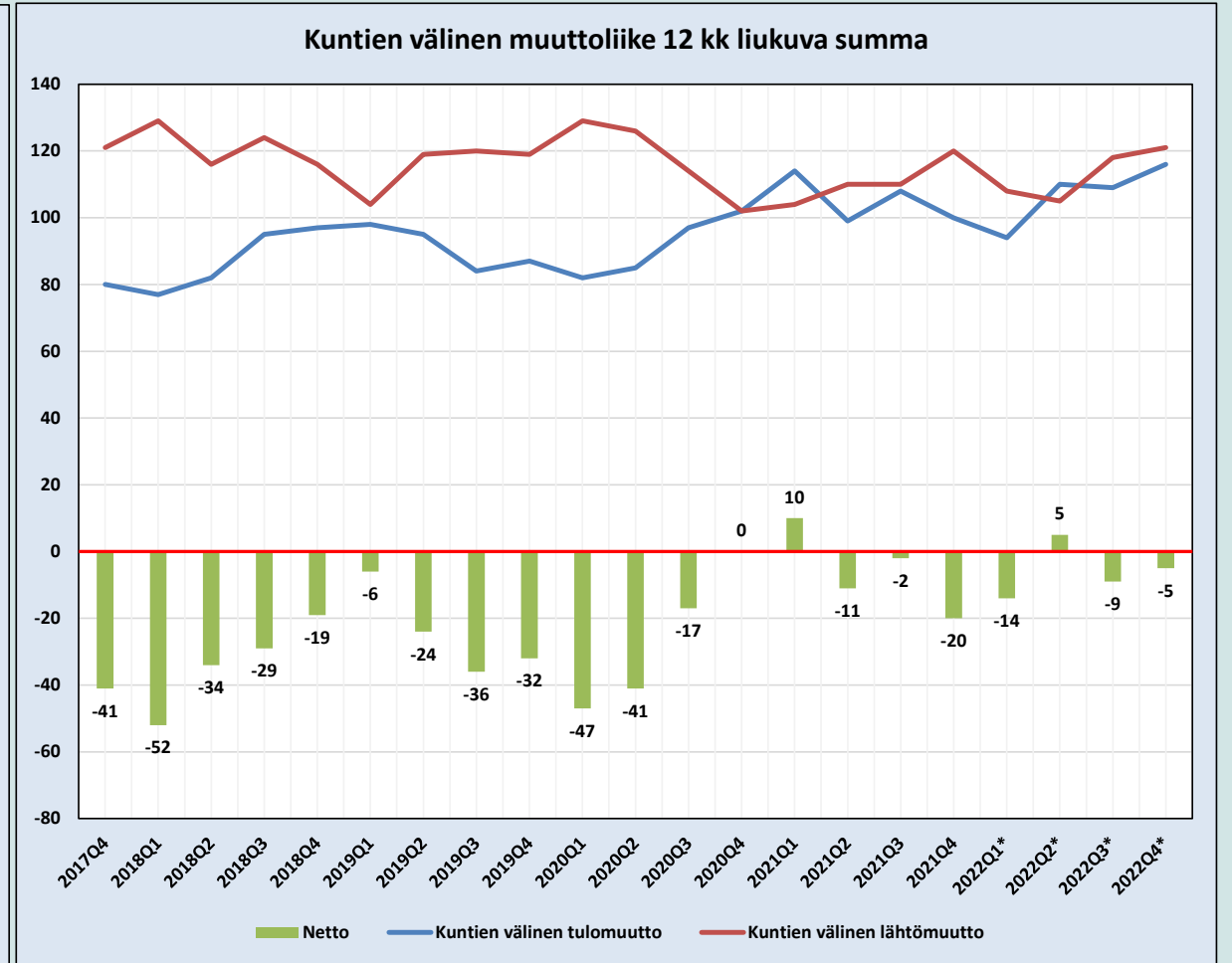
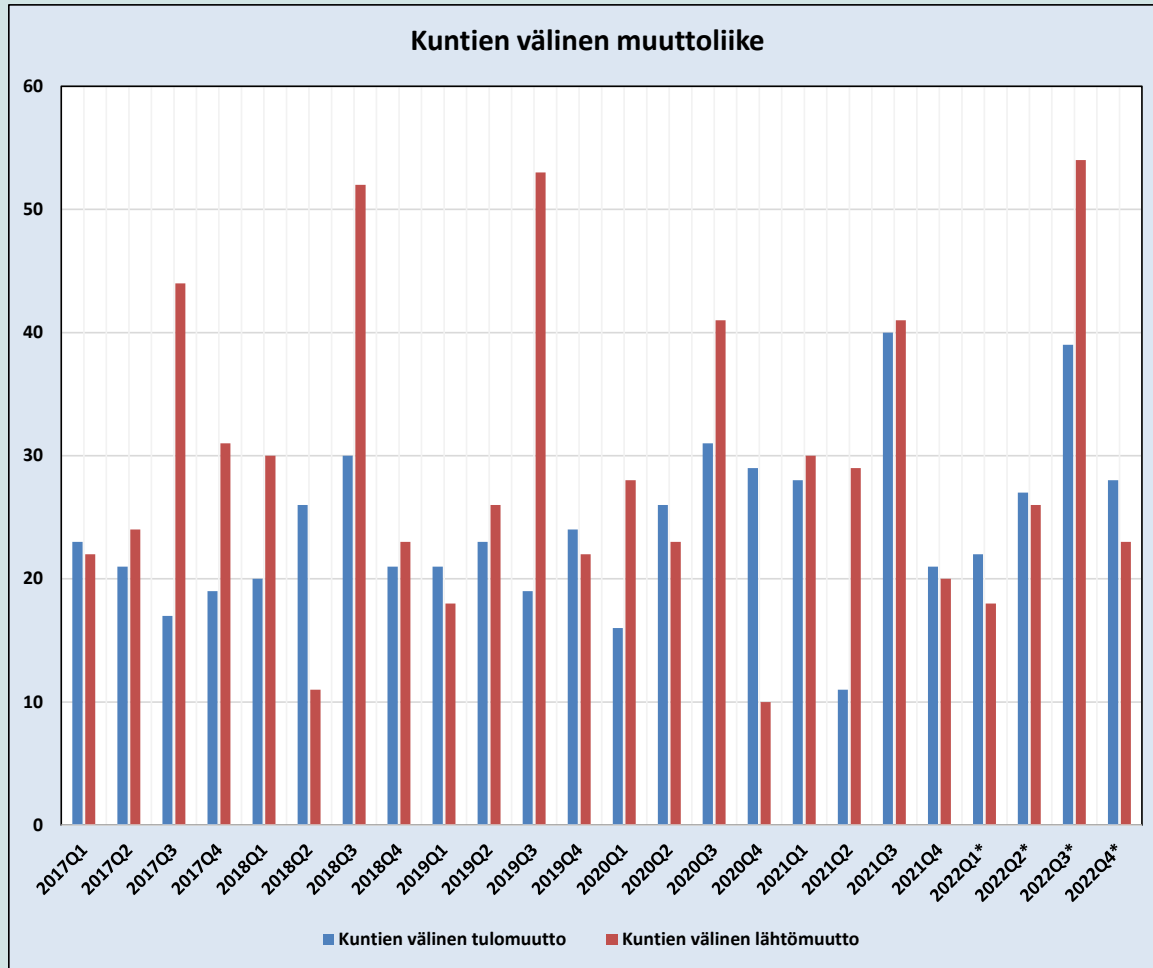
2022	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Pomarkku Luonnollinen v	-15	-7	1	-7	-28
Kuntien välinen nettomuutto	4	1	-15	5	-5
Nettomuutto	0	1	-1	1	1
Summa	-11	-5	-15	-1	-32



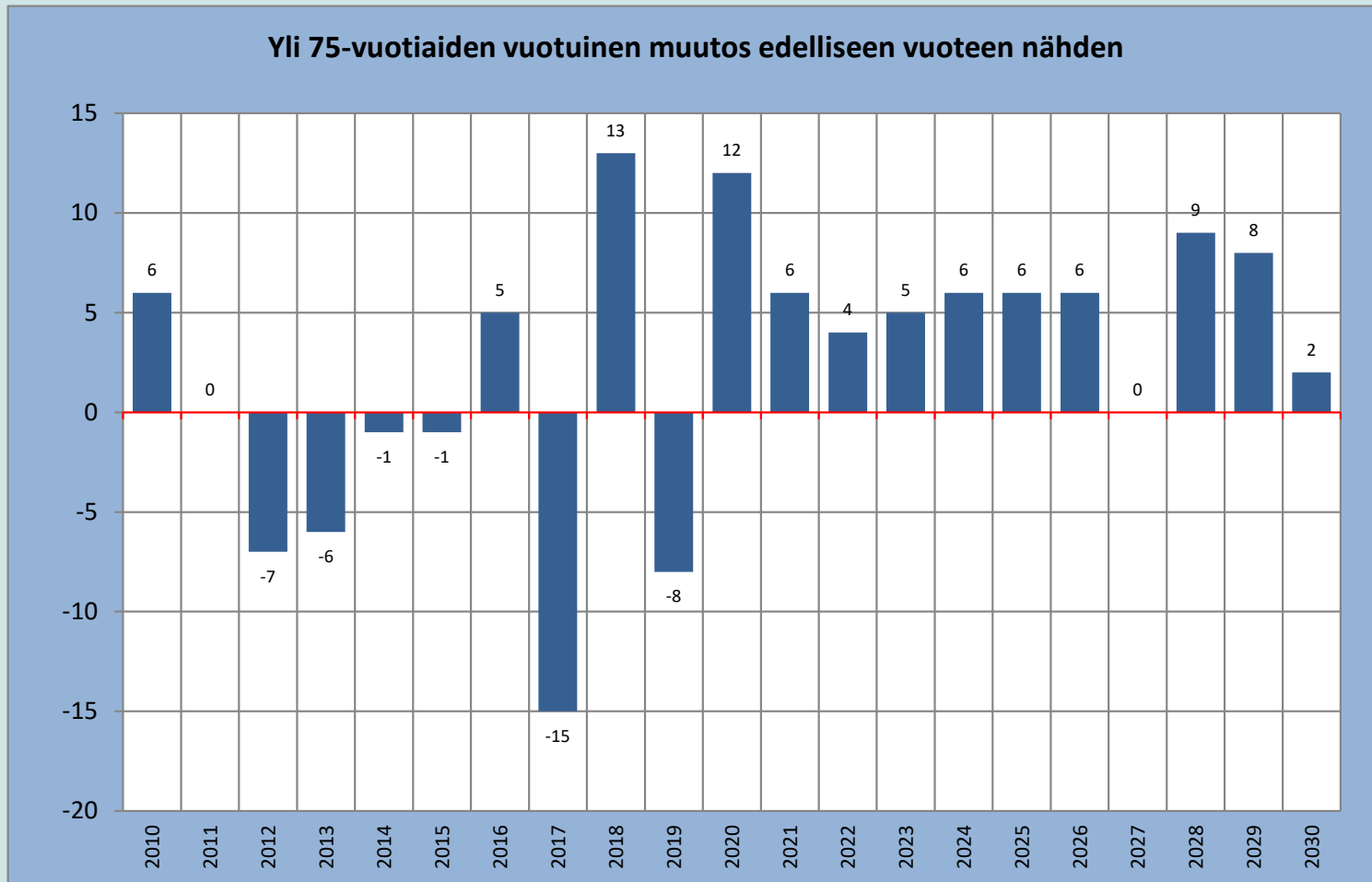
Luonnollinen väestönmuutos



Kuntien välinen muuttoliike



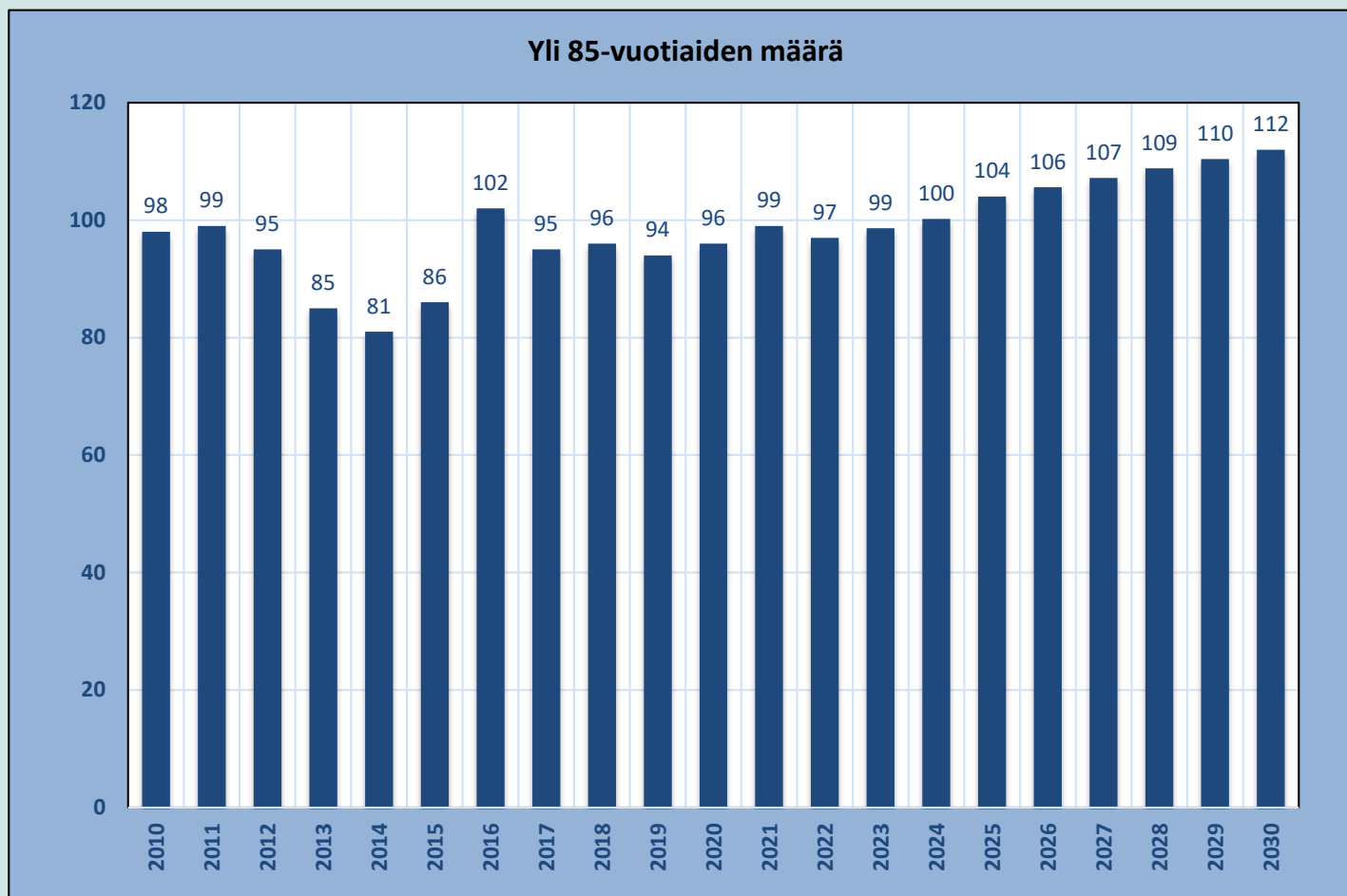
Yli 75-vuotiaiden määrän muutos



10 nopeinta		10 hitainta	
Järvenpää	1,87	Tervola	1,03
Siuntio	1,83	Rautavaara	1,07
Pornainen	1,80	Karjoki	1,09
Kempele	1,78	Punkalaidun	1,10
Muurame	1,78	Heinävesi	1,12
Kirkkonumm	1,78	Multia	1,13
Vihti	1,76	Koski Tl	1,13
Kontiolahti	1,75	Siikalatva	1,14
Enontekiö	1,74	Savitaipale	1,14
Naantali	1,69	Sysmä	1,16

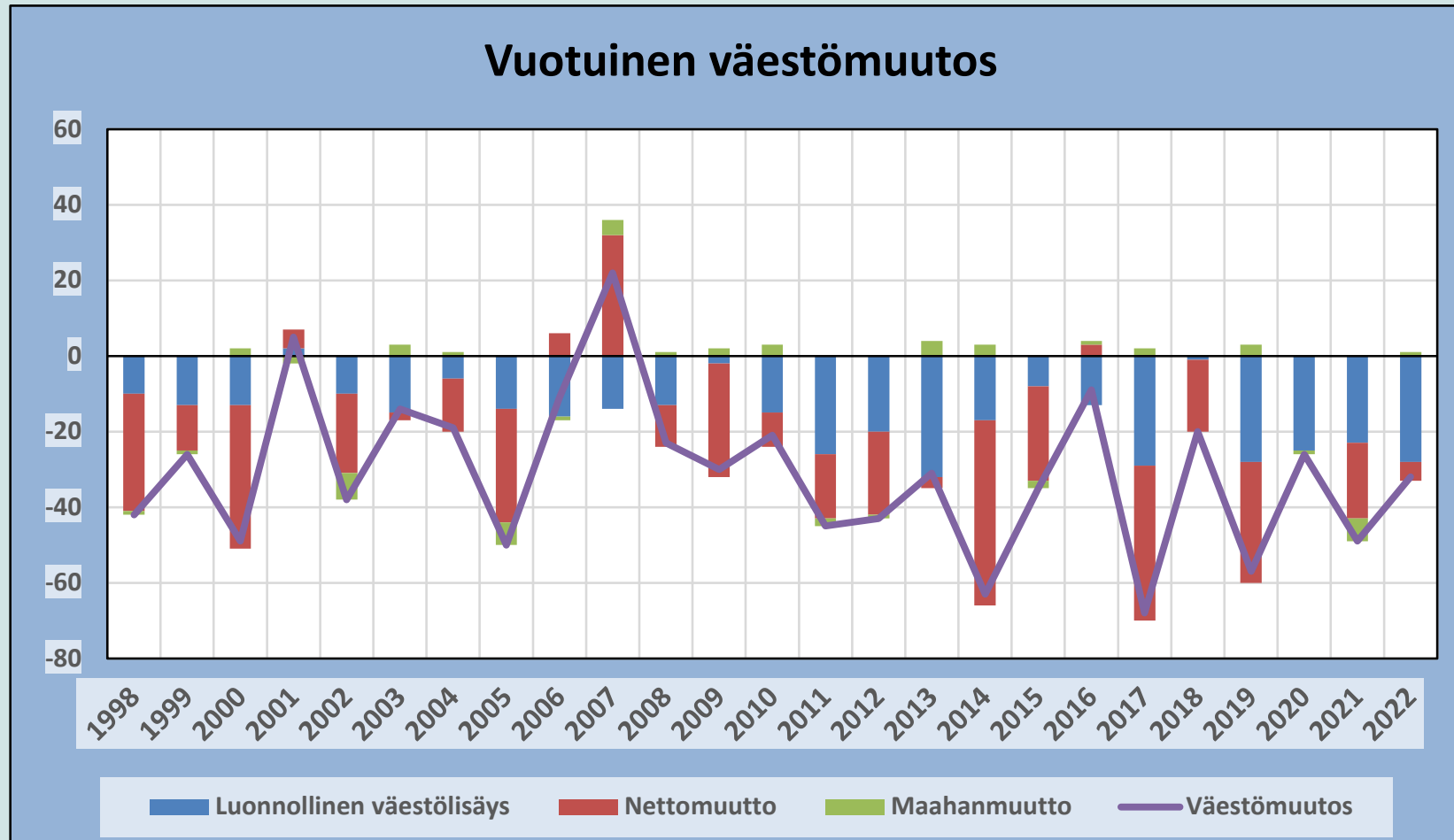
- indeksoinnilla tarkasteltuna Pomarkku ikääntyy 22. hitaimmin suhteessa muihin kuntiin ajanjaksolla 2022...2032
- Ikääntymistä kuvaava indeksiluku Pomarkussa 1,17

Yli 85-vuotiaiden määrän muutos



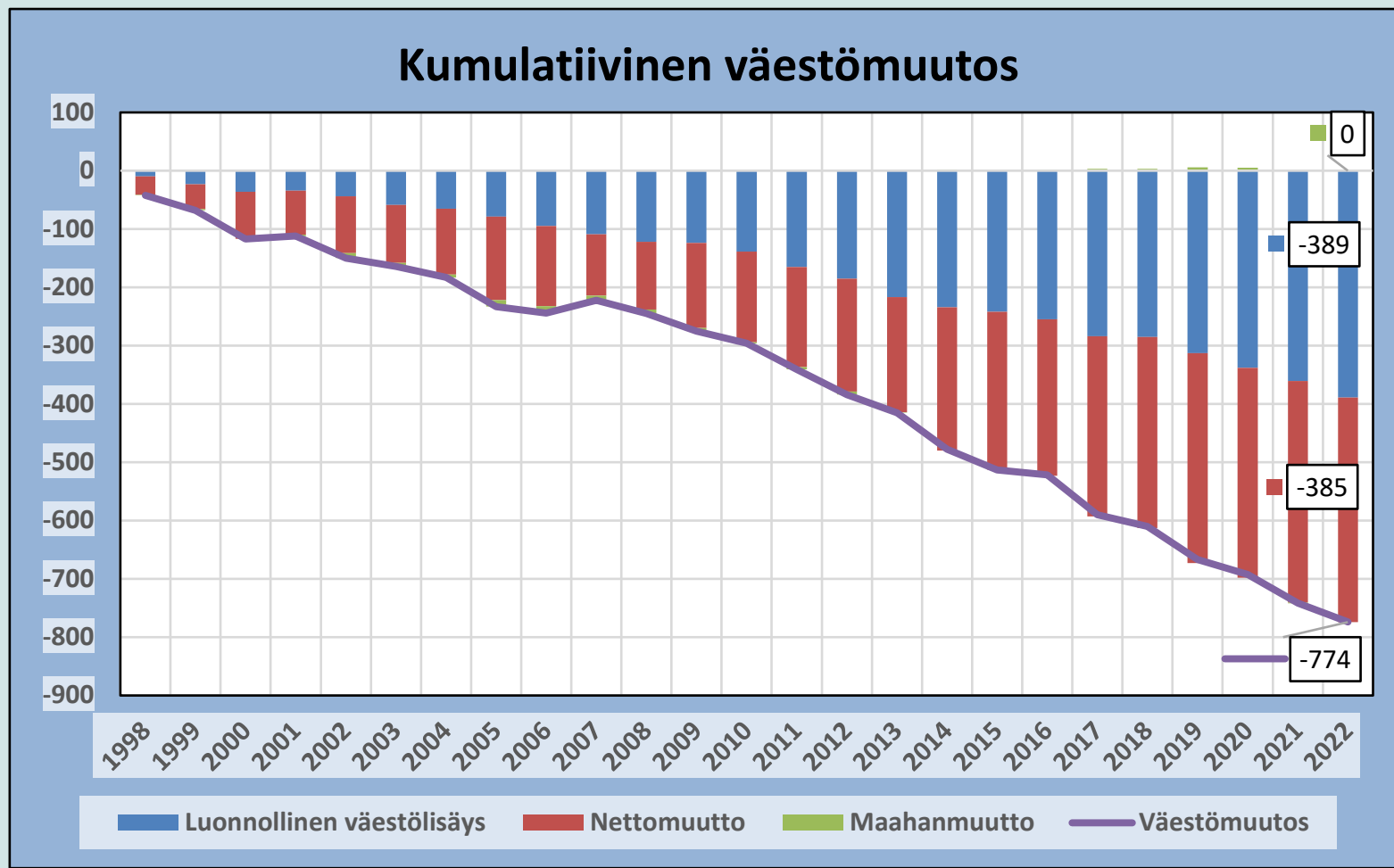
- Väestön ikääntyminen on edennyt useissa kunnissa niin pitkälle, että tulevana vuosina ikääntymistä kuvaa parhaiten yli 85-vuotiaiden määrän kehitys aiemmin käytetyn 65-74-vuotiaiden sijaan.
- Monissa kunnissa, kuten myös Pomarkussa, eläköityvien eli 65-74-vuotiaiden määrä jopa laskee samaan aikaan kun 85 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa.
- Pomarkussa yli 85-vuotiaiden määrän vuotuinen kasvu on kuitenkin vain alle 5 henkilöä vuodessa.

Väestönmuutos



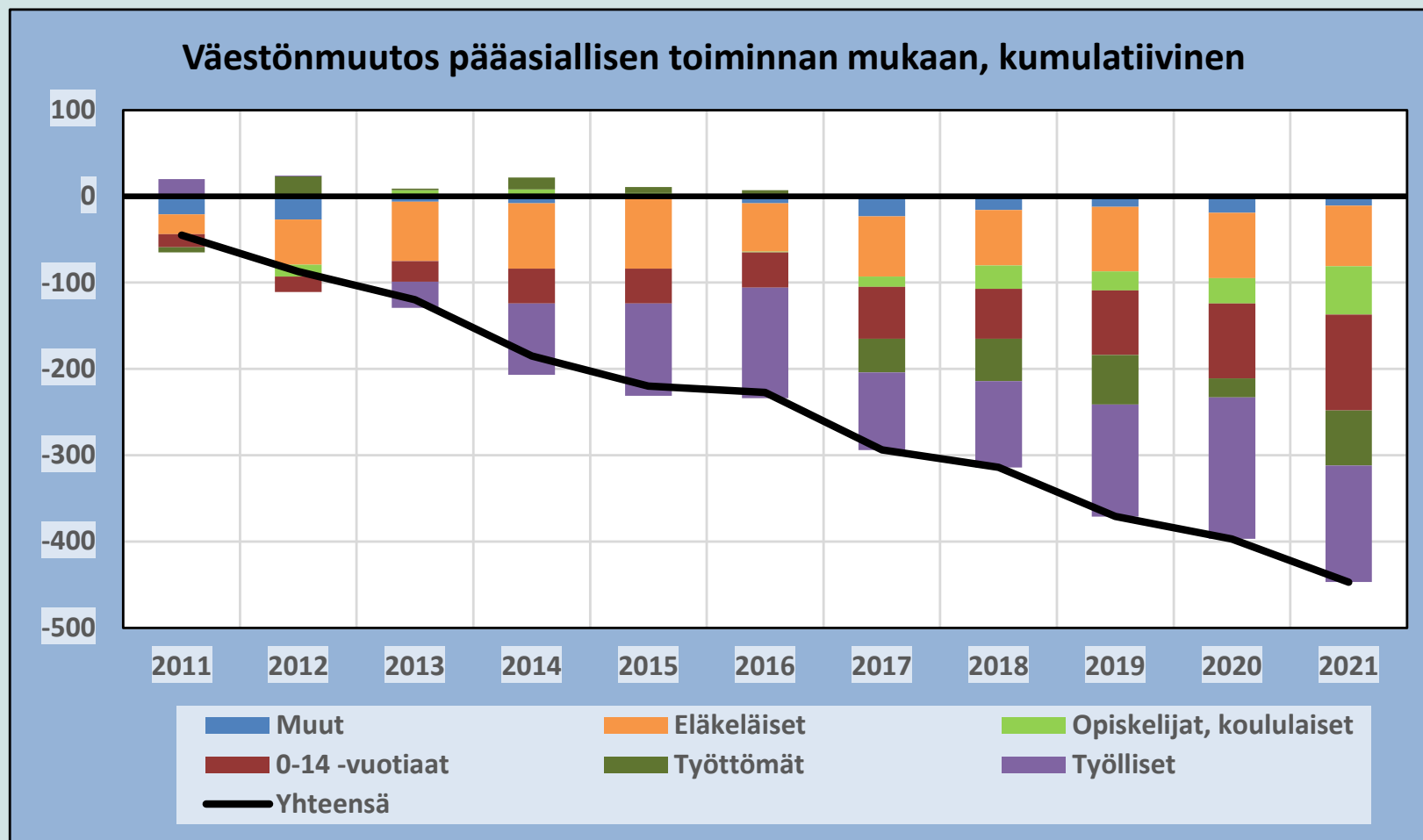
- Vuodesta 1998 tarkastellen Pomarkun väkiluku on vähentynyt joka vuosi kahta yksittäistä poikkeusvuotta lukuun ottamatta.
- Väestönmuutos aiheutuu yhtä merkittävästi luonnollisesta väestönmuutoksesta. Nettomaahanmuutto on merkittävästi vaihtelevaa ja suuruudeltaan vähäistä.

Mistä väestönmuutos koostuu?



- Asukasluku on vähentynyt vuoden 1998 tasosta 774:llä.
- Vuodesta 1998 alkaen väkiluvun muutokset koostuvat luonnollisesta väestönmuutoksesta (-389) ja kuntien välisestä nettomuutosta (-385). Nettomaahanmuutto on tarkastelujaksolla 1998–2022 tasan nolla.

Väestönmuutokset pääasiallisen toiminnan mukaan



- Pomarkussa väestö on pienentynyt kaikissa elämäntilanteissa. Voimakkaimmin ovat vähentyneet työlliset sekä 0–14-vuotiaat.

Kumulatiivinen muutos 2011-21

Työlliset	-135
Työttömät	-64
0-14 -vuotiaat	-111
Opiskelijat, koululaiset	-56
Eläkeläiset	-70
Muut	-11
Yhteensä	-447



Pomarkku											2012	2019
Nettomuutto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021	2021
0 - 4	1	5	0	1	1	-3	4	-9	3	-4	-1	-10
5 - 9	-1	2	6	-1	3	3	4	0	7	-1	22	6
10 - 14	6	0	-5	-3	6	-1	-1	-1	-3	-2	-4	-6
15 - 19	-10	-5	-14	-5	-14	-9	-10	-10	-13	-15	-105	-38
20 - 24	-4	-3	-25	-10	-8	-22	-3	-9	-7	-8	-99	-24
25 - 29	-5	2	-3	0	5	5	-4	-1	7	-1	5	5
30 - 34	-5	2	6	2	-1	1	-1	-1	6	-2	7	3
35 - 39	2	1	-6	-2	1	0	2	-2	1	0	-3	-1
40 - 44	0	-2	-2	2	4	-6	-2	-1	4	5	2	8
45 - 49	3	-2	-3	2	-1	-6	-4	5	-1	-1	-8	3
50 - 54	4	-4	-2	-4	0	3	-3	2	2	1	-1	5
55 - 59	3	-2	0	-5	1	-1	4	3	0	1	4	4
60 - 64	-1	2	2	0	0	-1	-2	-1	-5	0	-6	-6
65 - 69	-1	4	-1	-2	1	0	-3	2	0	2	2	4
70 - 74	-4	0	-2	0	1	-2	-1	-1	-3	0	-12	-4
75 -	-10	-3	0	0	4	-2	1	-8	2	5	-11	-1
Summa	-22	-3	-49	-25	3	-41	-19	-32	0	-20	-208	-52

- Pomarkun nettomuuttotase 10 vuoden tarkastelujaksolla on voimakkaasti negatiivinen 15–24-vuotiaiden sekä yli 70-vuotiaiden ikäryhmissä. Lasten muuttotase on positiivinen ja työikäisten lähellä nollaa.
- Lyhyemmällä 3 vuoden tarkastelujaksolla työikäisten muuttotase on positiivinen mutta suuruudeltaan pieni verrattuna nuorten negatiiviseen muuttovirtaan.

Mistä ja minne muutetaan?

PITKÄ JAKSO Pomarkku				LYHYT JAKSO Pomarkku			
2012 - 2021				2019 - 2021			
Mistä muutetaan?	lkm	Osuus	per vuosi	Mistä muutetaan?	lkm	Osuus	per vuosi
Pori	462	46 %	46	Pori	125	43 %	42
Kankaanpää	141	14 %	14	Kankaanpää	45	16 %	15
Siikainen	38	4 %	4	Ulvila	10	3 %	3
Ulvila	36	4 %	4	Rauma	9	3 %	3
Tampere	31	3 %	3	Helsinki	9	3 %	3
Helsinki	27	3 %	3	Tampere	8	3 %	3
Turku	19	2 %	2	Siikainen	8	3 %	3
Rauma	19	2 %	2	Ylöjärvi	6	2 %	2
Ylöjärvi	17	2 %	2	Jämijärvi	6	2 %	2
Merikarvia	10	1 %	1	Hämeenkyrö	5	2 %	2
yhteensä	800	79 %	80	yhteensä	231	80 %	77

2012 - 2021				2019 - 2021			
Minne muutetaan?	lkm	Osuus	per vuosi	Minne muutetaan?	lkm	Osuus	per vuosi
Pori	567	46 %	57	Pori	150	44 %	50
Kankaanpää	158	13 %	16	Kankaanpää	46	13 %	15
Tampere	54	4 %	5	Tampere	19	6 %	6
Turku	49	4 %	5	Turku	16	5 %	5
Ulvila	40	3 %	4	Ulvila	12	4 %	4
Siikainen	28	2 %	3	Siikainen	9	3 %	3
Rauma	21	2 %	2	Rauma	6	2 %	2
Merikarvia	19	2 %	2	Helsinki	6	2 %	2
Helsinki	17	1 %	2	Kuopio	5	1 %	2
Ylöjärvi	16	1 %	2	Harjavalta	5	1 %	2
yhteensä	969	79 %	97	yhteensä	274	80 %	91

- Pomarkkuun muuttavien yleisimmät lähtökunnat ovat Pori ja Kankaanpää. Seuraavien lähtökuntien vuosittaiset tulomuuttajien määrät ovat huomattavasti pienempiä. Niissä korostuvat lähialueiden kunnat sekä suuremmat kaupungit kuten Rauma, Tampere ja Helsinki.
- Pomarkusta pois muuttaneiden yleisimmät tulokunnat ovat myös Pori ja Kankaanpää. Seuraavaksi tärkeimpiin muuttaa taas huomattavasti vähemmän kuin edellisiin. Lähikunnat sekä korkeakoulukaupungit korostuvat.

Mistä ja minne muutetaan netot?

PITKÄ JAKSO Pomarkku				LYHYT JAKSO Pomarkku			
2012 - 2021 netto				2019 - 2021 netto			
Mistä muutetaan?	Ikm	Osuus	per vuosi	Mistä muutetaan?	Ikm	Osuus	per vuosi
Siikainen	10	5 %	1	Jämijärvi	5	10 %	2
Helsinki	10	5 %	1	Hämeenkyrö	5	10 %	2
Kerava	7	3 %	1	Joutsa	4	8 %	1
Mikkeli	5	2 %	1	Rauma	3	6 %	1
Tammela	4	2 %	0	Laitila	3	6 %	1
Joutsa	4	2 %	0	Kuhmo	3	6 %	1
Hämeenkyrö	4	2 %	0	Helsinki	3	6 %	1
Huittinen	4	2 %	0	Ylöjärvi	2	4 %	1
Kuhmo	3	1 %	0	Salo	2	4 %	1
Jämijärvi	3	1 %	0	Kauniainen	2	4 %	1
Yhteensä	54		5	Yhteensä	32		11

2012 - 2021 netto				2019 - 2021 netto			
Minne muutetaan?	Ikm	Osuus	per vuosi	Minne muutetaan?	Ikm	Osuus	per vuosi
Pori	-105	50 %	-10	Pori	-25	48 %	-8
Turku	-30	14 %	-3	Turku	-13	25 %	-4
Tampere	-23	11 %	-2	Tampere	-11	21 %	-4
Kankaanpää	-17	8 %	-2	Kuopio	-5	10 %	-2
Merikarvia	-9	4 %	-1	Harjavalta	-4	8 %	-1
Jyväskylä	-7	3 %	-1	Suomussalmi	-4	8 %	-1
Kaarina	-7	3 %	-1	Kokemäki	-3	6 %	-1
Karvia	-7	3 %	-1	Nakkila	-3	6 %	-1
Harjavalta	-6	3 %	-1	Rovaniemi	-3	6 %	-1
Vaasa	-6	3 %	-1	Hyvinkää	-2	4 %	-1
Yhteensä	-217		-22	Yhteensä	-73		-24

- Nettomuuttotasetta tarkastellen muuttovoittoja on kertynyt yksittäisistä kunnista enimmillään 1 tai 2 asukasta per vuosi. Listan kärjessä ovat pitkällä tarkastelujaksolla Siikainen, Helsinki, Kerava ja Mikkeli, lyhyellä tarkastelujaksolla Jämijärvi, Hämeenkyrö ja Joutsa.
- Nettomuuttotase on voimakkaimmin negatiivinen korkeakoulukaupunkeihin Poriin, Turkuun ja Tampereelle. Myös jotkin lähikunnat kuten Kankaanpää ja Merikarvia korostuvat.

Pendelöinti

Pomarkku 2017 - 2021 ka	
Työntekijöitä alueella	745
Omassa kunnassa töissä	316
Osuus	42 %
Kunnasta pendelöiviä	429

Pomarkku 2017 - 2021 ka	
Työpaikkoja alueella	543
Omasta kunnasta työssä	316
Osuus	58 %
Kuntaan pendelöiviä	227

Alueelta työssäkäyvät 2017 - 2021 ka	Osuus työntekijöistä		Osuus pendelöinnistä	
	Missä käyvät?			
Pomarkku	316	42 %		
Pori	230	31 %		54 %
Kankaanpää	115	15 %		27 %
Ulvila	14	2 %		3 %
Siikainen	10	1 %		2 %
Merikarvia	7	1 %		2 %
Helsinki	5	1 %		1 %
Harjavalta	4	1 %		1 %
Turku	4	1 %		1 %
Rauma	4	1 %		1 %
Eurajoki	3	0 %		1 %

Alueella työssäkäyvät 2017 - 2021 ka	Osuus työpaikoista		Osuus pendelöinnistä	
	Mistä tulevat?			
Pomarkku	316	58 %		
Pori	120	22 %		53 %
Kankaanpää	50	9 %		22 %
Ulvila	12	2 %		5 %
Siikainen	11	2 %		5 %
Helsinki	4	1 %		2 %
Jämijärvi	3	1 %		1 %
Merikarvia	3	1 %		1 %
Eurajoki	3	1 %		1 %
Turku	2	0 %		1 %
Nakkila	2	0 %		1 %

- Pomarkussa asuvista työllisistä 42 % käy töissä kotikunnassaan. Merkittävimmät pendelöintisuunnat pomarkkulaisille ovat Pori ja Kankaanpää.
- Pomarkussa sijaitsevista työpaikoista noin 58 % on Pomarkussa asuvien hallussa. Pomarkkuun pendelöidään enimmäkseen samoista kunnista, eli Porista ja Kankaanpäästä.

Paljasjalkaiset

- Pomarkussa paljasjalkaisten kuntalaisten osuus oli noin 53 % vuonna 2021. Luku on maan keskiarvoa vähän suurempi, mutta vastaa verrokkiryhmän keskiarvoa.
- Verrokillä tarkoitetaan muita maaseutumaisia kuntia, joiden asukasluku poikkeaa Pomarkun asukasluvusta +/- 30 %.

Paljasjalkaisten osuus väestöstä 2021

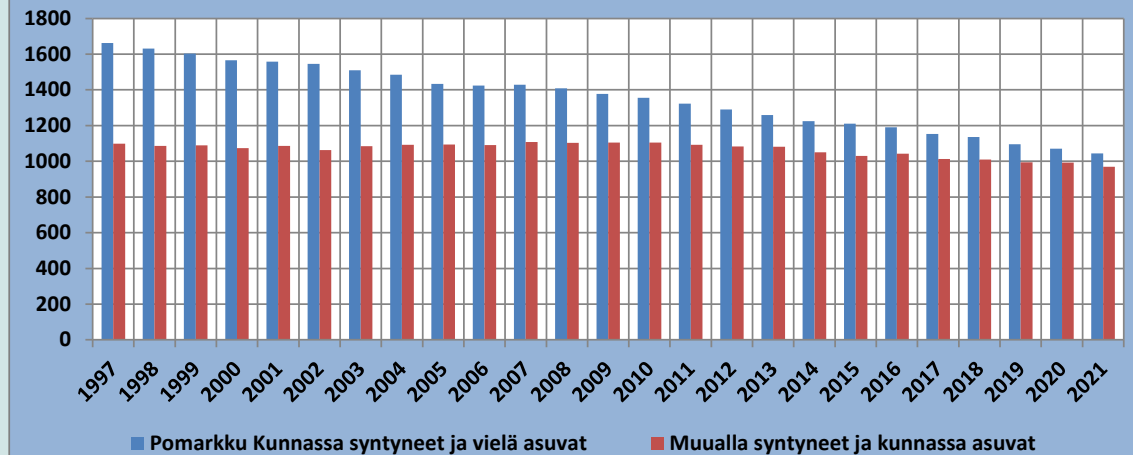
20 pienintä osuutta

1 Kauniainen	12 %
2 Siuntio	22 %
3 Tuusula	22 %
4 Kerava	23 %
5 Raisio	23 %
6 Pirkkala	23 %
7 Kirkkonummi	24 %
8 Muurame	24 %
9 Kaarina	24 %
10 Rusko	25 %
11 Järvenpää	25 %
12 Vantaa	26 %
13 Masku	26 %
14 Naantali	26 %
15 Hausjärvi	27 %
16 Kempele	27 %
17 Nurmijärvi	28 %
18 Lieto	28 %
19 Lempäälä	28 %
20 Espoo	28 %

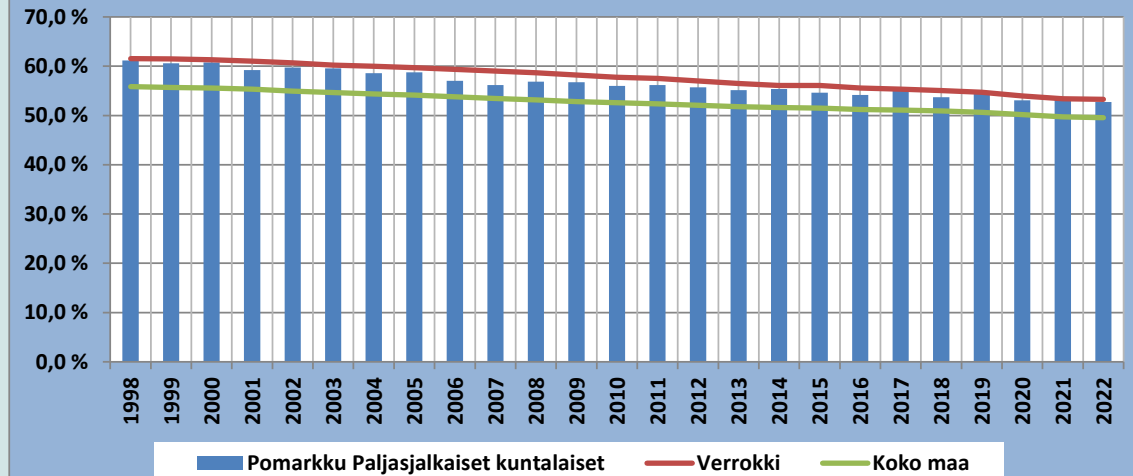
20 suurinta osuutta

1 Kuhmo	75 %
2 Perho	73 %
3 Suomussalmi	71 %
4 Kinnula	71 %
5 Pudasjärvi	71 %
6 Nivala	70 %
7 Kiuruvesi	70 %
8 Nurmes	67 %
9 Juuka	67 %
10 Ranua	67 %
11 Kuusamo	67 %
12 Lieksa	66 %
13 Hyrynsalmi	66 %
14 Salla	66 %
15 Rautavaara	65 %
16 Ilomantsi	65 %
17 Kurikka	65 %
18 Soini	65 %
19 Taivalkoski	65 %
20 Pyhäjärvi	65 %

Kunnassa asuvat taustan mukaan



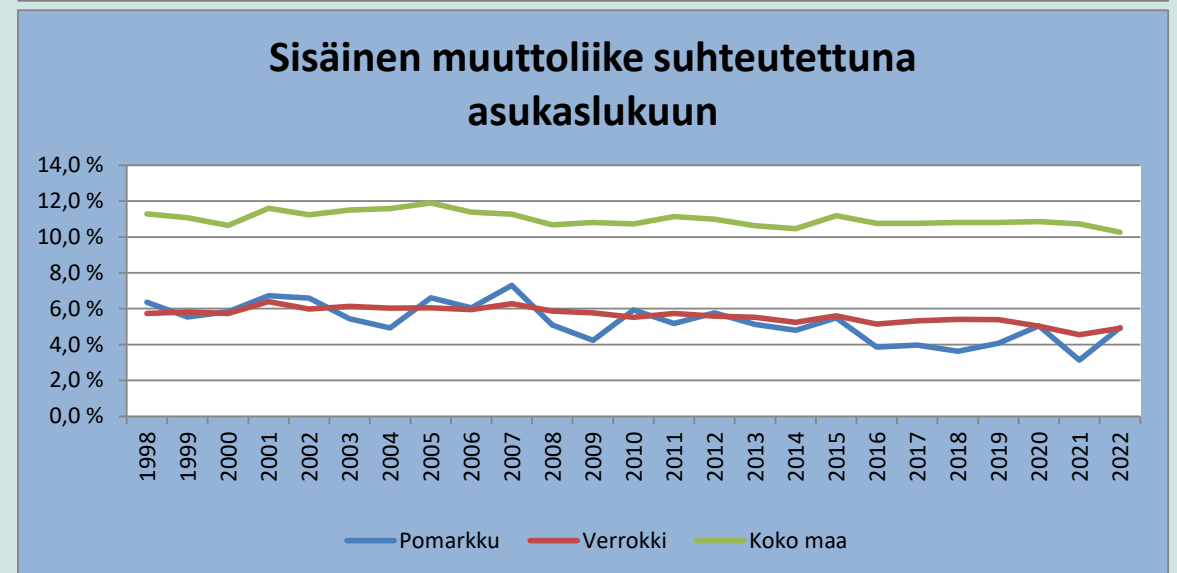
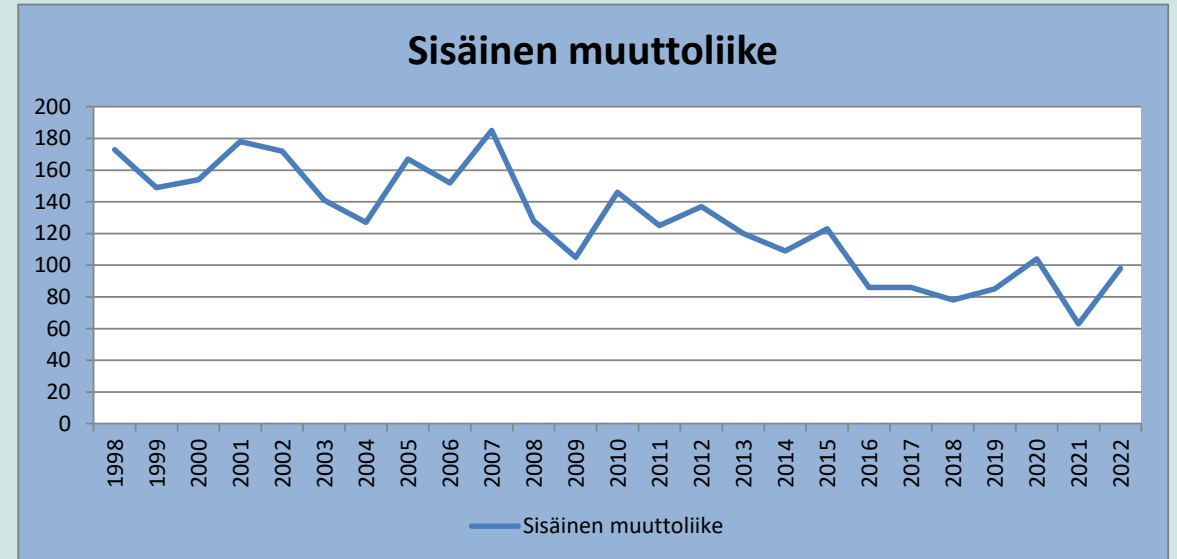
Paljasjalkaisten osuus väestöstä





Sisäinen muuttoliike

- Pomarkun sisäinen muuttoliike väkilukuun suhteutettuna on koko maan keskiarvoa pienempää. Se vastaa verrokkiryhmän keskiarvoa.
- *Verrokillä tarkoitetaan muita maaseutumaisia kuntia, joiden asukasluku poikkeaa Pomarkun asukasluvusta +/- 30 %.*



Veto ja pito

Vetovoima	2020-2022 keskiarvo		Minimi	2,83
Pomarkku	Indeksi	Sijoitus	Mediaani	142
	107	106	Maksimi	292

Kuntaan muuttopäätöksen tehneitä Pomarkku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asukasluku	2 340	2 275	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013	1 980
Asukasluku n-1 (vuoden alku)	2 373	2 340	2 275	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013
Kuntien välinen tulomuutto	107	120	108	101	80	97	87	102	100	116
Maahanmuutto	4	3	1	1	3	1	4	1	2	4
Kuntaan muuttaneet yhteensä	111	123	109	102	83	98	91	103	102	120
<i>Osuus asukasluvusta (varsinainen tunnusluku)</i>	4,7 %	5,3 %	4,8 %	4,6 %	3,7 %	4,5 %	4,2 %	4,9 %	4,9 %	6,0 %
sija (1=paras)	124	78	112	147	223	139	164	143	149	54
Kuntien välinen muutto	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kunnan asukasluvun osuus koko maasta	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %
Kunnan tulomuuttajien (maan sisäinen muuttoliike) osuus koko maasta	0,04 %	0,05 %	0,04 %	0,04 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,03 %	0,04 %
<i>..suhde (varsinainen tunnusluku), jos yli 1, kunta saa suhteellista kokoaan suuremman osuuden kuntaan muuttaneista</i>	0,92	1,05	0,93	0,88	0,69	0,86	0,78	0,91	0,88	1,09
sija (1=paras)	108	69	96	119	204	120	151	126	125	46

- Kaksi ulottuvuutta:
 - Ihmiset, jotka ovat muuttaneet kuntaan (sis. Maahanmuuton)
 - Kunnan saama suhteellinen osuus kuntien välisestä tulomuutosta

Veto ja pito

- Kaksi ulottuvuutta:
- Jostakin syystä muuttavat, jotka ovat valinneet edelleen saman kunnan muuttokohteeseen
- Ihmiset, jotka kokevat toisessa kunnassa elämänsä toimivammaksi – lähtömuuttajat asukasluvuun suhteutettuna.
- Lisäksi: Ihmiset, jotka ovat tyytyväisiä nykytilaan -> Eivät halua muuttaa.

Pitovoima		2020-2022 keskiarvo		Minimi	4,5
Pomarkku		Indeksi	Sijoitus	Mediaani	149
		240	257	Maksimi	286

Kunnan alueella muuttopäätöksen tehneitä										
Pomarkku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asukasluku	2 340	2 275	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013	1 980
Asukasluku n-1 (vuoden alku)	2 373	2 340	2 275	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013
Kuntien välinen lähtömuutto	110	169	133	98	121	116	119	102	120	121
Maastamuutto	0	0	3	0	1	1	1	2	8	3
Kunnan sisäinen muutto	120	109	123	86	86	78	85	104	63	98
Muuttaneet yhteensä	230	278	259	184	208	195	205	208	191	222
Ei lainkaan muuttohalukkuutta	2 143	2 062	2 016	2 056	2 025	1 971	1 941	1 881	1 872	1 791
Niiden osuus, joilla ei ole muuttohalukkuutta	90,3 %	88,1 %	88,6 %	91,8 %	90,7 %	91,0 %	90,4 %	90,0 %	90,7 %	89,0 %
sija (1=paras, vähiten muuttohalukkuutta)	67	187	140	16	52	38	54	95	64	153
Muuttojen osuudet										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kuntien välinen lähtömuutto kaikista muuttaneista	47,8 %	60,8 %	51,4 %	53,3 %	58,2 %	59,5 %	58,0 %	49,0 %	62,8 %	54,5 %
Maastamuuton suhde kaikkiin muuttaneisiin	0,0 %	0,0 %	1,2 %	0,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	1,0 %	4,2 %	1,4 %
Kunnan sisäisen muuton suhde kokonaismuuttoon	52,2 %	39,2 %	47,5 %	46,7 %	41,3 %	40,0 %	41,5 %	50,0 %	33,0 %	44,1 %
(Pitovoiman tunnusluku - sisäisten muuttojen osuus kaikista lähtömuutoista)										
sija (1=paras, muutto kohdistuu omaan kuntaan)	209	277	239	235	267	269	261	207	284	239
Kuntien välinen muutto										
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kunnan asukasluvun osuus koko maasta	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %
Kunnasta lähtömuuttajien osuus koko maasta	0,04 %	0,06 %	0,05 %	0,03 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %	0,03 %	0,04 %	0,04 %
Lähtömuuttajien osuus/kunnan asukasluvun osuus	0,95	1,47	1,14	0,85	1,04	1,02	1,07	0,91	1,06	1,14
(Pitovoiman tunnusluku, kertoo halukkuuden lähteä kunnasta suhteessa muihin kuntiin)										
sija (1=paras)	141	290	249	103	202	189	219	155	233	251

Veto ja pito – yhdistelmä

- Indekseissä ja sijoituksissa: 1=paras

Pomarkku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	202,2	278,3	240	221,8	260,5	261	256,8	201,8	278,9	240,2	-20,8
..sijoitus	205	284	245	229	265	265	261	208	285	246	-19
Vetovoima	116,0	73,5	104,0	133,0	213,5	129,5	157,5	134,5	137,0	50,0	-79,5
..sijoitus	115	70	101	132	217	131	159	136	134	50	-81
Yhdistelmä	160,0	177,0	173,0	180,5	241,0	198,0	210,0	172,0	209,5	148,0	-50,0
..sijoitus	169	222	208	225	283	245	268	210	270	145	-100

Karvia	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	56,9	30	49,1	85,9	67,8	23,7	75,5	86,7	108,2	138,7	115,0
..sijoitus	50	23	45	87	63	15	72	86	105	139	124
Vetovoima	278,5	289,5	225,5	273,5	293,0	236,0	279,0	235,5	243,0	278,0	42,0
..sijoitus	280	292	223	276	293	237	279	233	243	280	43
Yhdistelmä	165,0	157,5	134,0	181,5	178,0	126,0	175,5	159,5	174,0	209,5	83,5
..sijoitus	185	164	116	228	219	85	211	176	217	271	186

Kihniö	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	206,7	76,5	174,1	246,9	163,3	132,5	145,3	203,8	241,5	143,2	10,7
..sijoitus	212	76	178	250	167	133	145	211	247	144	11
Vetovoima	233,5	286,0	282,0	210,0	210,0	206,0	268,5	275,0	237,0	241,5	35,5
..sijoitus	233	288	284	212	211	208	271	277	237	242	34
Yhdistelmä	222,5	182,0	231,0	231,0	189,0	170,5	208,0	244,0	242,0	193,0	22,5
..sijoitus	278	235	276	283	243	206	267	289	285	245	39

Veto ja pito – yhdistelmä

- Indekseissä ja sijoituksissa: 1=paras

Kankaanpää	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	71,1	49,7	69,8	87,1	50,5	60,5	84,8	55,7	91,2	64,7	4,2
..sijoitus	70	40	66	89	44	55	83	51	91	60	5
Vetovoima	124,0	190,0	183,0	222,0	169,0	188,0	211,0	182,5	195,5	212,5	24,5
..sijoitus	121	188	181	224	166	184	212	183	194	212	28
Yhdistelmä	95,5	114,0	123,5	156,5	105,0	119,5	147,5	117,0	142,5	136,0	16,5
..sijoitus	39	59	90	165	59	75	142	69	126	115	40

Pori	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	6,7	6,2	4,6	9,2	9,4	9,6	7,4	12,8	12,6	9,2	-0,4
..sijoitus	3	3	1	2	3	3	1	6	6	5	2
Vetovoima	192,5	193,5	198,5	190,0	186,0	153,5	178,5	189,0	211,0	174,0	20,5
..sijoitus	192	193	198	192	184	154	177	189	213	176	22
Yhdistelmä	97,5	98,0	99,5	97,0	93,5	78,5	89,0	97,5	109,5	90,5	12,0
..sijoitus	42	39	51	36	38	29	32	39	62	38	9

Helsinki	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ2018–22
Pitovoima	25,2	23,9	22,1	26,6	18,7	27,1	26	31,4	33,9	29,2	2,1
..sijoitus	18	17	14	17	11	20	18	22	25	21	1
Vetovoima	34,0	37,0	32,0	35,5	30,5	43,5	38,0	63,0	72,0	49,0	5,5
..sijoitus	34	38	32	36	29	41	37	62	71	47	6
Yhdistelmä	26,0	27,5	23,0	26,5	20,0	30,5	27,5	42,0	48,0	34,0	3,5
..sijoitus	2	2	2	3	1	6	3	7	7	5	-1

Mihin asukasluvun ja väestön ikärakenteen muutos vaikuttaa?

- Asukasluvun muutos (lasku, kasvu) vaikuttaa suoraan kunnan verotuloihin ja valtionosuuteen.
 - Kunnan tulojen kannalta merkittäjä tekijä on muuttajien veronalainen tulotaso, joka vaikuttaa kunnalle tulevaan tai kunnalta lähtevään kunnallisveroon.
 - Valtionosuudet määräytyvät ensisijaisesti asukkaiden ikärakenteen perusteella → kunnan ikärakenteen muutos on merkittävässä roolissa.
 - Kuntaan muuttajankin statuksella on väliä – työttömäksi kuntaan muuttava maksaa kunnalle jopa lähes 500 eur/vuosi.
 - ”Pitkäaikaistyöttömyyden” kustannus kunnille: vuonna 2022 kuntien osarahoittaman työmarkkinatuen kustannus keskimäärin 3 358 euroa/tuen saaja (Kelan tilastotietokanta, 2023)
- Asukasluvun muutoksen aiheuttamat kustannussäästöt tai lisäkustannukset liittyvät kunnan peruspalveluiden kustannuksiin.
 - Asukasluvun laskun mahdollistama kustannussäästö vaatii palvelurakenteen muokkausta, esim. lasten määrän aleneman pitäisi vaikuttaa palveluverkkoon.
- Ikääntyneiden määrän kasvu tuo jatkossa kuntaan edelleen tuloja, mutta sote-uudistus on poistanut kunnalta kustannukset.

FCG.

Tuloslaskelma

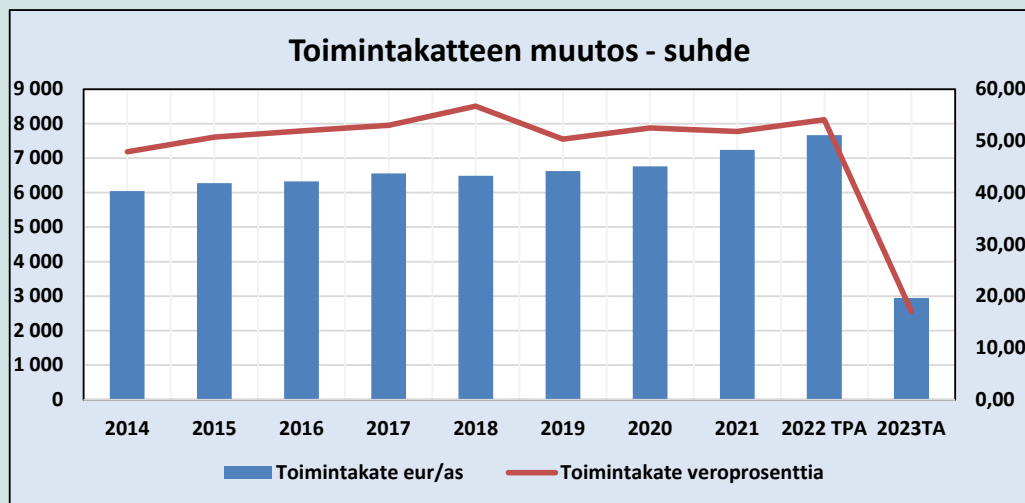
Tuloslaskelma

- Toimintatuotoissa ja -kuluissa on varsinaiset kunnan järjestämät palvelut. Tämä laskelman ensimmäinen välisumma – toimintakate on kasvanut Pomarkussa 10 vuoden aikana noin 1,5 miljoonaa euroa.
- Verotulot perustuvat kunnan verotusoikeuteen. Verotulot ovat kasvaneet noin 0,8 miljoonaa euroa.
- Valtionosuudet – ei korvamerkittyjä, eivät ylitä palvelun tuottamisesta aiheutuvia menoja.
- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi oltava > poistot ja mieluummin > nettoinvestoinnit + lainan lyhennys.
- Vuosikate ei ole riittänyt kattamaan poistoja vuosina 2016-2019.
- ”Kurjuutta” mitataan nykyisin alijäämällä. Alijäämään eivät suoraan vaikuta investoinnit; alijäämää ei voi korjata kassavaroilla.

Pomarkku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 TPA	2023TA
Toimintatuotot 1000 €	1 928	1 859	1 678	1 646	1 661	1 613	1 467	1 789	1 667	1 609
Toimintamenot 1000 €	15 683	15 921	15 803	15 854	15 583	15 454	15 413	16 357	15 851	7 383
Toimintakate 1000 €	-13 755	-14 062	-14 125	-14 208	-13 922	-13 841	-13 946	-14 569	-15 184	-5 773
Kunnallisvero 1000 €	5 887	5 681	5 578	5 495	5 032	5 910	5 712	6 042	6 037	3 000
Yhteisövero 1000 €	394	459	434	530	540	583	640	921	926	575
Kiinteistövero 1000 €	404	447	443	534	531	574	512	549	563	525
Muut verotulot 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotulot yhteensä 1000 €	6 685	6 587	6 455	6 559	6 103	7 067	6 864	7 512	7 526	4 100
Valtionosuudet 1000 €	8 523	8 086	8 004	7 790	7 648	7 392	7 740	7 673	8 401	2 150
(josta harkinnanvaraiset 1000 €)	0	0	0	0	0	300	0	0		
Rahoitustulot ja -menot netto 1000 €	-11	-7	-9	-9	-35	0	-14	-11	-26	-47
Korkotulot 1000 €	2	12	13	13	13	12	6	6	7	5
Muut rahoitustulot 1000 €	10	8	8	6	7	10	7	7	22	31
Korkomenot 1000 €	15	18	25	23	21	16	21	12	49	48
Muut rahoitusmenot 1000 €	8	9	5	5	34	6	6	12	6	35,1
Vuosikate 1000 €	1 442	604	325	132	-206	618	644	605	717	430
Poistot 1000 €	426	401	549	538	537	523	536	541	497	599
Satunnaiset tulot 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset menot 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuloslaskelman tulos 1000 €	1 016	203	-224	-406	-743	95	108	65	220	-169
Poisterojen muutos 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0		
Varausten muutos 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0		
Rahastojen muutos 1000 €	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ali/ylijäämä 1000 €	1 016	203	-224	-406	-743	95	109	64	220	-169
Kumulat. edell. tilik. ja kuluvan tilikauden jäämät 1000 €	3 676	3 879	3 655	3 249	2 506	2 587	2 696	2 760	2 980	2 811
Asukasluku	2 275	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013	1 980	1 959
Verotettava tulo (laskennallisesti)	28 717	27 712	27 210	26 805	24 546	27 488	26 567	28 103	28 081	33 860
Veroprosentti	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	21,50	21,50	21,50	21,50	8,86

Toimintakate

- Toimintakate on **negatiivinen** luku, joka on toimintatulojen ja toimintamenojen erotus.
- Toimintakatteeseen sisältyvät kunnan varsinaisen palvelutuotannon tulot ja menot.
- Mitä suurempi toimintakate on, sitä enemmän kunnan on saatava toimintaa rahoittavia tuloja verotuloista ja valtionosuuksista (ja rahoitustuloista jne).
- Pomarkun toimintakate asukaslukuun suhteutettuna oli vuonna 2021 Manner-Suomen keskiarvoa suurempi (sija 212).
- Mitä pieni-suuri toimintakate kertoo?



Oma sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
	Minimi	3 708	4 864
	25 %	4 562	5 906
	Keskiarvo	5 000	6 639
	75 %	5 349	7 284
	Maksimi	7 146	10 051
212	Pomarkku	5 531	7 237
Sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
1	Rusko	3 708	4 864
2	Muurame	4 174	4 902
3	Pornainen	3 957	4 927
4	Nurmijärvi	3 986	4 937
5	Lieto	4 264	4 951
6	Kaarina	4 136	5 086
7	Kontiolahti	4 037	5 104
8	Tuusula	4 194	5 109
9	Naantali	4 158	5 125
10	Masku	3 840	5 144
11	Sipoo	4 637	5 149
12	Järvenpää	4 127	5 156
13	Lempäälä	4 224	5 163
14	Vihti	4 148	5 183
15	Vantaa	4 487	5 209
16	Nokia	4 077	5 210
17	Espoo	4 512	5 217
18	Kerava	3 960	5 234
19	Pirkkala	3 933	5 269
20	Raisio	3 986	5 283
Sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
292	Utsjoki	7 034	10 051
291	Pelkosenniemi	7 146	9 765
290	Puolanka	6 459	9 180
289	Ristijärvi	6 040	9 117
288	Salla	6 689	9 075
287	Hyrnsalmi	6 382	8 971
286	Savukoski	6 889	8 954
285	Posio	6 247	8 943
284	Enontekiö	6 641	8 713
283	Vaala	6 317	8 637
282	Rautavaara	6 141	8 472
281	Pello	5 583	8 282
280	Lestijärvi	5 597	8 282
279	Ranua	6 208	8 266
278	Pertunmaa	5 046	8 210
277	Sulkava	5 715	8 173
276	Ilomantsi	6 228	8 171
275	Vesanto	6 030	8 159
274	Ylitornio	5 235	8 158
273	Tervo	5 464	8 152

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 TPA	2023TA
Toimintakate eur/as	6 046	6 278	6 326	6 560	6 487	6 626	6 760	7 237	7 669	2 947
Toimintakate veroprosenttia	47,90	50,74	51,91	53,01	56,72	50,35	52,49	51,84	54,07	17,05

Oma sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
	Minimi	3 708	4 864
	25 %	4 562	5 906
	Keskiarvo	5 000	6 639
	75 %	5 349	7 284
	Maksimi	7 146	10 051
212	Pomarkku	5 531	7 237
Sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
1	Rusko	3 708	4 864
2	Muurame	4 174	4 902
3	Pornainen	3 957	4 927
4	Nurmijärvi	3 986	4 937
5	Lieto	4 264	4 951
6	Kaarina	4 136	5 086
7	Kontiolahti	4 037	5 104
8	Tuusula	4 194	5 109
9	Naantali	4 158	5 125
10	Masku	3 840	5 144
11	Sipoo	4 637	5 149
12	Järvenpää	4 127	5 156
13	Lempäälä	4 224	5 163
14	Vihti	4 148	5 183
15	Vantaa	4 487	5 209
16	Nokia	4 077	5 210
17	Espoo	4 512	5 217
18	Kerava	3 960	5 234
19	Pirkkala	3 933	5 269
20	Raisio	3 986	5 283

Sij.	Toimintakate e/as	2011	2021
292	Utsjoki	7 034	10 051
291	Pelkosenniemi	7 146	9 765
290	Puolanka	6 459	9 180
289	Ristijärvi	6 040	9 117
288	Salla	6 689	9 075
287	Hyrnsalmi	6 382	8 971
286	Savukoski	6 889	8 954
285	Posio	6 247	8 943
284	Enontekiö	6 641	8 713
283	Vaala	6 317	8 637
282	Rautavaara	6 141	8 472
281	Pello	5 583	8 282
280	Lestijärvi	5 597	8 282
279	Ranua	6 208	8 266
278	Pertunmaa	5 046	8 210
277	Sulkava	5 715	8 173
276	Ilomantsi	6 228	8 171
275	Vesanto	6 030	8 159
274	Ylitornio	5 235	8 158
273	Tervo	5 464	8 152

Toimintakate, e/as		2023
	Minimi	2 055
	1. kvartiili	2 444
	Keskiarvo	2 744
	Mediaani	2 675
	3. kvartiili	2 953
	Maksimi	4 468
128	Pomarkku	2 868
Sijoitus	Toimintakate, e/as	2023
1	Järvenpää	2 055
2	Karkkila	2 102
3	Pieksämäki	2 114
4	Lieksa	2 117
5	Hyvinkää	2 120
6	Kaavi	2 129
7	Pori	2 140
8	Sastamala	2 143
9	Rääkkylä	2 144
10	Kerava	2 152
11	Sysmä	2 171
12	Kemi	2 172
13	Forssa	2 184
14	Naantali	2 192
15	Joensuu	2 208
16	Teuva	2 209
17	Lappeenranta	2 211
18	Hamina	2 216
19	Riihimäki	2 218
20	Hämeenlinna	2 228

Sijoitus	Toimintakate, e/as	2023
286	Utsjoki	4 468
285	Enontekiö	4 361
284	Utajärvi	4 194
283	Pelkosenniemi	4 154
282	Savukoski	4 109
281	Lestijärvi	4 051
280	Kittilä	3 825
279	Vaala	3 807
278	Taivalkoski	3 785
277	Kangasniemi	3 715
276	Merijärvi	3 671
275	Kauniainen	3 656
274	Ranua	3 594
273	Muonio	3 590
272	Inari	3 561
271	Perho	3 561
270	Pyhäjoki	3 538
269	Lumijoki	3 502
268	Tervola	3 474
267	Kolari	3 466

Konsernitulos

Millainen Pomarkun konserni on?
Mitä konserniin kuuluu?
Yhtiöiden omistus?

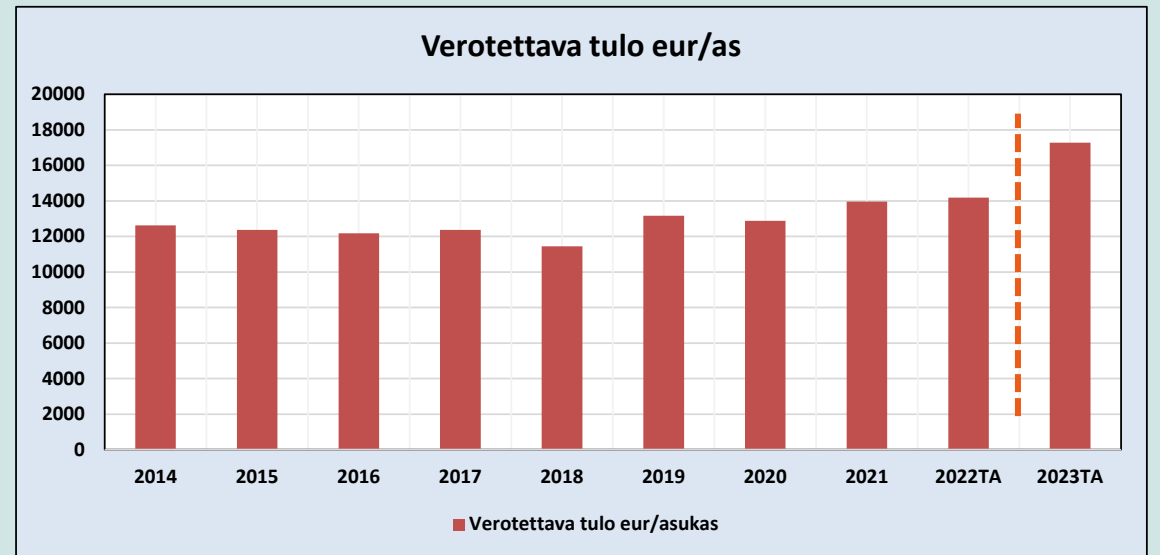
Pomarkku									
Konsernin tuloslaskelma 1000 e	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos-% 2017-2021	2020-2021
Toimintatulot	11 395	11 090	10 984	11 350	11 244	11 756	11 992	9,2 %	2,0 %
Toimintamenot	25 483	25 364	25 278	25 457	25 341	25 292	26 851	6,2 %	6,2 %
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	0	0	0	24	-10	0	0		
Toimintakate	-14 088	-14 274	-14 294	-14 083	-14 107	-13 536	-14 859	3,9 %	9,8 %
Verotulot	6 579	6 447	6 549	6 093	7 057	6 854	7 502	14,5 %	9,4 %
Valtionosuudet	8 565	8 456	8 188	8 071	7 834	7 740	8 198	0,1 %	5,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-45	-25	-27	-46	-13	-23	-15	-44,0 %	-34,3 %
Korkotulot	1	2	1	1	1	1	1	17,7 %	17,7 %
Muut rahoitustulot	12	18	14	19	18	14	20	43,0 %	43,0 %
Korkomenot	42	36	33	28	23	29	25	-25,3 %	-15,0 %
Muut rahoitusmenot	16	9	9	38	9	9	12	29,6 %	29,6 %
Vuosikate	1 011	604	416	35	771	1 035	826	98,5 %	-20,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	656	779	758	754	746	748	761	0,4 %	1,7 %
Suunnitelman mukaiset poistot	656	779	758	754	746	748	761	0,4 %	1,7 %
Tilikauden tulos	355	-175	-342	-719	25	287	65	-119,1 %	-77,3 %
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0	0	0		
Vähemmistöosuudet yms.	0	0	-3	0	0	0	0	-100,0 %	
Tilikauden ali/ylijäämä	355	-179	-365	-726	23	280	53	-114,6 %	-80,9 %
Asukasluku	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013	-7,1 %	-2,4 %

FCG.

Verorahoitus

Kunnan tulovero – verotettava tulo

Oma sij.	Verotettava tulo €/as	2012	2021	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022TA	2023TA
	Verotettava tulo eur/as			12 623	12 372	12 185	12 375	11 438	13 159	12 878	13 961	14 182	17 284
	Minimi	9 233	10 846										
	25 %	11 459	13 553										
	Keskiarvo	13 298	15 604										
	75 %	14 769	17 329										
	Maksimi	34 358	38 467										
201	Pomarkku	11 388	13 961										
Sij.	Verotettava tulo €/as	2012	2021	Sij.	Verotettava tulo €/as	2012	2021						
1	Kauniainen	34 358	38 467	292	Merijärvi	9 233	10 846						
2	Espoo	23 417	25 709	291	Soini	9 738	11 114						
3	Helsinki	20 642	23 802	290	Rautavaara	10 014	11 232						
4	Kirkkonummi	20 447	23 540	289	Rääkkylä	9 922	11 348						
5	Sipoo	19 184	22 868	288	Perho	9 920	11 538						
6	Tuusula	19 626	22 450	287	Kärsämäki	10 154	11 593						
7	Nurmijärvi	18 660	21 375	286	Kyyjärvi	11 098	11 602						
8	Naantali	17 507	21 329	285	Siikainen	9 884	11 626						
9	Järvenpää	18 851	21 237	284	Pielavesi	10 449	11 645						
10	Pirkkala	18 551	21 185	283	Polvijärvi	9 927	11 800						
11	Siuntio	17 749	21 157	282	Kinnula	9 841	11 933						
12	Vihti	17 320	20 694	281	Sievi	10 656	12 128						
13	Rauma	17 963	20 663	280	Halsua	11 710	12 156						
14	Porvoo	17 681	20 593	279	Ranua	10 163	12 199						
15	Kerava	19 101	20 478	278	Kivijärvi	9 321	12 256						
16	Kaarina	17 825	20 476	277	Pudasjärvi	10 106	12 265						
17	Inkoo	17 366	20 475	276	Kannonkoski	9 546	12 269						
18	Hyvinkää	17 494	20 357	275	Enonkoski	11 095	12 282						
19	Vantaa	18 947	19 966	274	Pihtipudas	10 285	12 327						
20	Masku	16 791	19 659	273	Pyhäntä	11 067	12 346						



- Pomarkun verotettava tulo asukasta kohden oli vuonna 2021 maan keskitasoa pienempi (sija 201).
- Vuosien 2019 ja 2020 väliseen kehitykseen voivat vaikuttaa laskennalliset tekijät kuten vuoden 2019 tulorekisterin käyttöönotosta viivästyneet verotulokertymät.
- Vuoden 2023 kehitykseen vaikuttavat ns. **verohännät**.

Kunnan tulovero – veroprosentti

Oma sij.	Veroprosentti	2010	2022	2023
	Minimi	16,50	17,00	4,36
	25 %	19,25	20,75	8,11
	Keskiarvo	19,67	21,14	8,50
	75 %	20,00	21,75	9,11
	Maksimi	21,00	23,50	10,86
158	Pomarkku	19,75	21,50	8,86
Sij.	Veroprosentti	2010	2022	2023
1	Kauniainen	16,50	17,00	4,36
2	Espoo	17,75	18,00	5,36
3	Eurajoki	18,24	18,00	5,36
4	Helsinki	17,50	18,00	5,36
5	Kustavi	19,25	18,00	5,36
6	Luhanka	19,00	18,50	5,86
7	Vantaa	19,00	19,00	6,36
8	Inari	19,00	19,00	6,36
9	Naantali	17,25	19,00	6,36
10	Sysmä	19,00	19,00	6,36
11	Kerava	18,75	19,25	6,61
12	Sipoo	19,25	19,25	6,61
13	Lieto	18,63	19,50	6,86
14	Muurame	19,50	19,50	6,86
15	Puumala	21,00	19,50	6,86
16	Taivassalo	20,00	19,50	6,86
17	Turku	18,75	19,50	6,86
18	Kemiönsaari	19,75	19,75	7,11
19	Kirkkonummi	19,00	19,75	7,11
20	Nurmijärvi	18,75	19,75	7,11
Sij.	Veroprosentti	2010	2022	2023
293	Halsua	20,50	23,50	10,86
292	Ylivieska	21,00	23,00	10,36
291	Kaskinen	20,00	23,00	10,36
290	Mänttä-Vilppula	20,50	22,50	9,86
289	Ähtäri	20,75	22,50	9,86
288	Veteli	20,50	22,50	9,86
287	Teuva	19,75	22,50	9,86
286	Reisjärvi	21,00	22,50	9,86
285	Merijärvi	20,00	22,50	9,86
284	Kyyjärvi	19,00	22,50	9,86
283	Karjokki	20,00	22,50	9,86
282	Jämijärvi	19,75	22,50	9,86
281	Isojoki	20,50	22,50	9,86
280	Haapajärvi	21,00	22,50	9,86
279	Rautalampi	20,50	22,50	9,86
278	Evijärvi	21,00	22,50	9,86
277	Vehmaa	20,50	22,25	9,61
276	Vimpeli	19,75	22,25	9,61
275	Tyrnävä	19,75	22,00	9,36
274	Simo	20,75	22,00	9,36

- Kunnalla on verotusoikeus (rajaamaton). Tuloveron määrä perustuu kuntalaisten tulotasoon, tuloverosta tehtäviin vähennyksiin (efektiivinen vero) ja veroprosenttiin.
- Kunnan tulovero on silti enemmän suhteellinen kuin progressiivinen.
- Pomarkun tuloveroprosentti vuonna 2022 (21,50 %) oli Manner-Suomen keskitasoa (21,14 %) vähän suurempi.
- Pomarkun veroprosentti oli 1,26-kertainen Kauniaisiin nähden vuonna 2022, nyt 2,03-kertainen.

Kunnan kiinteistöverot

Oma sij.	Kiinteistövero e/as	2010	2021
	Minimi	75	141
	25 %	141	257
	Keskiarvo	211	364
	75 %	225	402
	Maksimi	1 400	2 372
200	Pomarkku	142	272
Sij.	Kiinteistövero e/as	2010	2021
1	Eurajoki	1 118	2 372
2	Pelkosenniemi	1 400	2 179
3	Kustavi	1 230	1 506
4	Kittilä	638	1 126
5	Utajärvi	915	1 090
6	Vaala	687	1 061
7	Sodankylä	522	964
8	Kolari	689	939
9	Tervola	654	930
10	Luhanka	350	866
11	Puumala	556	835
12	Pyhäjoki	111	797
13	Taivassalo	501	738
14	Kuhmoinen	442	715
15	Ristijärvi	430	686
16	Inari	512	675
17	Parainen	397	633
18	Hirvensalmi	398	622
19	Kaskinen	181	572
20	Loviisa	381	567

Sij.	Kiinteistövero e/as	2010	2021
292	Tyrnävä	109	141
291	Liminka	83	142
290	Lumijoki	75	153
289	Keitele	157	185
288	Nousiainen	130	186
287	Laihia	98	189
286	Rusko	107	189
285	Kontiolahti	137	196
284	Uurainen	98	198
283	Hausjärvi	131	205
282	Isokyrö	100	207
281	Masku	147	207
280	Hämeenkyrö	174	210
279	Kempele	151	212
278	Pedersöre	131	212
277	Aura	125	212
276	Akaa	126	214
275	Somero	127	215
274	Paimio	130	218
273	Lieto	158	218

- Kunta perii verotuloa myös sen alueella olevista kiinteistöistä.
- Pääasiallinen kiinteistövero peritään
 - maapohjasta jne.,
 - vakituisista asunnoista ja
 - muista asuinrakennuksista (vapaa-ajan asunnot).
- Olemassa myös voimalaitosvero ja rakentamattomien tonttien vero.
- Toisin kuin kunnan tuloveroprosentti, kiinteistövero ei ole alarajaltaan rajaamaton.
- Kiinteistöveroprosenttien taso on noussut jopa enemmän kuin tuloveroprosentti.
- Pomarkun kiinteistöverotuotot asukasta kohden olivat Manner-Suomen keskitasoa pienemmät vuonna 2021 (sija 200).

Kiinteistövero		Pomarkku
Pomarkku	2012	2022
Kiinteistöverot 1000 €	350	549
€/as	147	272
Verotusarvo yl-rak 1000 €	17 806	19 438
Verotusarvot eur/as	7 503	9 800
Laskennallinen kiinteistövero yl-rak	134	214
Kiinteistövero yl-rak	0,75 %	1,10 %
Minimi	0,60 %	0,93 %
Maan ka	0,89 %	1,11 %
Maksimi	1,35 %	1,90 %
Verotusarvo vak. as. 1000 €	42 040	46 995
Vakituiset asunnot, eur/as	17 716	23 692
Laskennallinen kiinteistövero vak. as	135	211
Kiinteistövero vak. as.	0,32 %	0,45 %
Minimi	0,32 %	0,41 %
Maan ka	0,43 %	0,54 %
Maksimi	0,75 %	1,00 %
Verotusarvo muu as. 1000 €	9 985	11 325
Muut asunnot, eur/as	4 208	5 710
Laskennallinen kiinteistövero muu as	92	136
Kiinteistövero muu as.	0,92 %	1,20 %
Minimi	0,60 %	0,93 %
Maan ka	0,98 %	1,19 %
Maksimi	1,35 %	2,00 %

Kunnan kiinteistöverot – muutokset 2012-2022

- Pomarkun kiinteistöveroprosentit ovat lähellä maan keskiarvoja. Vakituisten asuntojen kiinteistöveroprosentti on keskiarvoa pienempi.
- Kaikki kiinteistöveroprosentit olivat Pomarkussa maan keskiarvoa matalampia vuonna 2012. Muiden kuin vakituisten asuntojen kiinteistöveroprosenttia sekä yleistä kiinteistöveroprosenttia on nostettu nopeammin kuin maassa keskimäärin.

Kunnan kiinteistöverot – vertailu verrokkikuntiin

- Verrokkikunnista osassa veroprosentit ovat samaa tasoa kuin Pomarkussa, osassa suurempia ja osassa pienempiä. Karviassa kaikki kiinteistöveroprosentit ovat maan pienimpiä. Konnevedellä ja Kihniössä veroprosentit ovat lähes samat kuin Pomarkussa.
- Pomarkun yleisen kiinteistöveroprosentin kiinteistöveropohja on vertailuryhmän pienin. Muissakin verrokkikunnista tämä veropohja on vertailun pieni. Pomarkun vakituisten asuntojen kiinteistöveropohja on asukasluukuun suhteutettuna suuri. Myös muiden kuin vakituisten asuntojen kiinteistöveropohja on kohtuullisen suuri.

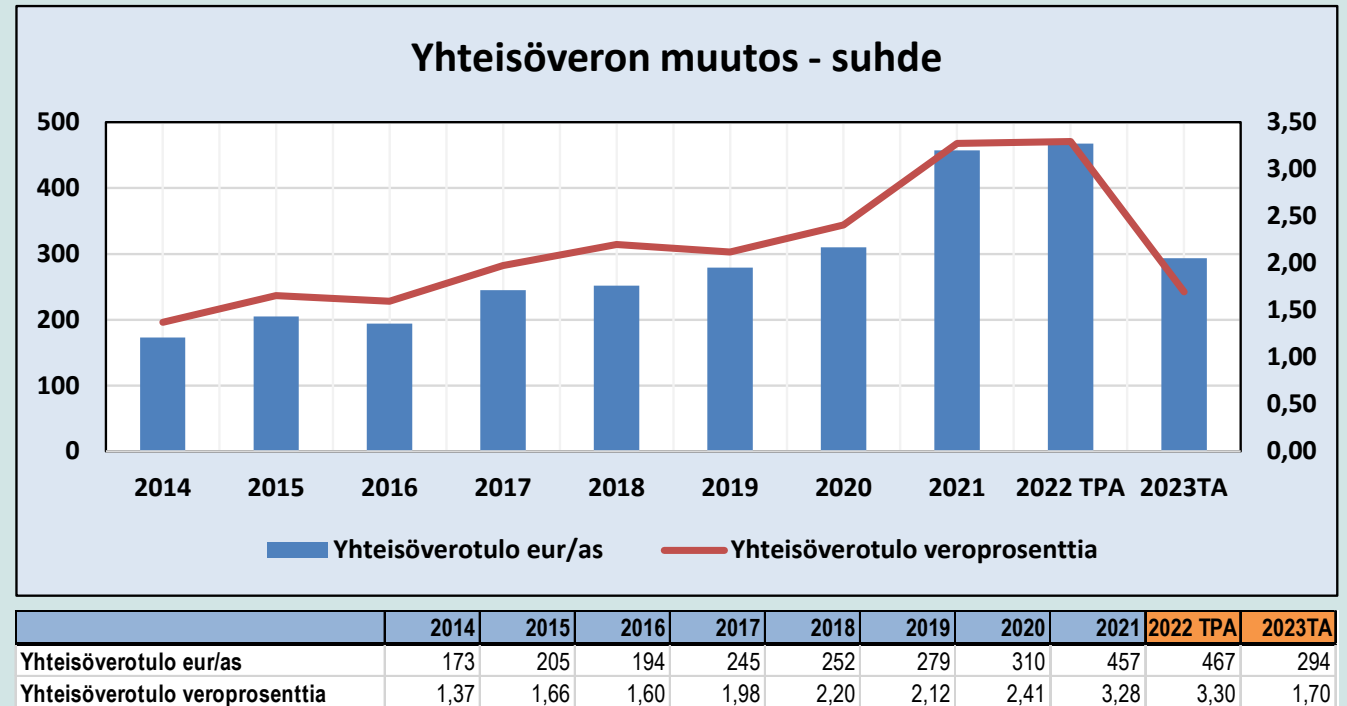
	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Kankaanpää	Pori
Tuloveroprosentti 2022	21,50 %	20,50 %	22,00 %	21,50 %	22,50 %	21,75 %	21,75 %	21,00 %
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10 %	0,93 %	1,10 %	1,10 %	1,00 %	1,10 %	1,20 %	0,93 %
Vakituisten asuntojen kiinteistöveroprosentti	0,45 %	0,41 %	0,55 %	0,55 %	0,65 %	0,60 %	0,45 %	0,50 %
Muut kuin vakituiset asunnot	1,20 %	0,93 %	1,20 %	1,10 %	1,15 %	1,45 %	1,05 %	1,10 %
Laskennallinen verotettava tulo eur/as	13 961	12 419	12 961	12 506	13 161	11 114	14 728	16 741
Tulovero eur/as	3 002	2 546	2 851	2 689	2 961	2 417	3 203	3 516
Yhteisövero eur/as	457	438	513	637	406	597	397	287
Yl kiinteistöveropohja eur/as	9 800	11 427	11 129	10 141	13 266	16 851	15 694	17 165
Vakit asuinrakennus, veropohja eur/as	23 692	23 703	21 033	20 100	21 766	21 033	24 016	23 702
Muu kuin vakit asuinrakennus, veropohja eur/as	5 710	2 401	7 200	8 076	4 036	4 183	1 118	804
Veroprosentilla tuloja 1000 e	281	284	335	226	316	222	1865	13976

Kunnan yhteisöverot

Oma sij.	Yhteisövero e/as	2010	2021
	Minimi	59	107
	25 %	171	280
	Keskiarvo	247	453
	75 %	298	574
	Maksimi	906	1 660
108	Pomarkku	171	457
Sij.	Yhteisövero e/as	2010	2021
1	Rautavaara	685	1 660
2	Harjavalta	502	1 610
3	Savukoski	906	1 608
4	Vieremä	403	1 530
5	Porvoo	338	1 396
6	Multia	551	1 230
7	Pyhäjärvi	623	1 219
8	Kyyjärvi	458	1 199
9	Puumala	551	1 167
10	Heinävesi	546	1 138
11	Helsinki	562	1 104
12	Merikarvia	209	1 062
13	Sonkajärvi	372	1 048
14	Kivijärvi	433	1 000
15	Ilomantsi	481	976
16	Kaskinen	486	965
17	Juupajoki	238	949
18	Lestijärvi	460	943
19	Sulkava	392	872
20	Kangasniemi	401	841

Sij.	Yhteisövero e/as	2010	2021
292	Tyrnävä	73	107
291	Luoto	88	111
290	Nousiainen	97	116
289	Lumijoki	61	128
288	Liminka	59	138
287	Muhos	174	142
286	Pornainen	68	144
285	Akaa	166	148
284	Utsjoki	86	151
283	Järvenpää	130	158
282	Siuntio	93	167
281	Paimio	168	168
280	Simo	96	168
279	Liperi	103	171
278	Nakkila	162	173
277	Laihia	166	181
276	Aura	145	187
275	Alavieska	110	188
274	Kauniainen	145	189
273	Vesilahti	94	190

- Kunnat saavat valtiolta oman osuutensa yritysten tuottaman yhteisöveron tuotosta. Tämä kuntien ja valtion välinen jako-osuus sovitaan (vuosittain).
- Kuntien keskinäinen osuus yhteisöverosta perustuu kunnassa olevien yritysten ja yritysten työpaikkojen määrän ja yritysten verotettavan tulon perusteella.
- Kaikkea yhteisöverotuloa EI jaeta sille kunnalle, jonka alueella on yrityksen kotipaikka tai pääkonttori.
- Pomarkun yhteisöveron tuotot ovat maan keskitasoa suuremmat (sija 108).



Kaupunkien ja kuntien verorahoituksen muutos sote-uudistuksessa

- **Tuloverot**

- Veroprosentti on muuttunut – kaikkien kuntien veroprosentti laski 12,64 yksikköä
- Verotuksen efektiivisyys paranee vähennysjärjestelmien yhdenmukaistamisen (kunnat – valtio) seurauksesta.
- 2023 ja 2024 tulo- ja yhteisöveroon kohdistuu poikkeuksellisia tilityksiä, kun ennen vuotta 2023 kerätyt verot tilittyvät vanhoilla korkeammilla veroprosenteilla vuosina 2023 ja 2024.

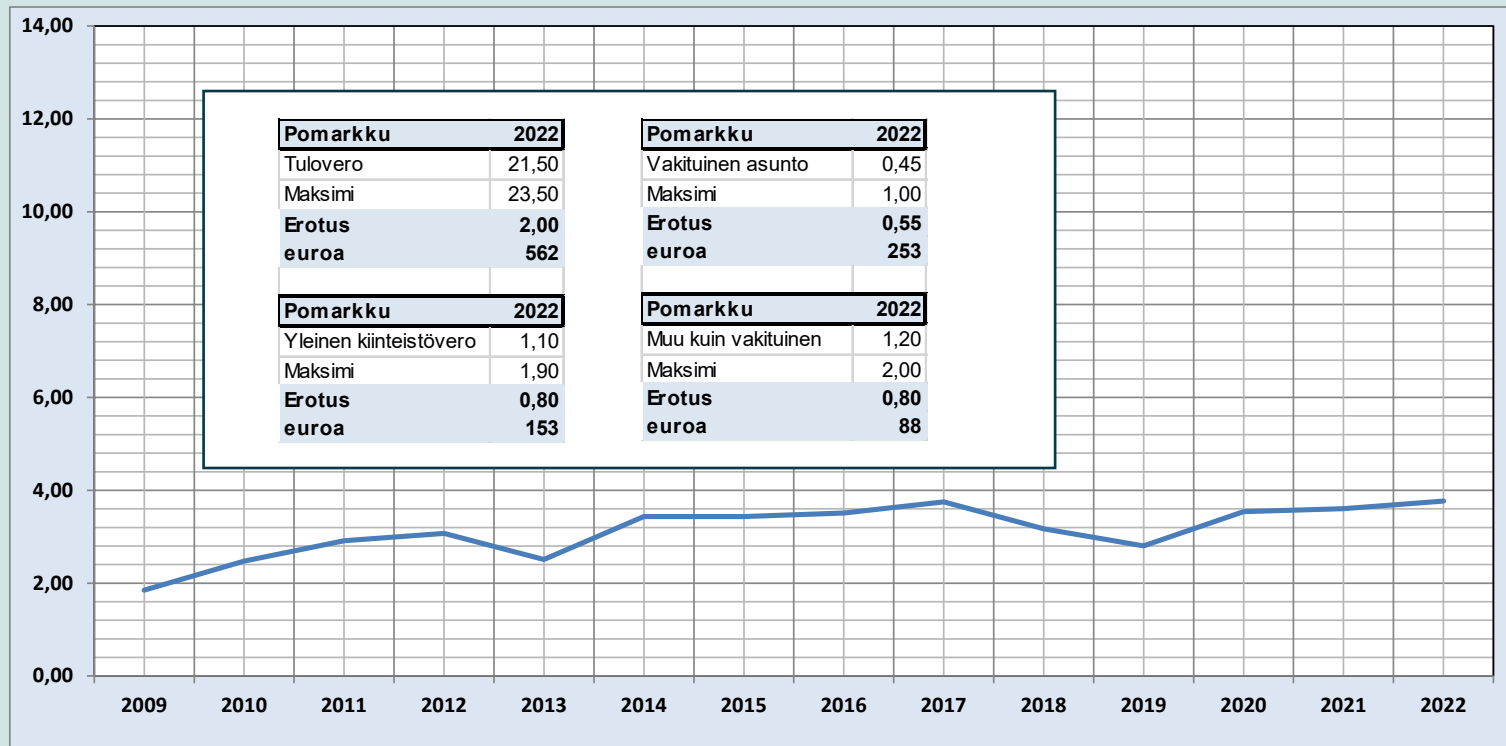
- **Yhteisövero**

- Yhteisöveroista poistuu ~1/3 pienentämällä kuntaryhmän jako-osuutta
- Myös yhteisöveroissa on kunnallisverojen kanssa yhtenäinen ilmiö, kun aikaisempien vuosien kertymää tilitetään vielä uudistuksen jälkeisinä vuosina korkeammalla kuntaryhmän jakosuhteella

- **Kiinteistöverot**

- Ei suoraa muutosta sote-uudistuksen yhteydessä
- Kiinteistöverot tuodaan osaksi verotulojen tasausta (50% kiinteistöverosta)
- Tällä voi olla suurikin vaikutus joidenkin kiinteistöveroa nauttivien kuntien talouteen – osa näistä kunnista ”pelastui” arviointimenettelyltä.

Verovara – veroprosentit



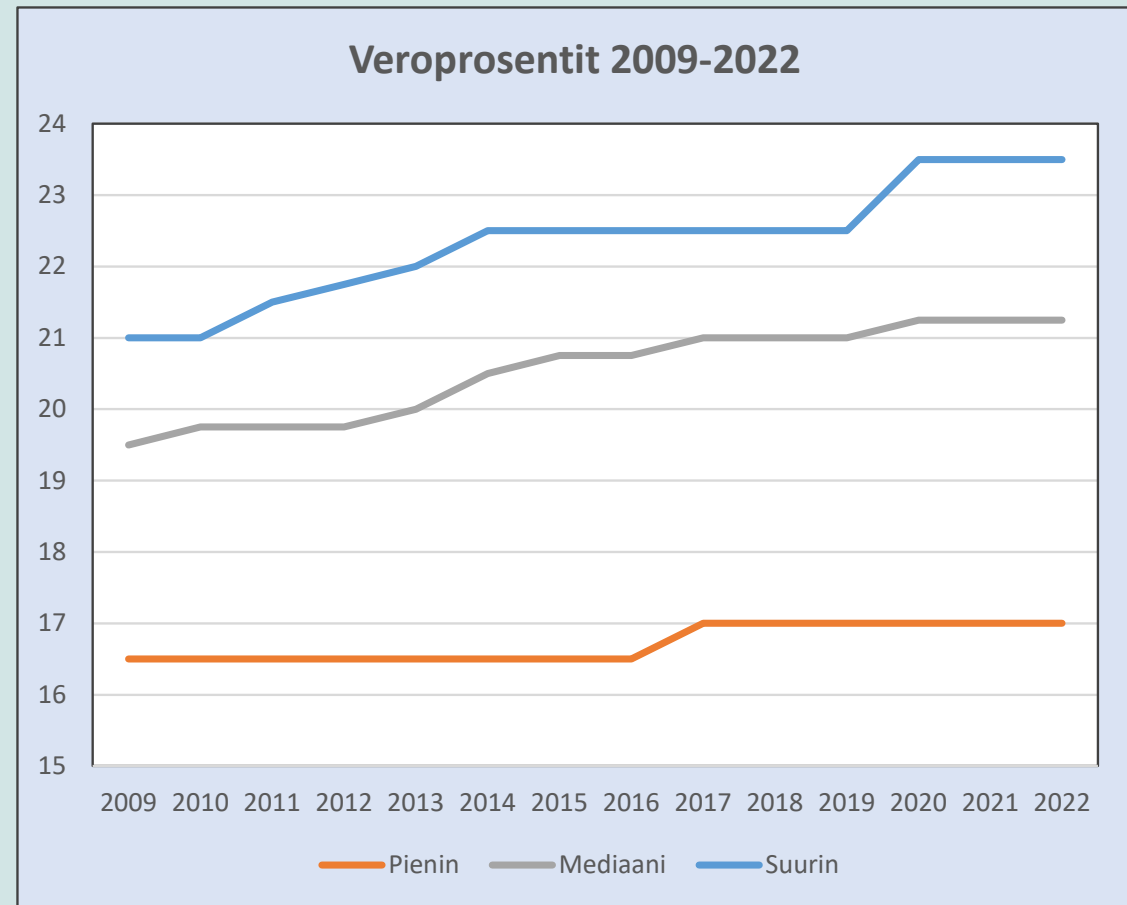
- Verovara kertoo kuinka kaukana kunnan veroprosentit (tulo-, kiinteistö- ja yhteisö) on koko maan maksimiprosenteista.
- Laskettu ensin veroerät yhteen euroina ja sen jälkeen summa on muutettu veroprosentiksi.
- Pomarkulla on melko hyvin verovaraa. Verovara on kasvanut vähän 2010-luvun alkupuolelta.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Pomarkku	1,85	2,47	2,91	3,07	2,51	3,43	3,43	3,51	3,75	3,17	2,80	3,54	3,60	3,77
Erotus maksimiin eur	482	649	787	872	721	951	934	941	920	872	744	994	1 012	1 058

Verovara – veroprosentit

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sija
Kustavi	6,58	7,25	8,36	9,14	11,10	11,43	11,74	12,73	13,88	14,12	14,50	1
Puumala	3,10	3,42	3,96	4,96	5,29	6,90	6,78	8,06	8,86	9,07	9,24	2
Kolari	4,53	4,75	5,23	5,91	6,49	7,04	7,01	8,06	8,52	8,66	8,29	3
Kittilä	5,06	5,33	5,63	6,36	5,52	6,58	6,13	6,88	8,21	7,91	8,04	4
Kauniainen	6,17	6,21	7,14	6,75	6,69	6,60	6,79	6,61	7,35	7,75	7,82	5
Hirvensalmi	4,13	4,29	5,46	5,80	6,34	6,05	5,95	6,85	7,43	7,62	7,79	6
Luhanka	3,97	3,70	4,62	5,81	5,29	7,63	5,77	6,80	6,91	7,60	7,75	7
Helsinki	4,25	4,64	5,20	5,33	5,52	5,55	6,06	6,14	7,41	7,43	7,52	8
Espoo	5,12	5,59	5,84	5,61	5,82	5,92	5,99	5,98	7,18	7,19	7,28	9
Inari	2,87	3,18	4,00	4,15	4,47	4,85	5,28	5,62	6,71	6,72	6,85	10
Kemiönsaari	2,86	3,45	3,89	4,37	4,36	5,39	5,09	5,59	6,68	6,68	6,83	11
Eurajoki	3,80	4,51	5,20	4,26	5,49	6,10	5,75	6,11	6,21	6,58	6,69	12
Taivassalo	2,68	3,38	3,85	3,59	3,19	3,68	3,83	4,03	5,15	5,42	6,56	13
Kuusamo	3,50	3,19	3,48	3,81	3,96	4,78	4,62	5,20	6,08	6,15	6,30	14
Sipoo	2,91	3,26	3,98	4,02	4,27	4,65	4,55	4,97	5,74	5,94	6,05	15

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sija
Kaskinen	2,59	1,85	2,51	2,50	2,01	1,46	1,48	0,63	2,04	2,12	0,88	293
Ylivieska	1,29	0,85	1,38	1,34	1,35	1,59	1,55	1,31	2,28	1,32	1,46	292
Halsua	1,93	1,78	2,06	2,42	2,55	2,21	1,90	1,96	1,44	1,39	1,58	291
Haapajärvi	0,73	1,00	1,53	0,66	0,69	0,89	0,88	0,69	1,62	1,66	1,80	290
Kyyjärvi	3,33	3,56	2,92	3,62	3,14	2,89	1,69	2,13	2,13	2,04	2,22	289
Reisjärvi	1,48	1,44	0,85	1,18	1,15	1,51	0,90	1,15	1,97	2,03	2,26	288
Akaa	2,39	1,72	1,82	1,64	1,62	1,73	1,25	0,94	1,90	1,93	2,30	287
Teuva	2,02	1,27	1,29	1,40	1,36	1,53	0,76	1,04	2,06	2,15	2,30	286
Siilinjärvi	1,83	2,08	1,43	1,52	1,56	1,69	1,69	1,88	2,13	2,19	2,31	285
Tyrnävä	1,54	1,77	2,36	2,47	2,47	2,61	1,94	1,24	2,12	2,20	2,33	284
Kärkölä	1,31	1,53	1,93	1,10	1,09	1,36	1,29	1,22	2,33	2,26	2,38	283
Mänttä-Vilppula	1,34	0,53	1,18	1,32	1,38	1,50	1,48	1,76	2,80	2,26	2,40	282
Vehmaa	1,84	2,08	1,82	2,06	2,09	1,48	1,39	1,72	2,81	2,26	2,42	281
Kotka	2,47	1,72	2,34	2,41	2,47	1,65	1,58	1,82	2,79	2,84	2,45	280
Kaavi	1,82	1,58	2,45	1,64	1,58	1,85	1,16	1,38	2,21	2,27	2,45	279



FCG.

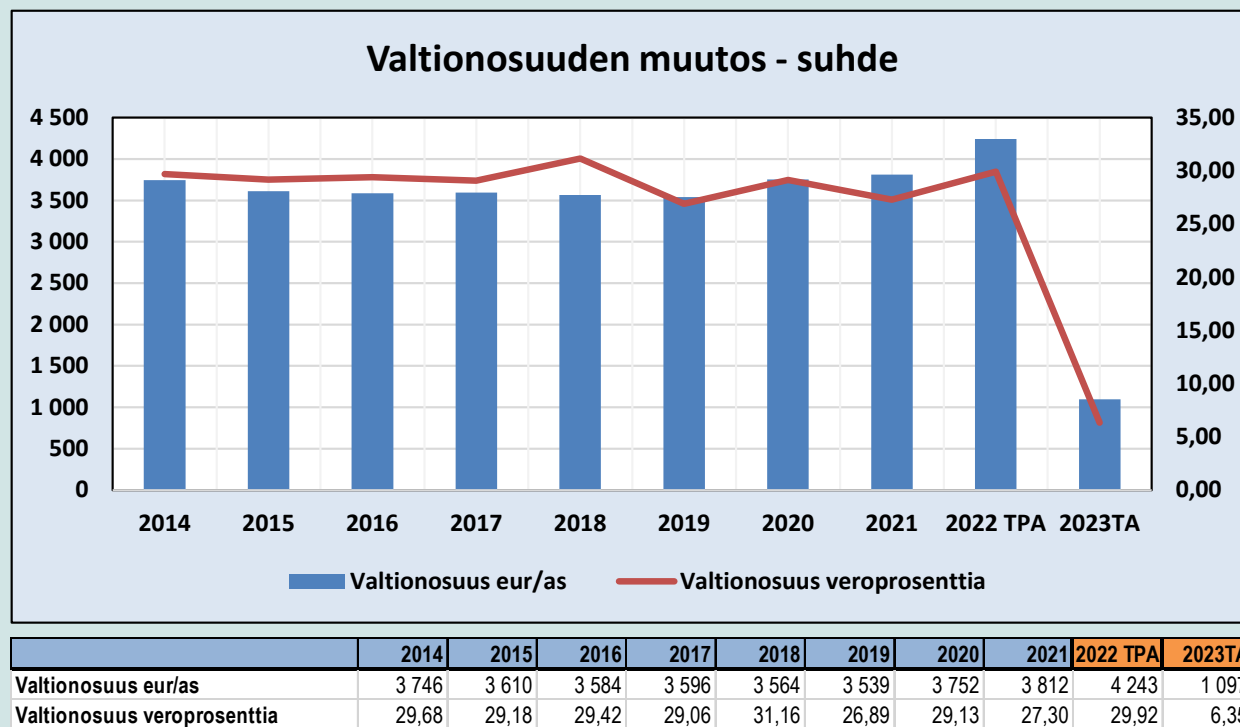
Valtionosuudet

Valtionosuuden määrä

Oma sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
	Minimi	0,8	0,4
	25 %	11,2	12,6
	Keskiarvo	19,8	21,2
	75 %	26,9	29,8
	Maksimi	50,7	51,5
203	Pomarkku	31,5	27,3
Sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
1	Kauniainen	1,2	0,4
2	Espoo	0,8	1,8
3	Helsinki	2,4	2,1
4	Sipoo	5,1	3,5
5	Kirkkonummi	3,1	3,5
6	Tuusula	3,2	3,6
7	Pirkkala	4,1	4,0
8	Järvenpää	3,5	4,1
9	Siuntio	4,8	4,3
10	Naantali	5,6	4,6
11	Kerava	2,8	4,6
12	Kaarina	5,2	5,1
13	Masku	5,5	5,1
14	Rusko	6,5	5,2
15	Vantaa	3,8	5,3
16	Vihti	4,9	5,4
17	Porvoo	5,8	5,9
18	Lempäälä	7,3	6,1
19	Lieto	7,1	6,1
20	Pornainen	7,8	6,5

Sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
292	Rautavaara	43,5	51,5
291	Ranua	50,7	47,4
290	Puolanka	43,6	46,1
289	Salla	42,6	45,5
288	Posio	37,2	45,5
287	Pielavesi	35,0	43,1
286	Rääkkylä	37,7	43,0
285	Vesanto	45,5	41,9
284	Perho	37,1	41,8
283	Pudasjärvi	41,3	40,9
282	Kärsämäki	36,5	40,4
281	Kinnula	40,8	40,1
280	Taivalkoski	38,0	39,9
279	Utsjoki	37,1	39,8
278	Enontekiö	37,8	39,5
277	Merijärvi	37,3	38,7
276	Juuka	35,3	38,6
275	Kivijärvi	43,4	38,6
274	Pihtipudas	38,0	37,8
273	Hyrynsalmi	36,5	37,4

- Esitys kuvaa valtionosuuden määrää veroprosenttiyksiköiksi muutettuna – mitä suurempi luku, sitä riippuvaisempi kunta on valtionosuudesta. Nousu merkitsee valtionosuusriippuvuuden lisääntymistä, lasku valtionosuusriippuvuuden vähentymistä.
- Pomarkku oli ennen soteuudistusta keskimääräistä valtionosuusriippuvaisempi kunta.



Oma sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
	Minimi	0,8	0,4
	25 %	11,2	12,6
	Keskiarvo	19,8	21,2
	75 %	26,9	29,8
	Maksimi	50,7	51,5
203	Pomarkku	31,5	27,3
Sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
1	Kauniainen	1,2	0,4
2	Espoo	0,8	1,8
3	Helsinki	2,4	2,1
4	Sipoo	5,1	3,5
5	Kirkkonummi	3,1	3,5
6	Tuusula	3,2	3,6
7	Pirkkala	4,1	4,0
8	Järvenpää	3,5	4,1
9	Siuntio	4,8	4,3
10	Naantali	5,6	4,6
11	Kerava	2,8	4,6
12	Kaarina	5,2	5,1
13	Masku	5,5	5,1
14	Rusko	6,5	5,2
15	Vantaa	3,8	5,3
16	Vihti	4,9	5,4
17	Porvoo	5,8	5,9
18	Lempäälä	7,3	6,1
19	Lieto	7,1	6,1
20	Pornainen	7,8	6,5

Sij.	vos veroprosenttia	2012	2021
292	Rautavaara	43,5	51,5
291	Ranua	50,7	47,4
290	Puolanka	43,6	46,1
289	Salla	42,6	45,5
288	Posio	37,2	45,5
287	Pielavesi	35,0	43,1
286	Rääkkylä	37,7	43,0
285	Vesanto	45,5	41,9
284	Perho	37,1	41,8
283	Pudasjärvi	41,3	40,9
282	Kärsämäki	36,5	40,4
281	Kinnula	40,8	40,1
280	Taivalkoski	38,0	39,9
279	Utsjoki	37,1	39,8
278	Enontekiö	37,8	39,5
277	Merijärvi	37,3	38,7
276	Juuka	35,3	38,6
275	Kivijärvi	43,4	38,6
274	Pihtipudas	38,0	37,8
273	Hyrynsalmi	36,5	37,4

Vos veroprosenttia		2023
Minimi		-4,03
1. kvartiili		2,57
Keskiarvo		4,90
Mediaani		4,25
3. kvartiili		6,85
Maksimi		15,64
199	Pomarkku	1,98
Sijoitus	Vos veroprosenttia	2023
1	Kaskinen	-4,03
2	Eurajoki	-1,84
3	Kustavi	-1,37
4	Pertunmaa	-1,22
5	Harjavalta	-0,77
6	Tuusniemi	-0,38
7	Hanko	0,05
8	Kemi	0,10
9	Kaavi	0,11
10	Mänttä-Vilppula	0,29
11	Hamina	0,56
12	Ruokolahti	0,85
13	Luumäki	0,87
14	Helsinki	0,87
15	Hirvensalmi	0,88
16	Hämeenlinna	0,88
17	Tampere	0,90
18	Leppävirta	0,90
19	Kouvola	0,94
20	Mikkeli	0,97

Sijoitus	Vos veroprosenttia	2023
293	Utsjoki	15,64
292	Ranua	15,52
291	Merijärvi	15,45
290	Perho	15,00
289	Kärsämäki	14,31
288	Taivalkoski	14,18
287	Utajärvi	13,19
286	Pudasjärvi	12,88
285	Lumijoki	11,67
284	Vaala	11,45
283	Reisjärvi	11,21
282	Kuortane	11,16
281	Kivijärvi	11,04
280	Enontekiö	10,93
279	Tyrnävä	10,83
278	Puolanka	10,76
277	Koski Tl	10,72
276	Toholampi	10,70
275	Uurainen	10,50
274	Evijärvi	10,46

Valtionosuuden määrä

Yksityiskohtainen jaottelu, perushinnat (€)	Nykytilanne	Uudistus	Uudessa järjestelmässä	Vos 2023
Ikärakenne:				
Ikä 0-5	9 686	7 693	Perushinta laskee	7 910
Ikä 6	10 264	8 162	Perushinta laskee	8 392
Ikä 7-12	8 561	6 808	Perushinta laskee	6 979
Ikä 13-15	14 674	11 669	Perushinta laskee	11 965
Ikä 16-18 (ehdotus 16 ja vanhemmat)	4 709	60	Perushinta laskee, kriteeri muuttuu	62
Ikä 19-64	1 154	-	Kriteeri poistuu	
Ikä 65-74	2 300	-	Kriteeri poistuu	
Ikä 75-84	6 439	-	Kriteeri poistuu	
Ikä 85+	22 297	-	Kriteeri poistuu	
Muut lask.kustannukset:				
Sairastavuus	1 326	-	Kriteeri poistuu	
Työttömyysaste	103	65	Perushinta laskee	67
Kaksikielisyys	318	277	Perushinta laskee	284
Vieraskielisyys	2 231	1 619	Perushinta laskee, kriteerin laskenta muuttuu -> vieraskielisten määrä	1 660
Asukastiheys	45	39	Perushinta laskee	40
Saaristo	437	381	Perushinta laskee	391
Saaristo-osakunta	320	279	Perushinta laskee	286
Koulutustausta	456	27	Perushinta laskee, kriteerin laskenta muuttuu -> suhteessa maan keskitasoon	27
Lisäosat:				
Syrjäisyys	226	59	Perushinta laskee, kriteerin laskenta muuttuu -> uusi kerroin	60
Saamen kotiseutualueen kunta	2 867	863	Perushinta laskee	884
Työpaikkaomavaraisuus	69	12	Perushinta laskee, kriteerin laskenta muuttuu -> suhteessa maan keskitasoon	13
Hyvinvoinnin ja terv. edistäminen (hyte)	-	18	Uusi kriteeri, hyte-kerroin	19
Asukasmäärän kasvu	-	10	Uusi kriteeri, asukasluvun muutos edellisenä kolmena vuonna	10

- Valtionosuudet muuttuivat huomattavasti uudistuksen yhteydessä
- Muuttuneet kertoimet
 - Ikäryhmissä 16-vuotta täyttäneet korvasi kaikki aikaisemmat yli 16 vuotiaiden ikäluokat
 - Sairastavuus poistui
 - Vieraskielisten laskenta kertoimesta vieraskielisten määrään
 - Syrjäisyyskertoimen laskenta muuttui kokonaan (kerroin lasketaan tiestön mukaisesti)
 - Koulutustaustaan uusi kerroin (suhteutus koko maan kertoimeen)
 - Työpaikkaomavaraisuuteen uusi kerroin (suhteutus koko maan kertoimeen)
 - Omarahoitusosuus – ennen 4,291 euroa/asukas → Pomarkussa noin 8,6 M€
 - Omarahoitusosuus nyt 1 360 euroa/asukas → Pomarkussa noin 2,7 M€

Sote-uudistuksessa huomioitavaa

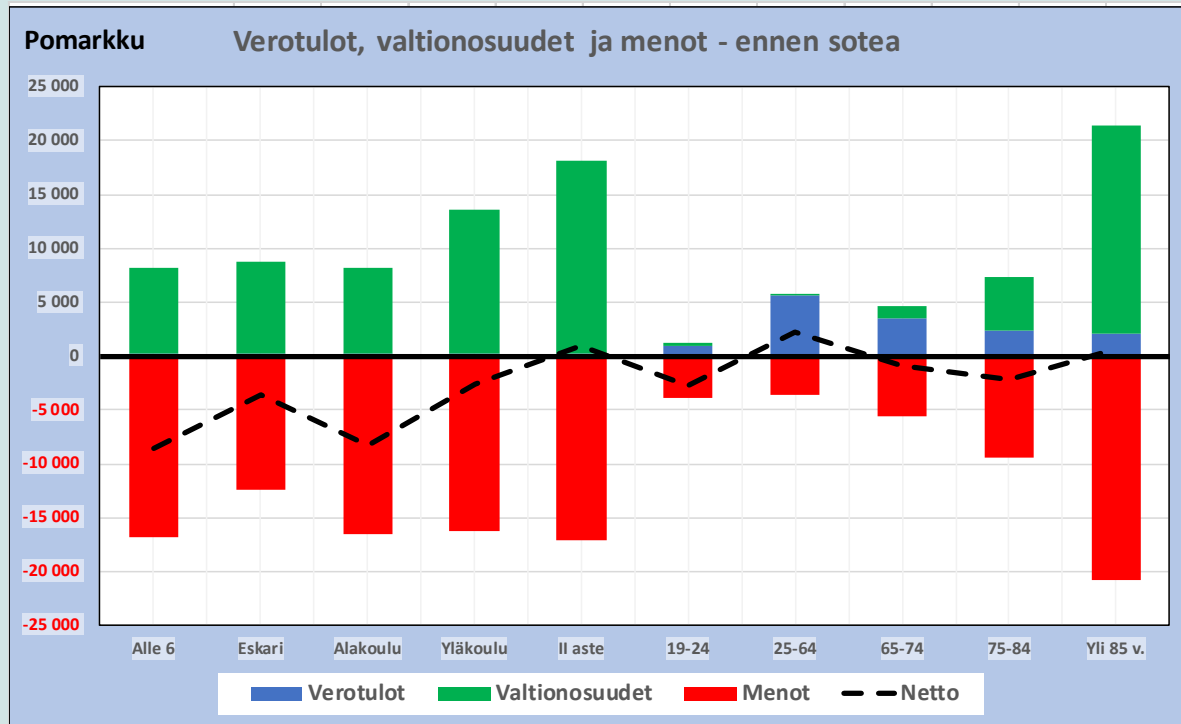
- Suora talousvaikutus on vain osatotuus ja usein pieni sellainen. Suorat talousvaikutukset rajataan siirtymätasauksella +/- 60 eur/as. Merkityksellisempää on se, miten kuntaan jäävien palveluiden tarve ja kustannustaso kehittyy suhteessa kunnille jäävään rahoitusjärjestelmään.
- Tasapainotilan pysyvyys
 - Uudistus ei pelasta kunnan heikkoa taloustilannetta. Jos kunta on *selvästi* alijäämäinen ennen uudistusta, on se alijäämäinen myös uudistuksen jälkeen. Sopeuttamismahdollisuudet ovat selvästi pienemmät.
- Kuntien käyttötaloustilastoinnin erityiskysymykset
 - Kuntien tapa kohdistaa menoja vaihtelee merkittävästi. Tilastoinnissa on myös ollut aikaisempina vuosina selviä puutteita.
- Verotulot vuosina 2023 ja 2024
 - Kunnille maksetaan aikaisempien verovuosien tilitykset vanhoilla veroperusteilla ja korkeammilla veroprosenteilla
- Verorahoituksen rakenne muuttuu
 - Verorahoituksen rakenne ja siten verorahoituksen kasvuvauhti/ennakoitavuus muuttuvat kuntakohtaisesti eri tavoin
- Kiinteistöt
 - Sairaanhoidopiirien ja erityishuoltopiirien kiinteistöt siirtyvät, mutta kuntien ja muiden kuntayhtymien eivät

FCG.

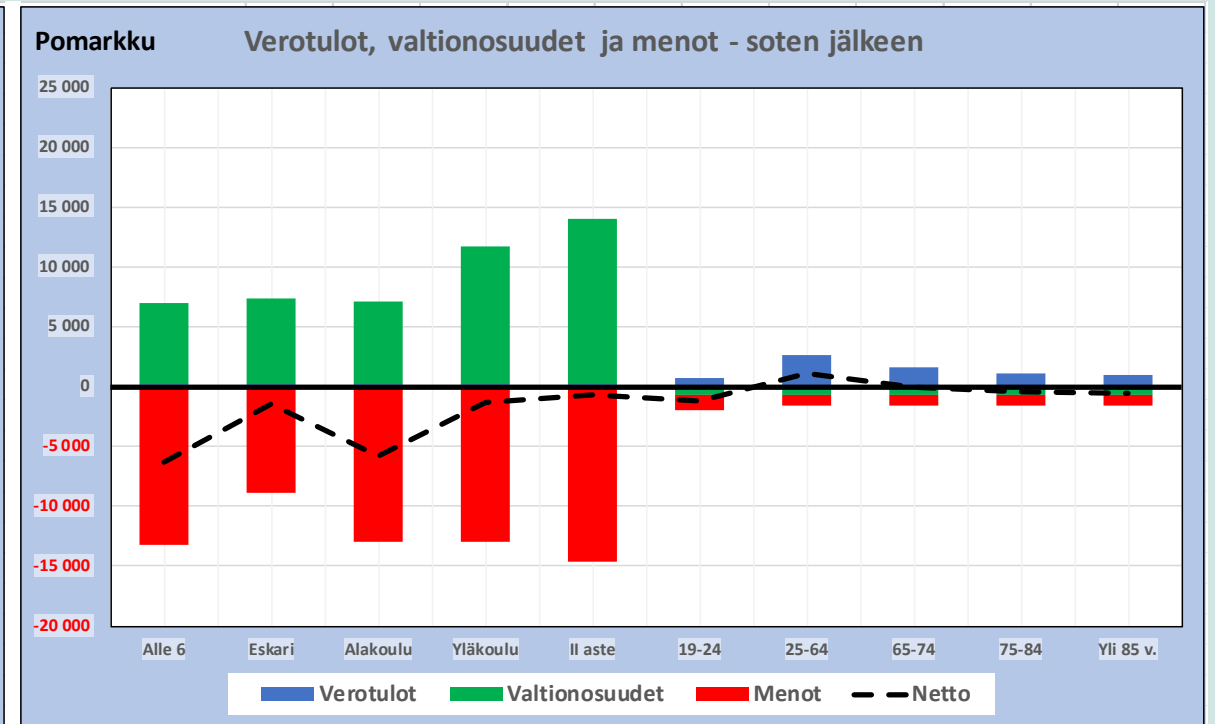
Kunta ennen ja jälkeen

Kuinka paljon palvelurakenteen myötä muuttoliike maksaa?

Kunta ennen ja soten jälkeen



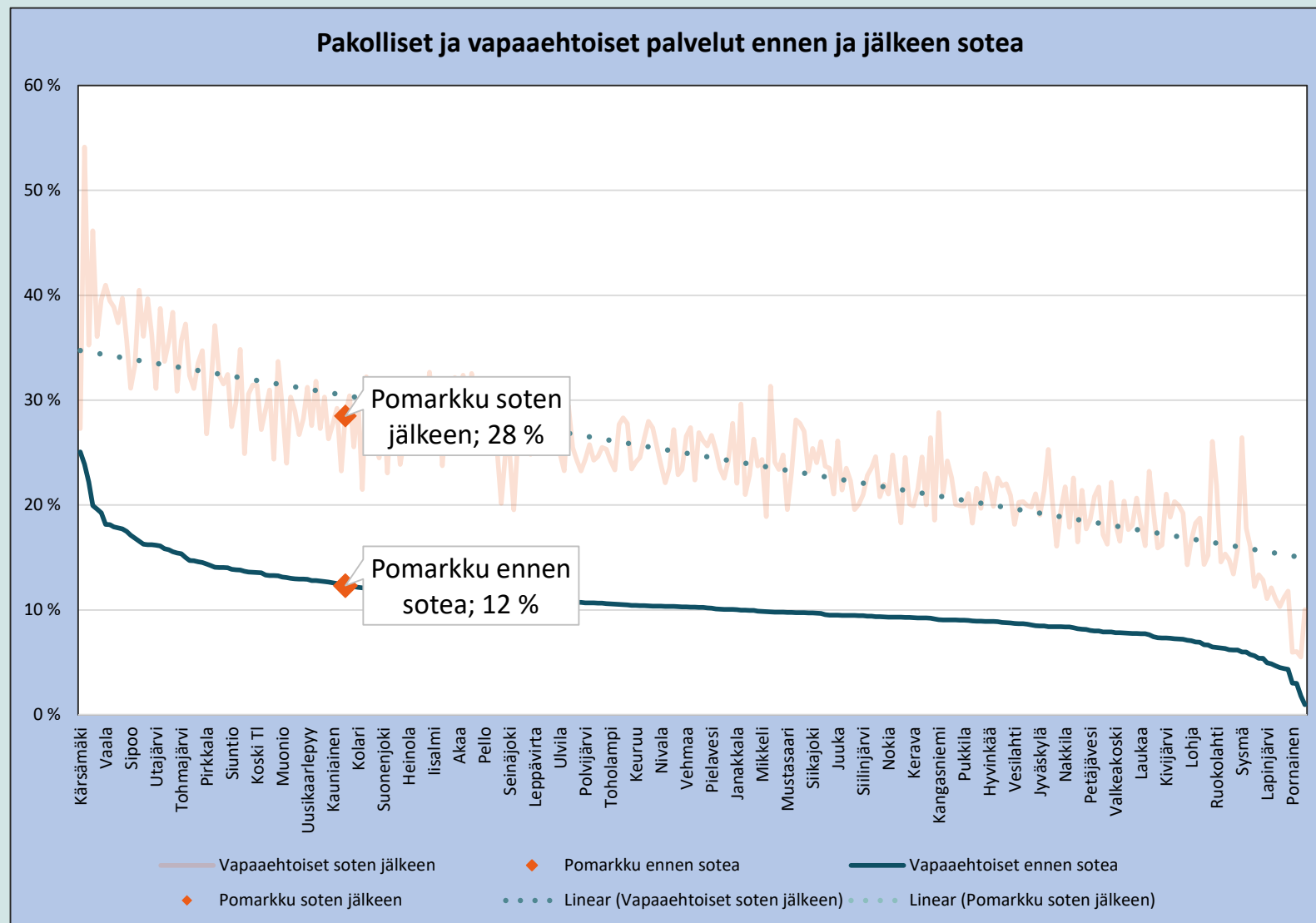
Pomarkku	Alle 6	Eskari	Alakoulu	Yläkoulu	II aste	19-24	25-64	65-74	75-84	Yli 85 v.	Yht
Verotulot	272	272	272	272	272	1 010	5 616	3 442	2 398	2 136	3 586
Valtionosuudet	7 914	8 437	7 986	13 374	17 803	192	192	1 225	4 955	19 245	3 683
Menot	-16 772	-12 367	-16 538	-16 231	-17 146	-3 878	-3 566	-5 527	-9 472	-20 737	-7 660
Netto	-8 585	-3 657	-8 280	-2 585	929	-2 676	2 242	-860	-2 119	644	-391



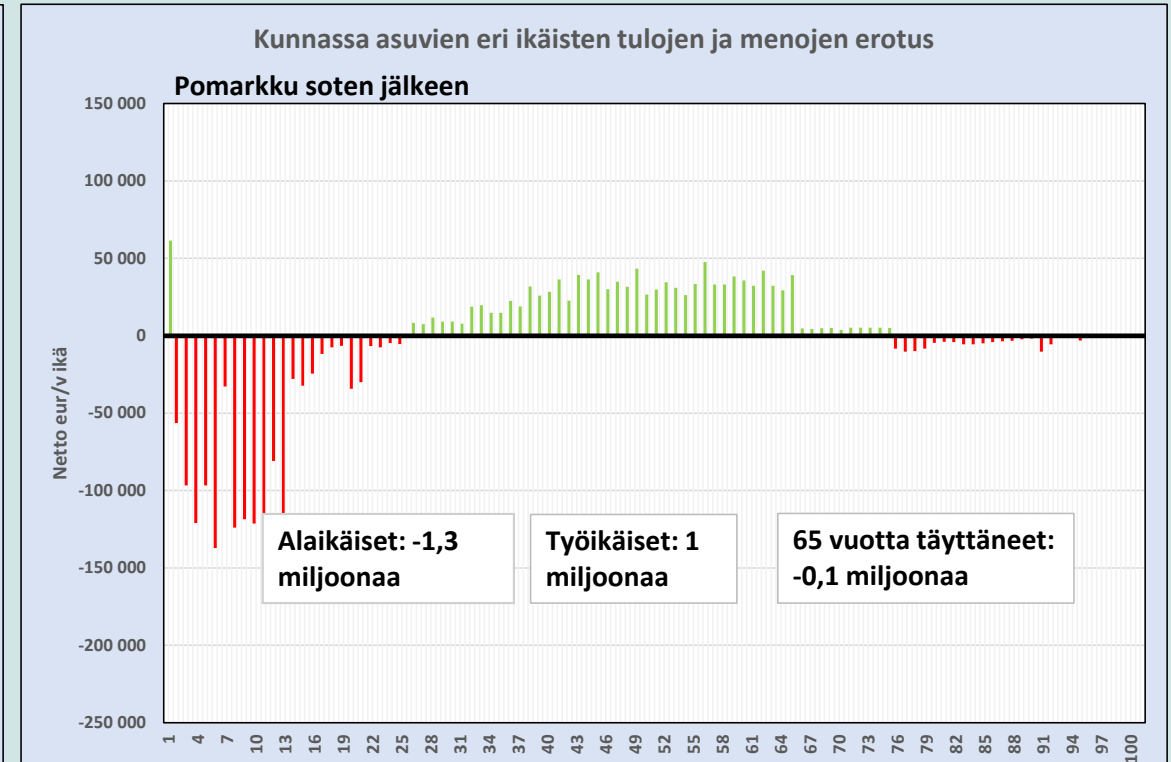
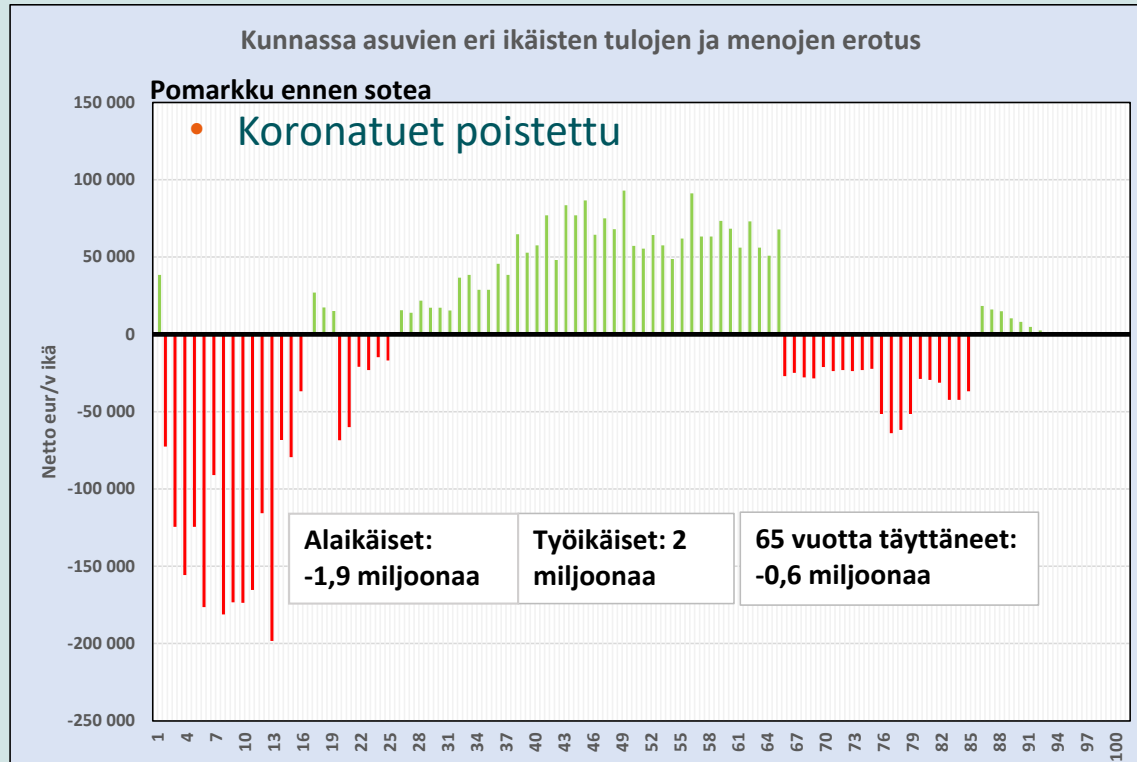
Pomarkku	Alle 6	Eskari	Alakoulu	Yläkoulu	II aste	19-24	25-64	65-74	75-84	Yli 85 v.	Yht
Verotulot	272	272	272	272	272	764	2 663	1 579	1 148	1 041	1 730
Valtionosuudet	6 676	7 126	6 901	11 424	13 740	-646	-646	-646	-646	-646	1 034
Menot	-13 219	-8 814	-12 966	-12 966	-14 634	-1 366	-947	-947	-947	-947	-3 079
Netto	-6 270	-1 415	-5 792	-1 269	-621	-1 247	1 069	-15	-445	-553	-315

- Vasemmalla on eri ikäryhmien kunnalle tuottamat tulot sekä menot ennen sote-uudistusta. Oikealla on vastaava kuvio sote-uudistuksen jälkeen.

Pakolliset ja vapaaehtoiset palvelut



Väestön nettotalousvaikutus kunnalle



- Kuvioissa on kerrottu kunkin ikäisten talousvaikutus kunnalle ikäluokan lukumäärällä. Laskelmassa nollavuotiaille ei kohdisteta varhaiskasvatuksen kuluja, joten nollavuotiaat ovat kunnalle talousvaikutukseltaan ylijäämäisiä.
- Uudistuksen jälkeen eläkeikäiset ovat kunnille nettomaksajia. Mitä palveluita "extra" kunta tulee järjestämään eläkeikäisille sote-uudistuksen jälkeen?

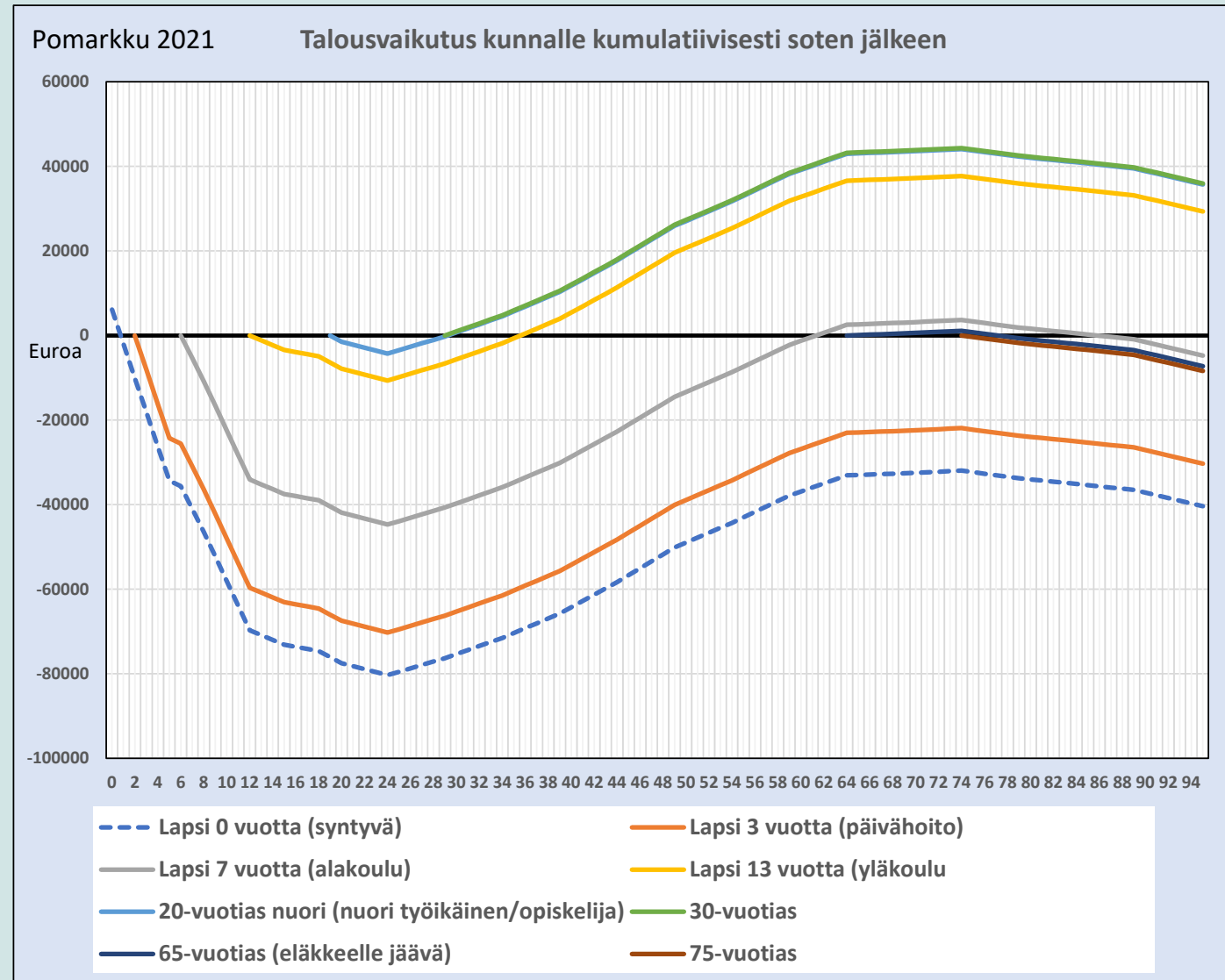
FCG.

Kasvun hinta

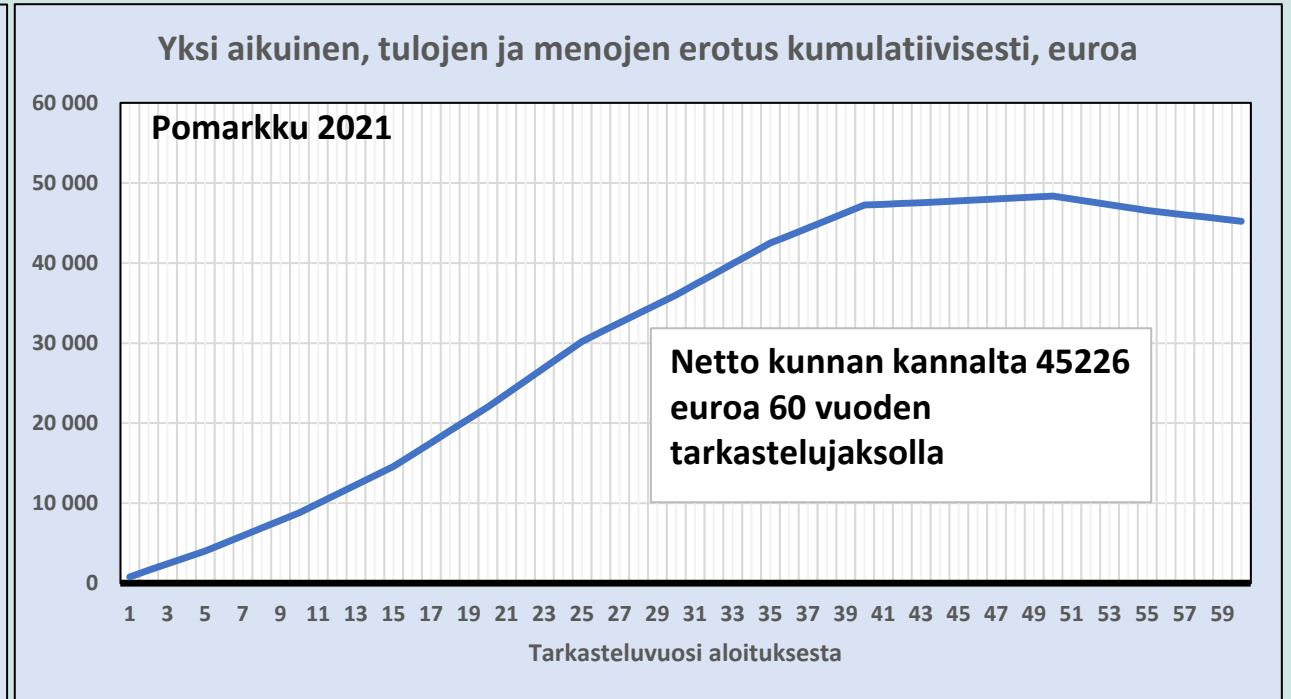
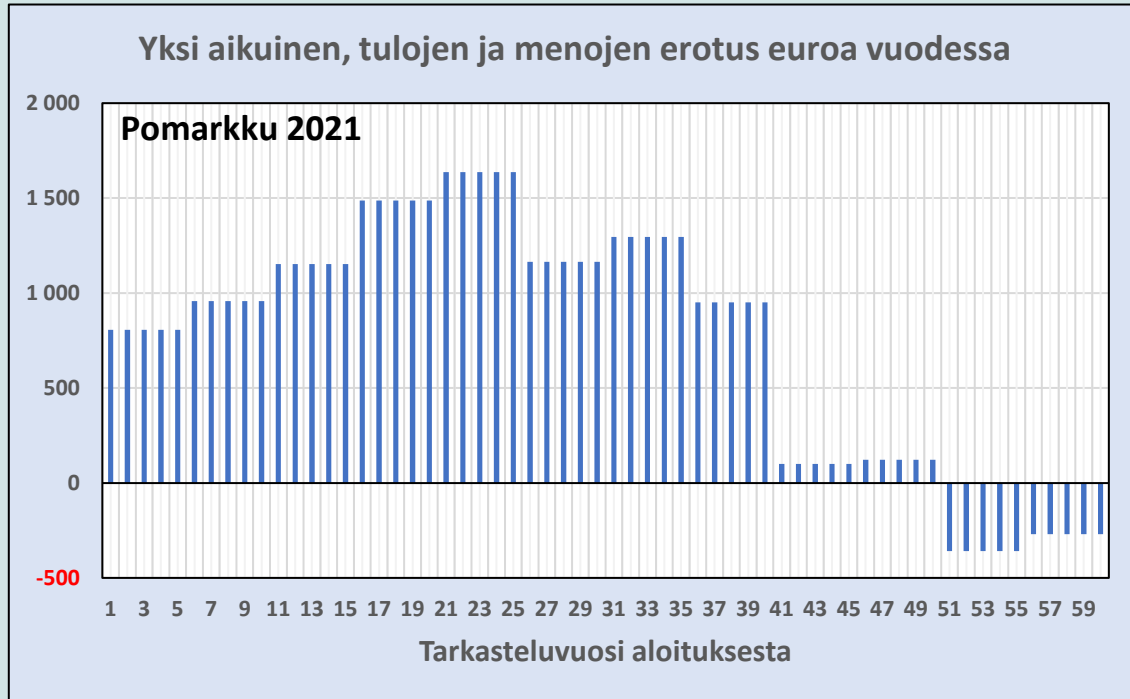
Kuinka paljon palvelurakenteen myötä muuttoliike maksaa?

Kasvun hinta

- Sote-uudistuksen jälkeinen tarkastelu perustuen vuoden 2021 käyttötaloustietoihin
- Arvioitu jokaisen kunnan omalla kustannusrakenteella olettamalla kuntaan muuttavan ikä ja asumisaika
- Jokainen muuttava aiheuttaa muuttaessaan kuntaan tulojen- ja menojen muutoksen kunta- ja ikäryhmäkohtaisen **keskiarvon** mukaisesti.
- Tulot ja menot kumuloituvat ikäluokkien mukaisesti
 - Sote-uudistukseen liittyvät rajoittimet puhdistettu kuitenkin tarkastelusta pois, koska muuttavalla ihmisellä ei uudistuksen jälkeen ole vaikutusta näiden tasoon → valtionosuudessa vain puhdas valtionosuusjärjestelmä
- Voidaan tarkastella eri ikäluokkien suoraan taloudellista vaikutusta kunnan kannalta asumisaikanaan
- Ei ota huomioon mahdollisia dynaamisia vaikutuksia (esim. yleinen taloudellinen toimeliaisuuden kasvu) eikä kerrannaisvaikutuksia (esimerkiksi lasten saanti kunnassa asumisen aikana)



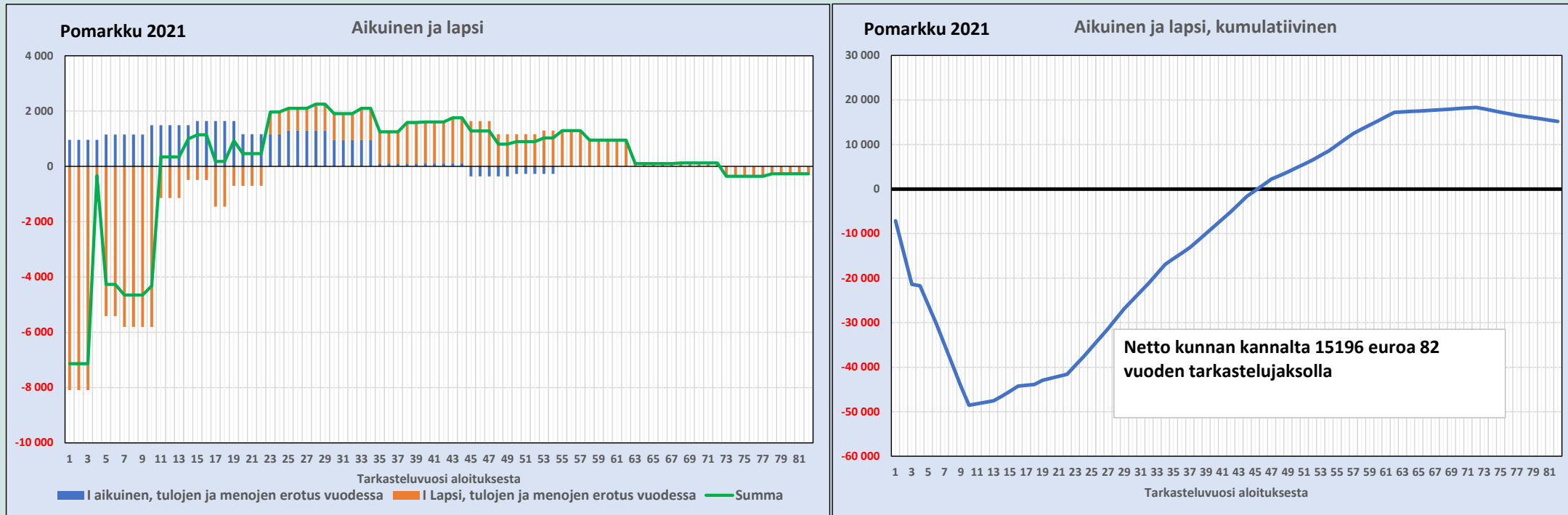
Työikäinen muuttaa Pomarkkuun



Muuttava Kokoonpano	Minkä ikäinen muuttaessaan	Montako vuotta asuu	Muuttaa pois
1+0	1+0	25	60
			85

- 1 työikäinen muuttaa 25-vuotiaana
- Kaikki yksittäiset vuodet, paitsi kymmenen viimeistä ovat kunnan kannalta ylijäämäisiä.
- Koko elinkaaren aikana vaikutus kunnan taloudelle on reaalisesti noin 45 000 euroa

Aikuinen ja lapsi muuttavat Pomarkkuun

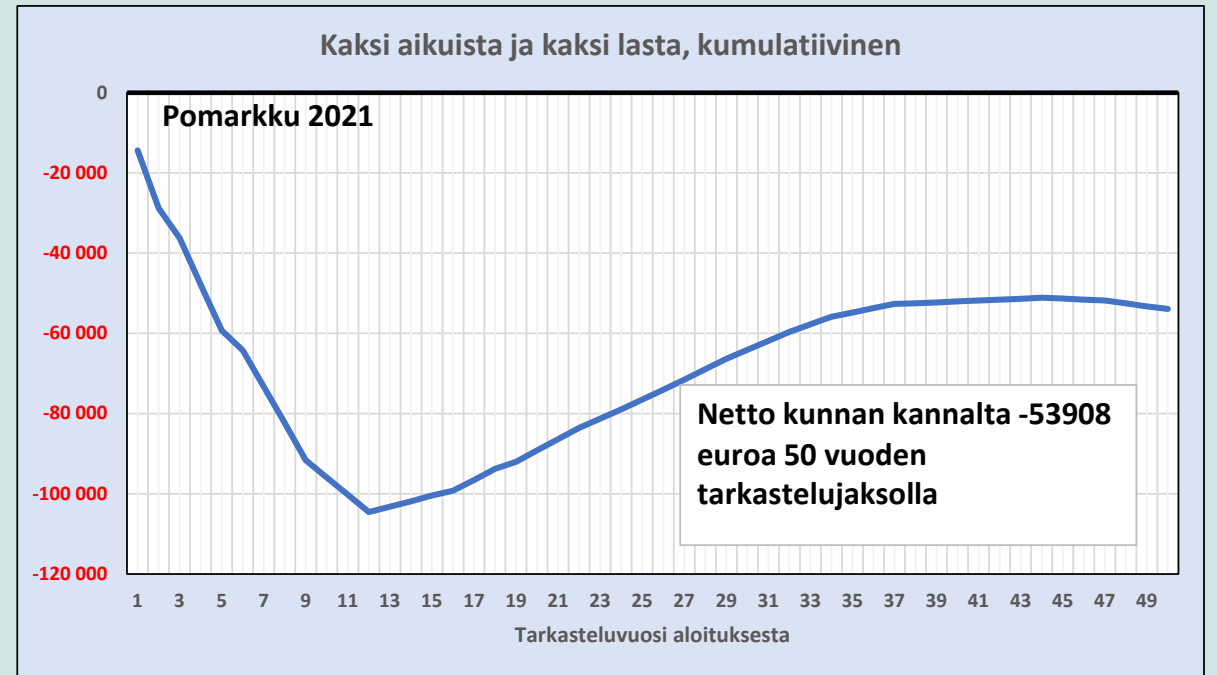
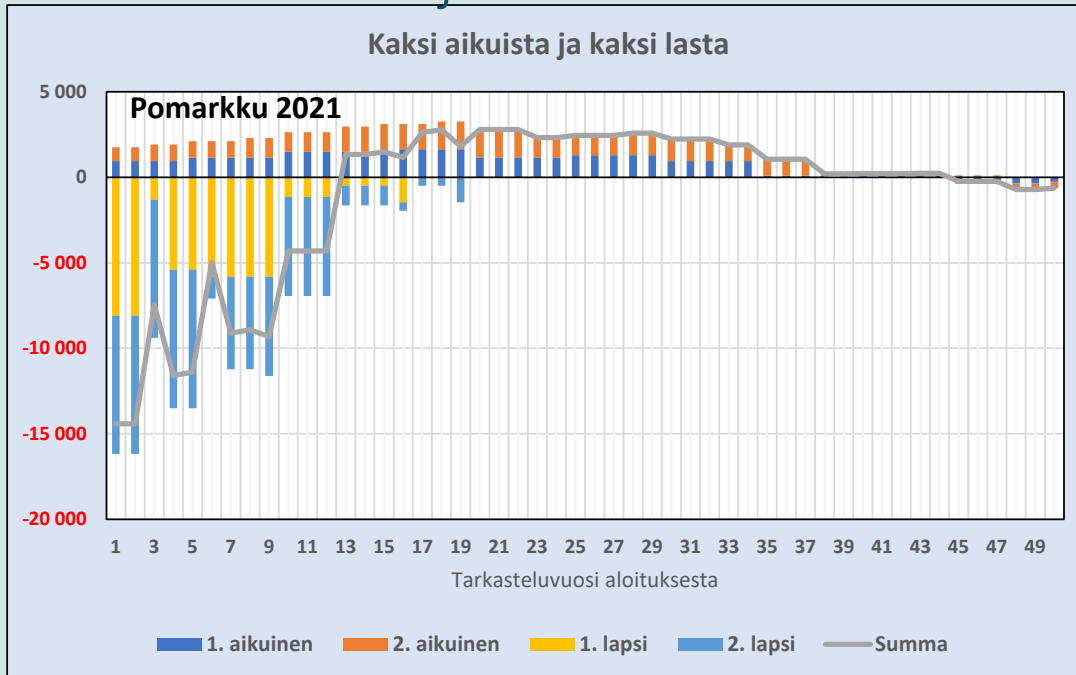


Muuttava Kokoonpano	Minkä ikäinen muuttaessaan	Montako vuotta asuu	Muuttaa pois
1+1	1+0	31	54
	0+1	3	82
			85

- Aikuinen muuttaa 31-vuotiaana 3-vuotiaan lapsen kanssa
 - Oletuksena, että lapsi jää asumaan kuntaan.
 - Ensimmäiset 45 vuotta ovat kumulatiivisesti alijäämäisiä. Koko elinkaaren vaikutus kaupungin taloudelle reaalisesti noin 15 000 euroa ylijäämäinen.
 - Entä jos lapsi muuttaakin pois?

2 aikuista ja 2 lasta muuttavat Pomarkkuun

Tarkasteluaika rajattu 50 vuoteen



Muuttava Kokoonpano	Minkä ikäinen muuttaessa	Montako vuotta asuu	Muuttaa pois
2+2	1+0	31	50
	2+0	28	50
	0+1	4	16
	0+2	1	19

- 2 aikuista (31 ja 28 vuotta) ja kaksi lasta (1 ja 4 vuotta) muuttavat kuntaan.
- Lapset poistuvat kunnasta täytettyään 20.
- Alijäämää kertyy lasten ollessa päivähoitossa ja alakoulussa.
- Koko elinkaaren ajalta vaikutus kaupungin talouteen noin **54 000 euroa alijäämäinen**, 50 vuoden tarkastelujaksolla.

FCG.

Emon ja konsernin rahoitus ja tase

Tuloslaskelman tulot kasvattavat kassaa – ja samalla tuloksen kautta muuttavat ali- tai ylijäämää.

Tuloissa voi olla mukana myös sellainen omaisuuden myyminen, jossa myyntihinta ylittää tasearvon.

Tämän vuoksi kassaan kertyneet rahavarat eivät voi purettaessa uudestaan vaikuttaa tulokseen.

(Varsinaisen toiminnan)
TULOSLASKELMA

Tuloslaskelman ja rahoituksen vaikutus kunnan kassaan
Kunnan kassa
(tai tarkemmin rahavarat)

(Investointien ja velanmaksun)
RAHOITUS

Tuloslaskelman menot pienentävät kassaa – ja samalla tuloksen kautta muuttavat ali- tai ylijäämää.

Menoissa voi olla mukana myös sellainen omaisuuden myyminen, jossa myyntihinta alittaa tasearvon.

JOS kassasta maksetaan lainaa takaisin, puhutaan rahoituksesta. Tämä ei ole ali- tai ylijäämään vaikuttavaa menoa.

Kun kassa vahvistuu nostettavasta lainasta, puhutaan rahoituksesta. Tämä ei ole ali- tai ylijäämään vaikuttavaa tuloa.

Lainakannan muutos vaikuttaa tulokseen (tuloslaskelma) korkomenon muutoksena.

Investointeja ja velanmaksua rahoittavat tuloslaskelman eristä vuosikate ja satunnaiset tulot ja **menot**)

Kassan muutos vaikuttaa tulokseen korkotulon muutoksena, mutta ei vaikuta ali- tai ylijäämään.

Jos kassasta maksetaan investointimenoja, puhutaan rahoituksesta. Omaisuuden muuttuminen muodosta toiseen ei muuta ali- tai ylijäämää.

Investointi vaikuttaa tulokseen (tuloslaskelma) poistojen kautta.

- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi *minimissään* oltava > poistot. (Parasta olisi, jos vuosikate > nettoinvestoinnit + lainan lyhennys.)
- Mikä on oikea poistojen taso? –poistojen tason pitäisi vastata omaisuuden kulumista ja/tai sitä vuotuista hyötyä, mikä omaisuudesta saadaan.
- Samoin – kun nettoinvestoinnit ovat usein suuremmat kuin poistot, vuosikatteen tulisi olla suurempi kuin nettoinvestoinnit.
- Muuten kunta velkaantuu tai myy omaisuuttaan.
- Parasta olisi, jos tämän päälle voitaisiin kerätä tulorahoituksena esim. 1/10 – lainakannasta, jolloin lainakin lyhentyisi.

- Kassavarojen purkaminen ei muuta tuloslaskelman ali-/ylijäämää, kassavarat ovat etukäteistä veronkantoa.
- Kassavarat – tai rahavarat – koostuvat helposti likvidiksi muutettavasta omaisuudesta.
- Kaikki rahavarat eivät ole kunnan ”omia”, vain osa on etukäteistä veronkantoa.
- Rahavarojen kooksi suositellaan noin 20 maksupäivää.

- Mikä on yksityisen yrityksen ja kunnan maksuvalmiuden ero?
- Koska velkaantuminen on perusteltua? → sukupolvien välinen yhteys ja kuntaan muuttavat.
- Lainanottaminen rahoitetaan jälkeinpäin veronkannolla.

- Kunta ja lomautus
- Poistot kunnassa ja yrityksessä

Konsernin rahoitus

Konsernin rahoituslaskelma 1000 e	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Toiminnan rahavirta	683	604	432	54	803	969	848
Vuosikate rahoituslaskelmassa	1 011	604	416	35	771	1 035	826
Satunnaiset erät rahoituslaskelmassa	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-328	0	16	19	32	-65	22
Investointien rahavirta	-2 634	-295	-427	-455	-937	-377	-717
Investointimenot	5 070	447	464	482	959	462	740
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 039	6	5	0	16	6	10
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 397	146	32	27	6	79	13
Toiminnan ja investointien rahavirta +/-	-1 951	309	5	-401	-134	592	130
Rahoituksen rahavirta +/-	2 076	-250	76	226	349	-529	289
Antolainauksen muutokset +/-	-12	-4	7	3	0	3	3
Antolainasaamisten lisäys	23	4	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	11	0	7	3	0	3	3
Lainakannan muutokset +/-	2 155	-28	51	-243	345	-143	55
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 287	9	62	172	1 604	69	217
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	430	489	399	395	89	102	608
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	-702	452	388	-20	-1 170	-110	447
Oman pääoman muutokset +/-	27	-4	0	5	0	-60	-0
Muut maksuvalmiuden muutokset +/-	-94	-214	18	461	4	-329	230
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-	7	-1	-1	0	1	28	-32
Vaihto-omaisuuden muutos +/-	1	-13	-4	-3	0	-40	5
Saamisten muutos +/-	-322	231	93	189	276	-429	-168
Korottomien velkojen muutos +/-	220	-431	-70	275	-273	112	425
Rahavarojen muutos +/-	124	59	81	-175	214	63	419
Rahavarat 31.12.	910	968	1 049	874	1 088	1 151	1 570
Rahavarat 1.1.	786	909	968	1 049	874	1 088	1 151
Asukasluku	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013

Investoinnit

- Mikä on investointi? Entä nettoinvestointi?
- Miten käyttömenot ja investointimenot rahoitetaan?
- Miten investoinnit näkyvät tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa?
- Kun säästetään, voidaanko samalla investoida?

- Perusvirhe on, että investointeja ja investointien käyttötalousvaikusta ei soviteta yhteen talousarviovaiheessa.
 - Kunnalla on vain yhdet rahavarat
 - Taloustarkastelussa ja rahoituksen kestävyys arvioinnissa tulee huomioida kunnan ja kuntakonsernin rahoituksen kokonaisuus, investoinnit ovat mukana kokonaisarviossa

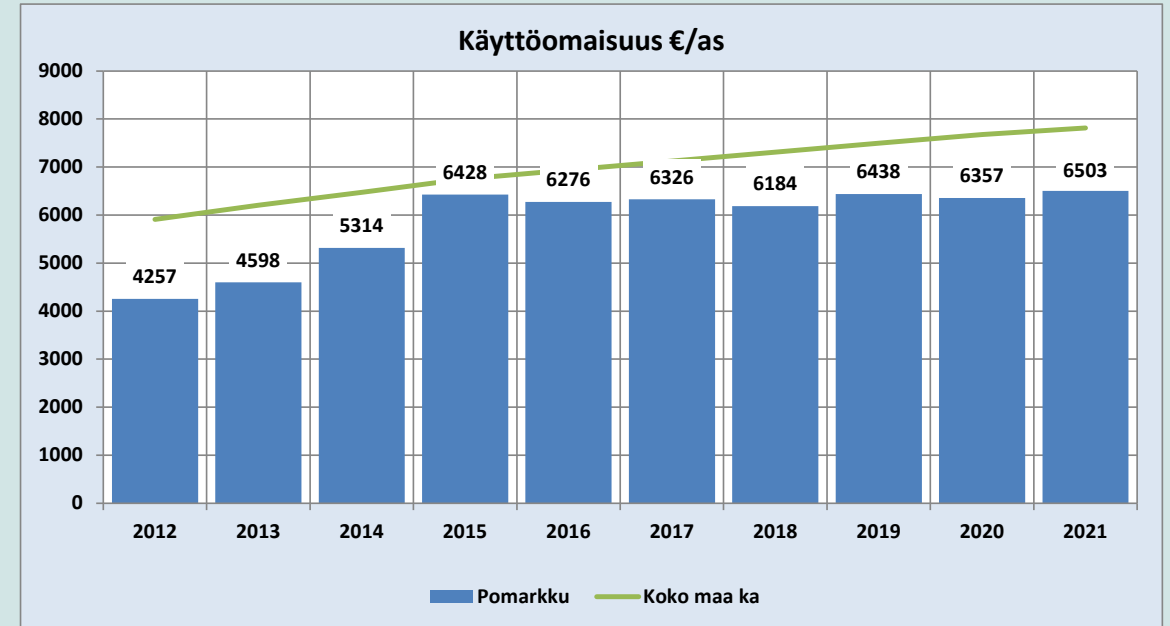
Investoinnit – elinvoimahankkeet

Investoinnit/hankkeet elinvoiman kasvattajana

- Pitäisi muistaa palveluiden kori & elinvoiman kori
- (Elinvoima)investoinnit ja -hankkeet – tehdään liitoksen pelossa; paljon Tiebout'ia
- Elinvoimahankkeet
- Kehityksen pyörän kääntäminen – onnistuuko? Keneltä?
 - Riskien hallintaa.
- Hankeautomaatit
- Riskinä hankkeiden jääminen rakenteisiin – saneerattavaksi
- Mikä investointi turvaa elinvoiman, mikä ei; mikä investointi tuo lisää kuntaan muuttajia; eikö käytöllä voi rahoittaa myös investointia
- Koulu, vanhusten palvelulaitos
- Liikuntahalli
- Jäähalli, kulttuuritalo, uimahalli
- Elinkeinopoliittinen investointi – kylpylä
- Vastuiden ottaminen
- Elinkeinopoliittinen hanke – asuntomessut tms.
- Hissiyhtiöt – missä päin Suomea
- Miten investoinnit vaikuttavat käyttötalouteen?
- Vaikuttaako kunnallinen investointi ihmisten kuntaan muuttamiseen?

Investoinnit Pomarkussa

Pomarkku			
	2012...2014	2015...2018	2019...2021
	Vuodessa	Vuodessa	Vuodessa
Asukasluku	2 307	2 175	2 055
Bruttoinvestoinnit eur/as	475	439	242
...koko maa keskimäärin	883	649	746
Nettoinvestoinnit eur/as	417	305	250
...koko maa keskimäärin	430	461	556
Vuosikate euroa/asukas	486	97	303
...koko maa keskimäärin	344	453	580
Poistot eur/as	179	231	259
...koko maa keskimäärin	369	392	430
Poistot käyttöomaisuudesta %:ia	3,4 %	3,7 %	4,0 %
...koko maa keskimäärin	4,3 %	4,3 %	4,4 %
Ali/ylijäämä eur/as	447	-346	32
...koko maa keskimäärin	449	-4	246
Vuosikate - Nettoinvestoinnit eur	69	-208	52
...koko maa keskimäärin	-86	-8	24
Käyttöomaisuuden arvo eur/as	5 314	6 184	6 503
...koko maa keskimäärin	6 754	7 496	7 814



- Investointitaso on Pomarkussa jäänyt maan keskitasosta selvästi jälkeen 2010-luvun aikana.
- Poistojen määrä suhteessa käyttöomaisuuteen on vähän maan keskitasoa pienempi.
- Käyttöomaisuus oli maan keskitasoa pienempi jo vuonna 2012. Se kasvoi vuosina 2014–2015, mutta ei ole kehittynyt sen jälkeen.
- Vuosikate ei ole riittänyt investointeihin 2015–2018. Mitä investointeja on tehty?
 - Ovatko investoinnit kohdistuneet käyttöomaisuuden kasvuun?
 - Investointien vaikutus käyttökustannuksiin?
 - **Missä isoimmat paineet uusissa investoinneissa?**

Pomarkku	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	0	4	11	12	0	6	0	33
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	2	1	2	2	18	2	2	29
Yhteensä	2	5	13	14	18	8	2	62
euroa/asukas	1	2	6	7	9	4	1	29
Investoinnit 1000 eur	3 167	284	242	163	739	216	535	5 346
euroa/asukas	1 414	127	112	76	354	105	266	2 453
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	0,1 %	1,8 %	5,4 %	8,6 %	2,4 %	3,7 %	0,5 %	1,2 %
Veroprosenttia per vuosi	0,01	0,02	0,05	0,06	0,07	0,03	0,01	0,24
								Tulot/investoinnit
								1,2 %

Koko maa	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	423 010	582 465	471 932	483 583	518 130	459 838	460 190	3 399 148
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	269 479	286 023	296 772	304 301	320 136	330 735	350 140	2 157 586
Yhteensä	692 489	868 488	768 704	787 884	838 266	790 573	810 331	5 556 735
euroa/asukas	127	159	140	144	153	144	147	1 012
Investoinnit 1000 eur	3 603 012	3 468 321	3 490 721	3 649 545	4 048 365	4 312 042	3 964 696	26 536 702
euroa/asukas	660	634	637	665	737	783	719	4 834
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	19,2 %	25,0 %	22,0 %	21,6 %	20,7 %	18,3 %	20,4 %	20,9 %
Veroprosenttia per vuosi	0,75	0,92	0,81	0,84	0,87	0,78	0,79	4,84
								Tulot/investoinnit
								20,9 %

Karvia	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	1	33	0	34	21	0	0	89
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	7	6	5	5	5	5	5	38
Yhteensä	8	39	5	39	26	5	5	127
euroa/asukas	3	16	2	16	11	2	2	53
Investoinnit 1000 eur	772	2 247	3 442	463	409	277	930	8 540
euroa/asukas	312	918	1 432	194	175	119	406	3 555
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	1,0 %	1,7 %	0,1 %	8,4 %	6,4 %	1,8 %	0,5 %	1,5 %
Veroprosenttia per vuosi	0,03	0,15	0,02	0,16	0,10	0,02	0,02	0,48
								Tulot/investoinnit
								1,5 %

Pori	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	3 042	8 078	17 156	4 287	4 202	3 337	1 896	41 998
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	6 339	6 488	6 263	6 620	6 833	6 883	7 040	46 466
Yhteensä	9 381	14 566	23 419	10 907	11 035	10 220	8 937	88 465
euroa/asukas	110	171	277	129	131	122	107	1 048
Investoinnit 1000 eur	37 051	32 358	43 478	39 766	37 264	35 832	47 742	273 491
euroa/asukas	434	380	514	471	444	428	572	3 244
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	25,3 %	45,0 %	53,9 %	27,4 %	29,6 %	28,5 %	18,7 %	32,3 %
Veroprosenttia per vuosi	0,69	1,06	1,76	0,81	0,82	0,73	0,64	6,51
								Tulot/investoinnit
								32,3 %

Kihniö	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	18	127	4	3	1	136	14	303
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	22	19	19	19	19	20	20	138
Yhteensä	40	146	23	22	20	156	33	440
euroa/asukas	20	73	12	12	11	86	19	231
Investoinnit 1000 eur	625	202	1 102	565	796	1 497	453	5 240
euroa/asukas	307	101	560	296	427	822	250	2 763
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	6,4 %	72,3 %	2,1 %	3,9 %	2,5 %	10,4 %	7,4 %	8,4 %
Veroprosenttia per vuosi	0,17	0,62	0,11	0,10	0,10	0,73	0,15	1,98
								Tulot/investoinnit
								8,4 %

Kankaanpää	Maa- ja vesialueet							2015-2021 yhteensä
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Maa- ja vesialueiden myynti 1000 e	99	63	123	145	631	50	62	1 173
Maa ja vesialueiden vuokra 1000 e	81	39	32	35	78	79	98	442
Yhteensä	180	102	155	180	709	129	161	1 616
euroa/asukas	13	8	12	14	55	10	13	124
Investoinnit 1000 eur	8 557	8 397	8 874	7 394	7 862	8 260	7 840	57 184
euroa/asukas	631	627	668	563	609	647	619	4 364
Myynti ja vuokrat investoinneista %:ia	2,1 %	1,2 %	1,7 %	2,4 %	9,0 %	1,6 %	2,0 %	2,8 %
Veroprosenttia per vuosi	0,10	0,05	0,09	0,10	0,40	0,07	0,09	0,90
								Tulot/investoinnit
								2,8 %

Kunnan lainakanta

Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan lainakanta	€1 000	2 936	1 615	1 948	4 069	4 149	4 239	3 892	4 222	4 102	4 075
	€/as	1 237	690	856	1 817	1 858	1 957	1 814	2 021	1 988	2 025
	Verrokut ka €/as	1 728	2 049	2 169	2 355	2 469	2 625	2 644	2 844	2 960	3 075
	Maan ka €/as	2 094	2 341	2 479	2 633	2 755	2 853	2 969	3 313	3 410	3 432
	Järjestys	73	21	28	71	68	73	66	61	64	72
	Ero verrokeihin	-1 165	-3 179	-2 986	-1 205	-1 363	-1 448	-1 781	-1 719	-2 005	-2 115
	Ero maan ka	-2 033	-3 862	-3 693	-1 828	-2 004	-1 942	-2 480	-2 700	-2 933	-2 834
	Vero-%	10,9	5,7	6,8	14,7	15,2	15,8	15,9	15,4	15,4	14,5
	Verrokut ka vero-%	15,7	17,6	18,3	19,4	20,7	21,8	22,3	23,0	23,3	23,0
	Maan ka vero-%	16,2	17,3	18,1	18,9	20,0	20,6	21,7	23,4	23,2	22,7
	Järjestys	88	22	33	113	108	109	95	76	87	90
	Ero verrokeihin	-1 303	-3 380	-3 305	-1 313	-1 487	-1 614	-1 571	-2 099	-2 081	-2 397
	Ero maan ka	-1 442	-3 283	-3 250	-1 175	-1 299	-1 284	-1 437	-2 200	-2 069	-2 294

- Pomarkun lainakanta oli vuonna 2021 sekä asukaslukuun että veropohjaan suhteutettuna keskimääräistä pienempi, vain noin 2 000 euroa per asukas. Myös tulopohjaan suhteutettuna lainakanta on vertailten pieni.

Katso taseesta staattinen luku ja kehitys – lainakanta

- Koska kunta on liian velkainen? Entä vähävelkainen? Korkoriski on otettava huomioon.
- Johdannaiset, koska hyvä, koska toimialaan sopimatonta.
- Konsernin lainakanta vs. peruskunnan lainakanta.
- Lainakanta eur/as – paljonko lainaa on jokaista kuntalaista kohden.
- Pomarkun lainakanta (eur/asukas) oli vuonna 2021 maan 72:nneksi pienin, 2 025 euroa per asukas.

Oma sij	Lainakanta €/as	2012	2021
	Minimi	0	0
	25 %	1 238	2 072
	Keskiarvo	2 094	3 444
	75 %	2 658	4 566
	Maksimi	5 842	16 496
72	Pomarkku	1 237	2 025

Sij.	Lainakanta €/as	2012	2021
1	Siikainen	777	0
2	Polvijärvi	615	0
3	Kauniainen	112	0
4	Hirvensalmi	463	0
5	Enonkoski	0	0
6	Vöyri	590	31
7	Puumala	1 490	47
8	Koski Tl	204	176
9	Asikkala	2 126	179
10	Isajoki	529	205
11	Multia	2 181	244
12	Kitee	2 158	340
13	Lieksa	1 510	448
14	Leppävirta	664	595
15	Naantali	2 645	613
16	Isokyrö	1 524	730
17	Ranua	301	733
18	Luumäki	0	888
19	Karvia	255	910
20	Ylitornio	153	917

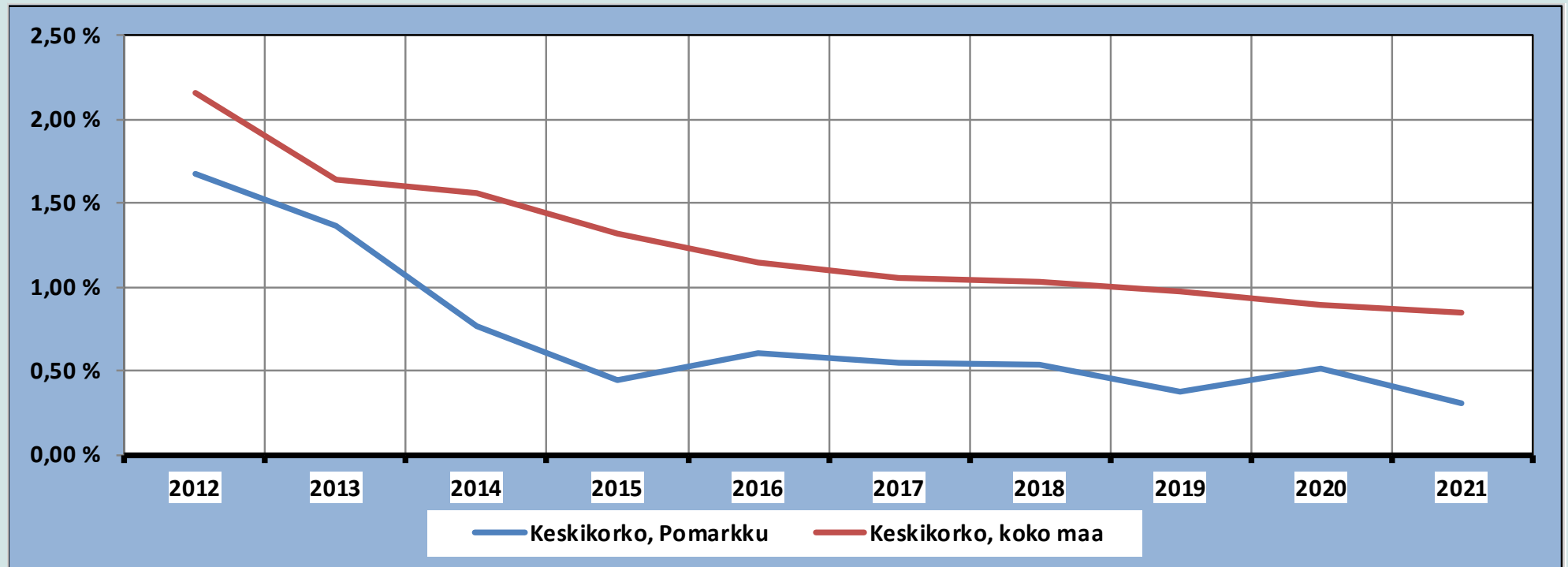
Sij.	Lainakanta €/as	2012	2021
292	Lestijärvi	2 056	16 496
291	Reisjärvi	5 842	11 884
290	Utsjoki	2 581	9 630
289	Kyyjärvi	4 786	9 334
288	Konnevesi	3 180	8 680
287	Ylivieska	3 512	8 198
286	Kaustinen	3 415	7 689
285	Jämijärvi	1 668	7 540
284	Kannonkoski	5 621	7 265
283	Lahti	4 103	7 011
282	Hanko	5 478	6 958
281	Raahe	5 361	6 934
280	Perho	2 203	6 909
279	Vehmaa	2 595	6 828
278	Pelkosenniemi	3 073	6 446
277	Karkkila	4 343	6 413
276	Keuruu	2 746	6 273
275	Uusikaarlepyy	2 136	6 228
274	Haapajärvi	3 713	6 109
273	Virolahti	3 426	6 020

Lainakanta suhteutettuna tulopohjaan

- Lainakanta veroprosenttiyksikköinä – kuvaa, kuinka paljon veroprosenttia olisi nostettava (vuodeksi), jos kunta haluaa maksaa lainan yhdellä kertaa pois.

Oma sij	Lainakanta vpyksikköä	2012	2021
	Minimi	0,0	0,0
	25 %	9,4	13,5
	Keskiarvo	16,2	22,7
	75 %	21,2	30,0
	Maksimi	58,9	122,9
90	Pomarkku	10,9	14,5
Sij.	Lainakanta vpyksikköä	2012	2021
1	Enonkoski	0,0	0,0
2	Hirvensalmi	4,3	0,0
3	Kauniainen	0,3	0,0
4	Polvijärvi	6,2	0,0
5	Siikainen	7,9	0,0
6	Vöyri	4,3	0,2
7	Puumala	13,1	0,3
8	Asikkala	15,2	1,1
9	Koski TI	1,8	1,2
10	Isojoki	5,0	1,6
11	Multia	21,4	1,9
12	Kitee	18,0	2,6
13	Naantali	15,1	2,9
14	Lieksa	12,1	3,0
15	Leppävirta	5,0	3,7
16	Isokyrö	11,8	5,0
17	Eurajoki	7,2	5,1
18	Pyhäranta	1,0	5,5
19	Luumäki	0,0	5,7
20	Helsinki	9,7	5,8
Sij.	Lainakanta vpyksikköä	2012	2021
292	Lestijärvi	19,5	122,9
291	Reisjärvi	51,0	94,3
290	Kyyjärvi	43,1	80,5
289	Konnevesi	29,3	67,0
288	Utsjoki	18,7	60,5
287	Perho	22,2	59,9
286	Kannonkoski	58,9	59,2
285	Jämijärvi	14,8	55,1
284	Kaustinen	27,3	54,9
283	Ylivieska	26,6	54,5
282	Vehmaa	21,4	47,2
281	Rautavaara	26,3	46,6
280	Pihtipudas	32,8	46,5
279	Haapavesi	19,8	45,4
278	Pelkosenniemi	24,8	44,3
277	Uusikaarlepyy	15,6	44,1
276	Haapajärvi	32,7	43,8
275	Nivala	40,6	42,5
274	Paltamo	32,9	42,5
273	Toholampi	44,0	41,8

- Millainen lainakanta on nyt?
- Suojaukset?
- Pitkät korot?



	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Korkomeno 1000 €	49	22	15	18	25	23	21	16	21	12
Korkomeno koko maa 1000 €	235 608	200 399	215 077	193 799	176 766	170 103	165 878	163 632	164 607	162 089
Lainakanta 1000 €	2 936	1 615	1 948	4 069	4 149	4 239	3 892	4 222	4 102	4 075
Lainakanta koko maa 1000 €	10 947 624	12 212 446	13 786 842	14 670 640	15 504 296	16 088 917	16 125 610	16 729 981	18 420 037	19 033 385
Keskikorko, Pomarkku	1,67 %	1,36 %	0,77 %	0,44 %	0,60 %	0,54 %	0,54 %	0,38 %	0,51 %	0,30 %
Keskikorko, koko maa	2,15 %	1,64 %	1,56 %	1,32 %	1,14 %	1,06 %	1,03 %	0,98 %	0,89 %	0,85 %
Korkoriski 1% + korkomenot	78	38	34	59	66	65	60	58	62	53
Veroprosentilla euroja					272	268	245	275	266	281

Kuntakonsernin lainakanta

Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konsernin lainakanta	€1 000	4 300	2 877	3 297	5 253	5 225	5 276	5 032	5 377	5 235	5 292
	€/as	1 812	1 229	1 449	2 345	2 340	2 436	2 345	2 574	2 538	2 629
	Verrokut ka €/as	3 090	3 483	3 696	3 842	3 897	4 284	4 474	4 861	5 143	5 439
	Maan ka €/as	3 785	4 134	4 314	4 493	4 650	4 857	5 089	5 612	5 880	6 017
	Järjestys	33	8	12	36	36	35	33	27	24	30
	Ero verrokeihin	-3 033	-5 274	-5 112	-3 353	-3 477	-4 002	-4 569	-4 778	-5 375	-5 657
	Ero maan ka	-4 681	-6 796	-6 518	-4 811	-5 159	-5 244	-5 889	-6 346	-6 895	-6 821
	Vero-%	15,9	10,1	11,5	19,0	19,2	19,7	20,5	19,6	19,7	18,8
	Verrokut ka vero-%	27,9	29,8	31,3	31,7	32,6	35,7	37,8	39,6	40,8	41,2
	Maan ka vero-%	29,1	30,3	31,3	32,1	33,6	34,9	37,2	39,6	40,1	39,7
	Järjestys	47	11	14	57	55	55	57	37	41	45
	Ero verrokeihin	-3 249	-5 597	-5 701	-3 544	-3 650	-4 281	-4 252	-5 499	-5 596	-6 276
	Ero maan ka	-3 561	-5 720	-5 705	-3 653	-3 917	-4 088	-4 090	-5 506	-5 423	-5 875

- Pomarkun konsernin lainakanta on asukaslukuun suhteutettuna keskimääräistä pienempi.

Konsernin lainakanta

- Pomarkun konsernivelka (€/asukas) oli vuonna 2021 Manner-Suomen 30:nneksi pienin.

Oma sij	Konsenivelka eur/as	2012	2021
	Minimi	0	433
	25 %	2 524	3 976
	Keskiarvo	3 785	6 038
	75 %	4 687	7 741
	Maksimi	10 607	20 081
30	Pomarkku	1 812	2 629

Sij.	Konsenivelka eur/as	2012	2021
1	Siikainen	848	433
2	Koski TI	1 333	630
3	Enonkoski	1 648	1 072
4	Pyhäranta	795	1 342
5	Merikarvia	898	1 416
6	Eurajoki	1 579	1 586
7	Marttila	2 321	1 588
8	Polvijärvi	1 556	1 628
9	Asikkala	2 508	1 722
10	Parikkala	750	1 818
11	Pornainen	2 131	1 959
12	Rusko	1 408	1 978
13	Isojoki	1 070	2 052
14	Kitee	0	2 081
15	Tammela	1 770	2 123
16	Kauniainen	2 246	2 204
17	Tervola	3 256	2 206
18	Sulkava	2 907	2 305
19	Ypäjä	2 088	2 310
20	Sysmä	1 471	2 340

Sij.	Konsenivelka eur/as	2012	2021
292	Lestijärvi	2 198	20 081
291	Kajaani	4 749	17 823
290	Espoo	5 953	15 212
289	Kyyjärvi	6 923	14 563
288	Halsua	5 925	13 051
287	Reisjärvi	6 279	12 985
286	Kaustinen	6 809	12 476
285	Kannonkoski	6 154	12 003
284	Raahe	9 462	11 880
283	Konnevesi	4 369	11 734
282	Utsjoki	4 187	11 583
281	Mikkeli	7 461	11 291
280	Nivala	8 315	11 007
279	Keuruu	6 278	10 714
278	Kemijärvi	9 095	10 635
277	Pudasjärvi	4 173	10 618
276	Hartola	8 655	10 502
275	Varkaus	6 893	10 467
274	Äänekoski	6 297	10 460
273	Hamina	7 108	10 387

Kunnan ja konsernin rahoitusvarallisuus

Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan rahoitusvarallisuus	Rahoitusv. 1000 €	986	463	750	1 019	838	810	346	427	639	925
	Rahoitusv. €/as	416	198	330	455	375	374	161	204	310	459
	Rahoitusv. Vero-%	3,65	1,63	2,61	3,68	3,08	3,02	1,41	1,55	2,41	3,29
	Verrokut ka €/as	1 009	1 059	1 001	1 094	1 248	1 453	1 480	1 471	1 765	2 093
	Verrokut ka vero-%	9,18	9,17	8,50	9,13	10,47	12,07	12,48	11,78	13,69	15,46
	Maan ka €/as	979	1 030	1 046	1 053	1 116	1 210	1 242	1 288	1 567	1 666
	Maan ka vero-%	7,82	7,78	7,86	7,83	8,40	8,97	9,42	9,38	11,03	11,35
Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konsernin rahoitusvarallisuus	Rahoitusv. 1000 €	2 308	2 275	2 414	2 883	2 714	2 701	2 336	2 276	2 769	3 357
	Rahoitusv. €/as	973	972	1 061	1 287	1 215	1 247	1 089	1 090	1 342	1 667
	Rahoitusv. Vero-%	8,54	8,01	8,41	10,40	9,97	10,08	9,52	8,28	10,42	11,94
	Verrokut ka €/as	1 562	1 647	1 712	1 799	1 959	2 248	2 341	2 348	2 741	3 206
	Verrokut ka vero-%	14,24	14,30	14,64	15,03	16,43	18,67	19,79	18,92	21,46	23,93
	Maan ka €/as	1 551	1 636	1 700	1 752	1 847	2 027	2 083	2 164	2 506	2 751
	Maan ka vero-%	12,33	12,39	12,78	12,97	13,85	15,03	15,76	15,70	17,59	18,46

- Pomarkun rahoitusvarallisuus (€/asukas) on maan keskiarvoa sekä verrokkiryhmän keskiarvoa pienempi.
- Myös konsernin rahoitusvarallisuus vertaillen pieni.
- *Verrokkiryhmällä tarkoitetaan tässä muita maaseutumaisia kuntia, joiden asukasluku on +/- 30 % Pomarkun asukasluvusta.*

Oma sij	Lainakanta €/as	2012	2021
	Minimi	0	0
	25 %	1 238	2 072
	Keskiarvo	2 094	3 444
	75 %	2 658	4 566
	Maksimi	5 842	16 496
72	Pomarkku	1 237	2 025
Sij.	Lainakanta €/as	2012	2021
1	Siikainen	777	0
2	Polvijärvi	615	0
3	Kauniainen	112	0
4	Hirvensalmi	463	0
5	Enonkoski	0	0
6	Vöyri	590	31
7	Puumala	1 490	47
8	Koski TI	204	176
9	Asikkala	2 126	179
10	Isojoki	529	205
11	Multia	2 181	244
12	Kitee	2 158	340
13	Lieksa	1 510	448
14	Leppävirta	664	595
15	Naantali	2 645	613
16	Isokyrö	1 524	730
17	Ranua	301	733
18	Luumäki	0	888
19	Karvia	255	910
20	Ylitornio	153	917

Sij.	Lainakanta €/as	2012	2021
292	Lestijärvi	2 056	16 496
291	Reisjärvi	5 842	11 884
290	Utsjoki	2 581	9 630
289	Kyyjärvi	4 786	9 334
288	Konnevesi	3 180	8 680
287	Ylivieska	3 512	8 198
286	Kaustinen	3 415	7 689
285	Jämijärvi	1 668	7 540
284	Kannonkoski	5 621	7 265
283	Lahti	4 103	7 011
282	Hanko	5 478	6 958
281	Raahe	5 361	6 934
280	Perho	2 203	6 909
279	Vehmaa	2 595	6 828
278	Pelkosenniemi	3 073	6 446
277	Karkkila	4 343	6 413
276	Keuruu	2 746	6 273
275	Uusikaarlepyy	2 136	6 228
274	Haapajärvi	3 713	6 109
273	Virolahti	3 426	6 020

Oma sij.	Rahavarat eur/as	2012	2021
	Minimi	0	0
	25 %	141	376
	Keskiarvo	565	1 153
	75 %	693	1 533
	Maksimi	3 941	9 783
291	Pomarkku	81	0
Sij.	Rahavarat eur/as	2012	2021
1	Outokumpu	183	9 783
2	Heinola	3 201	5 453
3	Lestijärvi	380	5 432
4	Kajaani	201	5 430
5	Hirvensalmi	2 138	5 411
6	Kyyjärvi	3 285	5 295
7	Sotkamo	32	4 883
8	Reisjärvi	2 920	4 859
9	Enontekiö	254	4 848
10	Espoo	2 425	4 522
11	Kärsämäki	2 889	4 264
12	Enonkoski	1 984	4 159
13	Taivassalo	902	3 747
14	Puumala	287	3 640
15	Jämijärvi	60	3 492
16	Tervola	1 419	3 461
17	Vieremä	254	3 438
18	Kuhmo	1 601	3 375
19	Joroinen	218	3 312
20	Ranua	1 265	3 226

Sij.	Rahavarat eur/as	2012	2021
292	Laitila	2	0
291	Pomarkku	81	0
290	Kaskinen	46	3
289	Oripää	36	25
288	Tohmajärvi	76	28
287	Vaasa	429	55
286	Toholampi	266	72
285	Jokioinen	259	73
284	Hattula	9	82
283	Kankaanpää	141	83
282	Kaustinen	172	84
281	Laukaa	30	98
280	Muonio	103	113
279	Ähtäri	193	121
278	Pieksämäki	19	121
277	Ilmajoki	124	127
276	Sauvo	19	134
275	Järvenpää	13	140
274	Tornio	26	149
273	Vimpeli	217	150

Nettolaina

- Kun lainakannan suuruutta tarkastellaan niin, että otetaan vähentävänä tekijänä huomioon kunnan rahavarat, puhutaan nettolainasta.
- Jos nettolaina-tunnusluvun arvo on negatiivinen, kunnalla on enemmän rahavaroja kuin sen lainakanta on.
- Pomarkun nettolaina oli 2 025 euroa per asukas vuonna 2021. Se on maan keskiarvoa vähän pienempi (sija 123).

Oma sij.	Nettolaina eur/as	2012	2021
	Minimi	-3 375	-7 889
	25 %	788	938
	Keskiarvo	1 529	2 291
	75 %	2 274	3 650
	Maksimi	5 393	11 063
123	Pomarkku	1 156	2 025
Sij.	Nettolaina eur/as	2012	2021
1	Outokumpu	1 990	-7 889
2	Hirvensalmi	-1 676	-5 411
3	Enonkoski	-1 984	-4 159
4	Puumala	1 203	-3 593
5	Sotkamo	1 076	-2 604
6	Siikainen	226	-2 534
7	Ranua	-964	-2 493
8	Tervola	-311	-2 472
9	Enontekiö	2 107	-2 163
10	Luumäki	-3 375	-2 106
11	Ylitornio	-3 050	-1 937
12	Kajaani	1 966	-1 813
13	Eurajoki	-1 061	-1 760
14	Vieremä	434	-1 615
15	Koski Tl	-427	-1 461
16	Isojoki	354	-1 156
17	Kauniainen	-424	-1 021
18	Kitee	1 761	-901
19	Savukoski	2 305	-843
20	Vöyri	533	-691

Sij.	Nettolaina eur/as	2012	2021
292	Lestijärvi	1 677	11 063
291	Utsjoki	2 187	8 629
290	Konnevesi	2 532	8 101
289	Ylivieska	3 472	7 960
288	Kaustinen	3 242	7 605
287	Reisjärvi	2 922	7 026
286	Hanko	5 393	6 748
285	Karkkila	4 316	6 228
284	Vehmaa	2 396	6 028
283	Keuruu	2 589	5 941
282	Kemi	3 501	5 800
281	Lahti	3 610	5 718
280	Muhos	2 577	5 698
279	Uusikaarlepyy	1 682	5 656
278	Toholampi	4 875	5 511
277	Mikkeli	3 106	5 498
276	Laukaa	1 941	5 440
275	Kaskinen	2 174	5 250
274	Pelkosenniemi	2 150	5 223
273	Seinäjoki	2 657	5 147

Kunnan ja konsernin antolainat

Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kunnan antolainat	Antolainat 1000 €	131	129	120	468	472	466	451	422	417	390
	Riskiantol. 1000 €				468	472	466	451	422	417	
	Osuus-%				100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	
	Antolainat €/as	55	55	53	209	211	215	210	202	202	194
	Antolainat vero-%	0,48	0,45	0,42	1,69	1,73	1,74	1,84	1,54	1,57	1,39
	Verrokut ka €/as	140	146	187	211	238	231	235	236	291	304
	Verrokut ka vero-%	1,28	1,28	1,63	1,80	2,02	1,95	2,00	1,96	2,33	2,35
	Maan ka €/as	241	264	318	338	362	369	368	368	375	391
	Maan ka vero-%	1,78	1,86	2,21	2,32	2,48	2,52	2,53	2,46	2,42	2,46
Pomarkku	Pomarkku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Konsernin antolainat	Antolainat 1000 €	57	36	35	23	23	17	13	13	10	7
	Antolainat €/as	24	15	15	10	10	8	6	6	5	3
	Antolainat vero-%	0,21	0,13	0,12	0,08	0,08	0,06	0,05	0,05	0,04	0,02
	Verrokut ka €/as	37	52	97	63	46	50	49	45	66	64
	Verrokut ka vero-%	0,35	0,46	0,86	0,55	0,39	0,42	0,43	0,37	0,54	0,50
	Maan ka €/as	53	56	66	55	66	69	70	59	62	62
	Maan ka vero-%	0,39	0,40	0,48	0,38	0,46	0,48	0,49	0,40	0,40	0,39

- Pomarkulla on keskimääräistä vähemmän antolainoja asukaslukuun suhteutettuna.
- Konsernin antolainoja on hyvin vähän.

Kenelle kuntaa saa antaa antolainaa ja takauksia?

- Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta **ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.**
 - Eli – kunta ei voi myöntää takausta tai muuta vakuutta kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yksityisen yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta
 - Poikkeuksena yllä olevaan, kunta voi antaa takauksen tai vakuuden liikuntalain, kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain, museolain tai nuorisolain mukaisien tehtävien edistämiseen.
 - Lisäksi kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluvelvoitteeseen (esim. sosiaalinen asuntotuotanto).
- **Kuntien tulee huomioida EU:n valtioneuvoston päätökset kaikissa antolainoihin, takauksiin ja vakuuksiin liittyvissä tilanteissa – myös kun kyseessä olevia myönnetään kuntakonserniin kuuluville yhtiöille**
- Käytännössä kuntien mahdollisuus antaa antolainaa ja takauksia on hyvin rajallinen

Katso taseesta staattinen luku ja kehitys – ali/ylijäämä

- Tuloslaskelman alijäämä osoittaa, että säännöllisellä rahoituksella –vuosikatteella – ei ole pystytty kattamaan poistoja (pääsääntö).
- Taseen ali- tai ylijäämä osoittaa tuloslaskelman vuotuiset yhteenlasketut ali- ja ylijäämät.
- Ylijäämä EI OLE sama asia kuin kassassa olevat rahat.
- Pomarkulla oli kumulatiivista ylijäämää 1 371 euroa/asukas vuonna 2021 (sija 120).

Oma sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2012	2021
	Minimi	1	-3 152,5
	25 %	74	523
	Keskiarvo	147	1 471,1
	75 %	221	2 165
	Maksimi	294	10 425
120	Pomarkku	143	1 371
Sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2012	2021
1	Helsinki	30	10 425
2	Eurajoki	15	8 168
3	Enontekiö	9	6 405
4	Enonkoski	3	6 019
5	Tervola	8	5 808
6	Rautavaara	267	5 667
7	Puumala	4	5 635
8	Taivassalo	59	5 201
9	Kauniainen	26	5 156
10	Sotkamo	7	5 065
11	Kajaani	13	4 787
12	Miehikkälä	200	4 505
13	Viitasaari	33	4 500
14	Kittilä	55	4 422
15	Pyhäjoki	47	4 393
16	Kolari	19	4 164
17	Oulu	133	3 973
18	Utsjoki	290	3 938
19	Pelkosenniemi	279	3 920
20	Kustavi	90	3 845

Sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2012	2021
292	Kyyjärvi	275	-3 152
291	Pertunmaa	280	-1 835
290	Toivakka	233	-853
289	Kemi	268	-777
288	Haapajärvi	235	-760
287	Mikkeli	270	-644
286	Lemi	118	-537
285	Kauhajoki	218	-395
284	Lestijärvi	294	-337
283	Mänttä-Vilppula	212	-112
282	Muhos	283	-96
281	Ylivieska	289	-64
280	Karkkila	282	-57
279	Multia	27	-15
278	Hämeenkyrö	209	8
277	Paltamo	253	30
276	Rääkkylä	195	41
275	Hämeenlinna	114	53
274	Kaustinen	291	71
273	Ikaalinen	232	91

Katso taseesta staattinen luku ja kehitys – käyttöomaisuus

- Käyttöomaisuuteen kirjataan kaikenlainen kunnan omaisuus – kiinteä ja irtain.
- Käyttöomaisuuden arvo EI ole välttämättä eikä todennäköisestikään sama kuin omaisuuden reaaliarvo (metsäomistus, sähköyhtiöiden omistus jne.), mutta summa osoittaa hyvin omistuksen suuruusluokan.
- Pomarkun käyttöomaisuus per asukas on Manner-Suomen kuntien keskiarvoa pienempi (sija 211).

Oma sij.	Käyttöomaisuus eur/as	2012	2021
	Minimi	2 948	273
	25 %	4 890	6 360
	Keskiarvo	5 911	7 814
	75 %	6 659	8 850
	Maksimi	16 940	20 861
211	Pomarkku	4 257	6 503
Sij.	Käyttöomaisuus eur/as	2012	2021
1	Helsinki	16 940	20 861
2	Lestijärvi	10 393	16 572
3	Utsjoki	4 046	15 923
4	Pelkosenniemi	10 058	14 585
5	Hanko	9 091	13 898
6	Rautavaara	9 306	13 723
7	Konnevesi	7 386	12 312
8	Miehikkälä	5 811	12 227
9	Sipoo	8 627	12 065
10	Kaskinen	13 135	11 950
11	Hailuoto	8 559	11 844
12	Keuruu	7 355	11 607
13	Juva	8 674	11 400
14	Espoo	8 577	11 333
15	Reisjärvi	6 880	11 236
16	Utajärvi	5 837	11 169
17	Virolahti	6 404	11 166
18	Lahti	8 736	11 082
19	Vaasa	8 222	11 000
20	Pietarsaari	9 082	10 994
Sij.	Käyttöomaisuus eur/as	2012	2021
292	Vöyri	4 913	273
291	Multia	4 102	4 179
290	Lemi	3 662	4 313
289	Savukoski	4 994	4 319
288	Hirvensalmi	4 438	4 510
287	Nakkila	3 475	4 581
286	Aura	3 919	4 644
285	Iitti	5 292	4 790
284	Ypäjä	4 757	4 899
283	Pyhäranta	2 948	4 925
282	Humppila	4 214	4 934
281	Saarijärvi	6 757	4 954
280	Pornainen	4 919	5 049
279	Simo	4 769	5 050
278	Loimaa	5 185	5 106
277	Kitee	4 552	5 116
276	Lumijoki	4 676	5 148
275	Orivesi	4 779	5 229
274	Pyhtää	4 974	5 251
273	Keminmaa	5 259	5 280

FCG.

Talous palveluittain

Metatietoja:

- Vertailukuntina: Pomarkku, Karvia, Konnevesi, Kihniö, Evijärvi, Soini
- Vuoden 2021 käyttötaloustietojen lähde on Kunnan ja kuntayhtymien tilinpäätöstiedot palveluluokkakohtaisesti –tiedonkeruu (lyh. KKTPP). Tiedonkeruu on Valtiokonttorin järjestämä.
- Aiempien vuosien tiedot ovat peräisin Tilastokeskukselta. Aikasarjat on rakennettu yhdistämällä uusi tehtäväluokitus vanhaan palveluluokitukseen AURA-käsikirjan liitteenä olevan ohjeen mukaisesti.
- Vuoden 2021 tiedoissa on yksittäisten kuntien ja joidenkin palveluiden kohdalla vertailukelpoisuusongelmia kuntien välillä tai vuosien välillä. Tästä syystä radikaaleihin poikkeamiin tulee suhtautua varauksella.
- Vuoden 2021 päivähoidon, esiopetuksen ja perusopetuksen lasten määrät ovat peräisin Tilastokeskukselta. Lukiokoulutuksen oppilaiden määrät ovat peräisin Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusesta.
- Väriytykirjatarkasteluissa kuntatyyppi tarkoittaa maaseutumaisia kuntia, joissa on 2 001–5 000 asukasta.

Väestörakenne 2021

	Kpl/käryhmä		Verrokkitarkastelu				Koko
	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Koko maa
Alle 6 -vuotiaat	73	96	97	55	129	101	296 144
6-vuotiaat	26	26	26	16	23	16	56 867
Alakoulu	124	121	145	114	180	161	369 949
Yläkoulu	76	58	86	44	91	56	185 637
II aste 16-18 v.	55	64	83	44	67	58	180 608
19-24	81	99	94	53	96	88	362 764
25-64	907	1 022	1 164	829	1 099	872	2 793 992
65-74	348	451	482	362	365	342	699 153
75-84	224	248	271	199	245	211	416 031
85-...	99	105	138	92	109	92	156 752
Kaikki yht	2 013	2 290	2 586	1 808	2 404	1 997	5 517 897
Osuus väestöstä	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Koko maa
Alle 6 -vuotiaat	3,6 %	4,2 %	3,8 %	3,0 %	5,4 %	5,1 %	5,4 %
6-vuotiaat	1,3 %	1,1 %	1,0 %	0,9 %	1,0 %	0,8 %	1,0 %
Alakoulu	6,2 %	5,3 %	5,6 %	6,3 %	7,5 %	8,1 %	6,7 %
Yläkoulu	3,8 %	2,5 %	3,3 %	2,4 %	3,8 %	2,8 %	3,4 %
II aste 16-18 v.	2,7 %	2,8 %	3,2 %	2,4 %	2,8 %	2,9 %	3,3 %
19-24	4,0 %	4,3 %	3,6 %	2,9 %	4,0 %	4,4 %	6,6 %
25-64	45,1 %	44,6 %	45,0 %	45,9 %	45,7 %	43,7 %	50,6 %
65-74	17,3 %	19,7 %	18,6 %	20,0 %	15,2 %	17,1 %	12,7 %
75-84	11,1 %	10,8 %	10,5 %	11,0 %	10,2 %	10,6 %	7,5 %
85-...	4,9 %	4,6 %	5,3 %	5,1 %	4,5 %	4,6 %	2,8 %
Kaikki yht	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

- Pomarkun ikärakenne on muuta maata ikääntyneempi: Eläkeikäisten osuudet ovat vähän keskimääräistä suurempia. Perusopetusikäisten osuudet ovat lähellä koko maan keskitasoa, mutta alle 6-vuotiaita on vähemmän.
- Verrokkikunnista kaikissa eläkeikäisten osuudet ovat jonkin verran maan keskiarvoa suuremmat. Erityisen suuret osuudet ikääntyneitä ovat Karviassa ja Kihniössä. Lasten ja nuorten osuudet ovat Evijärvellä ja Soinissa vähän maan keskiarvoja suurempia.

Koko käyttötalous, 2015-2021

Pomarkku	Koko käyttötalous, netto:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015-21, %	2020-21, %
	1 000 € Kuntaan jääneet palvelut	5 118	5 346	5 219	5 475	5 099	5 134	5 903	15 %	15 %
	1 000 € Hyvinvointialueille siirtyneet	9 383	9 328	9 525	8 985	9 263	9 347	9 162	-2 %	-2 %
	% Siirtyneiden osuus	65 %	64 %	65 %	62 %	64 %	65 %	61 %		

Pomarkku	Kaikki kuntaan jääneet palvel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015-21, %	2020-21, %
	1 000 € Käyttökustannukset	7 877	7 925	7 818	8 139	7 776	7 585	8 237	5 %	9 %
	1 000 € Käyttötuotot	2 759	2 579	2 599	2 664	2 677	2 451	2 335	-15 %	-5 %
	1 000 € Nettokäyttökustannus	5 118	5 346	5 219	5 475	5 099	5 134	5 903	15 %	15 %
	Asukasluku	2 240	2 233	2 166	2 146	2 089	2 063	2 013	-10 %	-2 %
	Netto euroa per asukas	2 285	2 394	2 410	2 551	2 441	2 489	2 932	28 %	18 %

- Pomarkun kuntaan jääneiden palveluiden nettokäyttökustannus on kasvanut noin 15 % tarkastelujakson aikana.
- Asukasluvun muutokset huomioiden nettokäyttökustannus per asukas on kasvanut jopa 28 % verrattuna vuoden 2015 tasoon.

Kuntaan jääneet palvelut

Kaikki kunnan palvelut, 1000 e	Pomarkki Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Koko maa	Kunta-tyyppi	
Yleishallinto ja vaalit	446	395	1 035	377	689	1 089	524 053	61 167
Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio	4 194	3 454	4 643	2 514	5 259	3 257	9 712 090	509 133
Muu opetus ja kulttuuri	487	749	582	436	584	552	2 290 552	78 770
Ympäristöterveydenhuolto, hyte, kotoutumisen edistäminen	44	146	113	199	136	262	85 839	12 766
Muut palvelut	727	1 007	900	702	920	630	1 744 380	156 413
Yhteensä	5 899	5 751	7 274	4 227	7 588	5 790	14 356 915	818 249

Kaikki kunnan palvelut, euroa per asukas	Pomarkki Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Koko maa	Kunta-tyyppi	
Yleishallinto ja vaalit	222	173	400	208	286	545	95	211
Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio	2083	1508	1796	1390	2188	1631	1760	1754
Muu opetus ja kulttuuri	242	327	225	241	243	276	415	271
Ympäristöterveydenhuolto, hyte, kotoutumisen edistäminen	22	64	44	110	56	131	16	44
Muut palvelut	361	440	348	388	383	316	316	539
Yhteensä	2 930	2 511	2 813	2 338	3 156	2 899	2 602	2 818

- Lukion puuttuminen Karviassa, Kihniössä ja Soinissa vaikuttaa näiden kuntien kustannusten vertailuarvoihin.

1000 e	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Kankaan Pori	Siikainen	Uvila	
	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	
Asukasluku	2 013	2 290	2 586	1 808	2 404	1 997	12 662	83 482	1 352	12 669
Toimintakate	14 569	14 930	17 696	12 638	17 359	14 705	77 036	494 165	9 285	73 595
Verotulot	7 512	7 566	9 504	6 558	8 855	6 615	49 834	341 952	5 075	53 722
Veroprosentti	21,50	20,50	22,00	21,50	21,50	21,75	21,84	20,25	22,00	21,50
Yleinen kiinteistövero	1,10	0,93	1,10	1,10	1,00	1,10	1,20	0,93	1,10	1,30
Valituinen asunto	0,45	0,41	0,55	0,55	0,65	0,60	0,45	0,50	0,50	0,55
Muu kuin vakituinen asunto	1,20	0,93	1,20	1,10	1,15	1,35	1,05	1,10	1,30	1,10

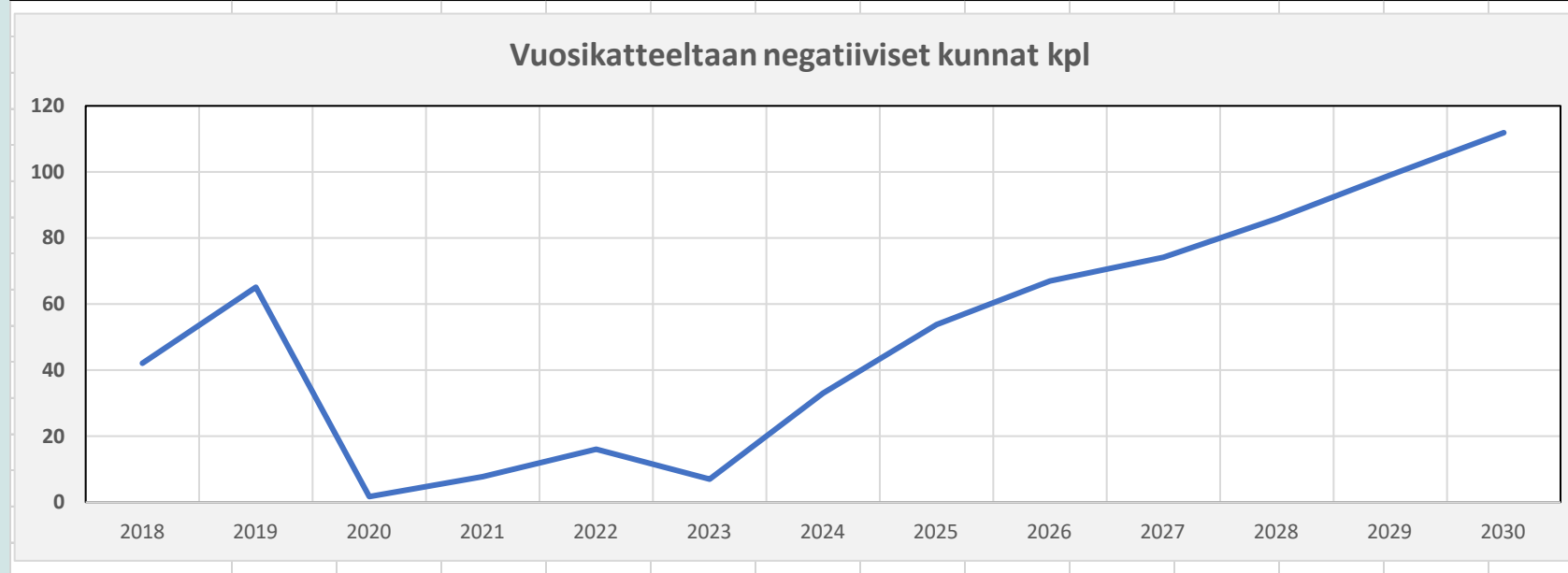
eur/as	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Kankaan Pori	Siikainen	Uvila	
	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	
Asukasluku	2 013	2 290	2 586	1 808	2 404	1 997	12 662	83 482	1 352	12 669
Toimintakate e/as	7 237	6 519	6 843	6 990	7 221	7 364	6 084	5 919	6 867	5 809
Verotulot e/as	3 732	3 304	3 675	3 627	3 684	3 312	3 936	4 096	3 754	4 240
Valtionosuus e/as	3 812	3 752	4 037	3 946	4 019	4 036	2 844	2 005	4 025	1 880
Rahoitus e/as	-6	101	387	-20	113	34	67	69	0	0
Poistot e/as	269	354	431	220	349	295	419	349	378	255
Satunnaiset e/as (summa)	0	-3	75	1 765	2 096	967	232	462	53	40

eur/as	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021
Toimintatuotot e/as	889	627	1 328	826	746	1 317	1 198	2 382	977	764
Toimintamenot e/as	8 126	7 147	8 170	7 816	7 966	8 681	7 282	8 348	7 844	6 573
eur/as	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021	2021
Tulovero e/as	3 002	2 546	2 851	2 689	2 961	2 417	3 203	3 516	2 558	3 765
Veroprosentti	21,50	20,50	22,00	21,50	21,50	21,75	21,84	20,25	22,00	21,50
Verotettava tulo e/as	13 961	12 419	12 961	12 506	13 773	11 114	14 666	17 361	11 626	17 512
Veroprosentin tuotto	281	284	335	226	331	222	1 857	14 493	157	2 219
Yhteisövero e/as	457	438	513	637	406	597	397	287	735	250
Kiinteistövero e/as	272	320	311	301	317	298	335	294	461	226
eur/as	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Kankaanpöytä	Pori	Siikainen	Uvila
Yleinen kiinteistöveropohja e/as	9 493	11 280	10 823	9 855	12 812	11 288	15 222	16 236	14 983	7 784
Vakit as, verotuspohja e/as	22 879	22 721	19 628	19 205	20 920	20 182	23 014	22 815	21 623	21 653
Muut kuin vakit as, e/as	5 465	2 245	6 884	7 734	3 846	3 968	1 047	764	10 358	539
Muut	0	0	19	0	0	0	-1	3	0	-3
eur/as	Pomarkku	Karvia	Konnevesi	Kihniö	Evijärvi	Soini	Kankaanpöytä	Pori	Siikainen	Uvila
Kunnan taseen ali/ylijäämä e/as	32	284	806	343	246	-276	344	-101	534	60
Kunnan lainakanta veropros	15	7	67	33	29	35	31	22	0	10
Kunnan rahavarat veropros	0	6	4	9	22	4	1	2	22	2
Kunnan nettolaina veropros	15	2	63	24	7	31	31	20	-22	7
Konsernin lainakanta veropros	19	27	91	44	39	58	44	41	4	19
Konsernin rahvarallisuus veropros	12	28	15	20	30	19	15	14	39	8
Konsernin nettolaina veropros	7	0	76	24	9	40	29	27	-35	11
Kunnan käyttöomaisuus e/as	6 503	6 255	12 312	8 610	6 517	8 501	6 641	10 386	6 502	5 296
Konsernitase e/as	8 905	20 803	16 052	11 614	11 245	13 204	13 865	16 746	11 441	7 337

Painetarkastelu

Kuntien talous – onko hyvinvointitunne loppu?

Painelaskelma mrd eur	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vuosikate	2,07	1,75	4,07	3,78	3,07	4,57	2,85	2,61	2,57	2,53	2,48	2,42	2,36
Negatiivisia kpl	42	65	2	8	16	7	33	54	67	74	86	99	112
Nettoinvestoinnit	2,78	2,73	3,32	2,86	3,14	4,32	3,86	2,67	2,67	2,68	2,68	2,69	2,69
Lainakanta	16,73	18,42	19,03	19,15	20,15	20,05	21,21	21,79	22,49	23,24	23,93	24,72	25,64
Negatiivisia kpl	39	56	27	14	15	15	20	33	53	76	86	97	115



- Vuosikate on tuloslaskelmassa välisumma, joka kertoo, kuinka paljon kunnalle jää vuodessa euroja poistojen kattamiseksi tai vastaavasti investointien ja lainan lyhennysten rahoittamiseksi.
- Vuosikate EI saa olla negatiivinen. Silloin kunta tekee syömävelkaa, ottaa lainaa elääkseen.
- Hallitus nosti kunnat ylijäämäisiksi koronavuonna 2020.

Laskettuna omalla toimintakatearviolla 2023 (pidempi trendi)

Pomarkku	Trendi		2012-2021 637 1000 e								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	2 063	2 013	1 980	1 955	1 927	1 902	1 876	1 850	1 826	1 803	1 779
Veroprosentti	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakate 1000 e	-13 946	-14 569	-15 184	-5 773	-5 747	-5 855	-6 057	-6 195	-6 341	-6 494	-6 645
Toimintakatteen muutos 1000 e		-623	-615	9 411	27	-108	-203	-138	-146	-152	-151
...muutos %:ia		4,5 %	4,2 %	-62,0 %	-0,5 %	1,9 %	3,5 %	2,3 %	2,4 %	2,4 %	2,3 %
Tuloverotulo 1000 e	5 712	6 042	6 037	3 235	2 930	2 985	3 070	3 158	3 252	3 349	3 447
Kiinteistövero 1000 e	512	549	563	577	583	588	594	599	605	611	616
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	640	921	926	567	466	497	522	537	554	570	587
Verotulot yhteensä 1000 e	6 864	7 512	7 526	4 379	3 979	4 070	4 186	4 295	4 410	4 530	4 650
Valtionosuudet 1000 e	7 740	7 673	8 070	2 184	1 883	2 141	2 230	2 277	2 400	2 434	2 470
...muutos 1000 e		-67	396	-5 886	-301	258	89	46	124	34	36
...muutos %:ia		-0,9 %	5,2 %	-72,9 %	-13,8 %	13,7 %	4,2 %	2,1 %	5,4 %	1,4 %	1,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	14 604	15 185	15 596	6 563	5 862	6 211	6 416	6 571	6 810	6 964	7 120
...muutos 1000 e		581	411	-9 033	-701	349	205	156	239	153	156
...muutos %:ia		4,0 %	2,7 %	-57,9 %	-10,7 %	6,0 %	3,3 %	2,4 %	3,6 %	2,3 %	2,2 %
Käyttökate 1000 e	658	616	412	790	115	357	359	376	469	470	475
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-14	-11	-26	-99	-118	-121	-121	-122	-121	-119	-117
Vuosikate 1000 e	644	605	386	690	-3	236	237	254	348	351	358
Poistot 1000 e	536	541	497	598	672	653	636	619	603	588	573
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä 1000 e	109	65	249	92	-675	-417	-399	-365	-256	-237	-215
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	2 696	2 760	3 009	3 101	2 426	2 010	1 611	1 246	991	754	539
Kumulatiivinen jäämä eur/as	1 307	1 371	1 520	1 586	1 259	1 057	859	674	542	418	303
Nettoinvestoinnit 1000 e	210	530	1 947	2 377	209	241	235	231	228	225	222
Lainakanta 1000 eur	4 102	4 075	5 416	7 095	7 300	7 335	7 362	7 376	7 273	7 169	7 061
Lainakanta eur/as	1 988	2 025	2 735	3 629	3 788	3 856	3 924	3 987	3 983	3 976	3 969

Arviointimenettelyn kriteerit

Konsernin kriisimittarit	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Peruskunnan alijäämä	2 696	2 760	3 009	3 101	2 426	2 010	1 611	1 246	991	754	539
..alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä eur/as	1 491	1 554	1 706	1 775	1 451	1 251	1 055	873	745	623	510
...500 eur/as ja 1000 eur/as		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernivuositote / poistot	138,4 %	108,5 %	84,6 %	111,3 %	24,4 %	52,3 %	53,5 %	56,6 %	69,0 %	70,7 %	73,0 %
Kunnan veroprosentti	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	2 635	5 884	6 660	7 604	7 820	7 941	8 066	8 187	8 238	8 286	8 337
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	1,56	1,24	0,75	0,89	0,31	0,50	0,50	0,51	0,60	0,60	0,62
Konsernivuositote / poistot	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Kunnan veroprosentti	Ei täyty*	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2

Pomarkku	Trendi		2016-2021 637 1000 e								
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Asukasluku	2 063	2 013	1 980	1 955	1 927	1 902	1 876	1 850	1 826	1 803	1 779
Veroprosentti	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Toimintakate 1000 e	-13 946	-14 569	-15 184	-5 773	-5 774	-5 911	-6 144	-6 313	-6 492	-6 679	-6 866
Toimintakatteen muutos 1000 e		-623	-615	9 411	-1	-137	-233	-169	-179	-187	-187
...muutos %:ia		4,5 %	4,2 %	-62,0 %	0,0 %	2,4 %	3,9 %	2,7 %	2,8 %	2,9 %	2,8 %
Tuloverotulo 1000 e	5 712	6 042	6 037	3 235	2 930	2 985	3 070	3 176	3 288	3 406	3 525
Kiinteistövero 1000 e	512	549	563	577	577	577	577	577	577	577	577
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	640	921	926	567	466	497	522	537	554	570	587
Verotulot yhteensä 1000 e	6 864	7 512	7 526	4 379	3 973	4 059	4 169	4 290	4 419	4 553	4 689
Valtionosuudet 1000 e	7 740	7 673	8 070	2 184	1 883	2 141	2 230	2 277	2 400	2 434	2 470
...muutos 1000 e		-67	396	-5 886	-301	258	89	46	124	34	36
...muutos %:ia		-0,9 %	5,2 %	-72,9 %	-13,8 %	13,7 %	4,2 %	2,1 %	5,4 %	1,4 %	1,5 %
Verorahoitus yhteensä 1000 e	14 604	15 185	15 596	6 563	5 856	6 200	6 399	6 567	6 819	6 987	7 159
...muutos 1000 e		581	411	-9 033	-707	344	199	168	252	168	172
...muutos %:ia		4,0 %	2,7 %	-57,9 %	-10,8 %	5,9 %	3,2 %	2,6 %	3,8 %	2,5 %	2,5 %
Käyttökate 1000 e	658	616	412	790	82	289	255	254	327	308	293
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-14	-11	-26	-99	-119	-122	-125	-127	-129	-131	-132
Vuosikate 1000 e	644	605	386	690	-36	167	131	127	198	178	161
Poistot 1000 e	536	541	497	598	672	653	636	619	603	588	573
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0
Yli-/alijäämä 1000 e	109	65	249	92	-708	-485	-505	-492	-405	-410	-412
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	2 696	2 760	3 009	3 101	2 393	1 908	1 403	910	505	95	-317
Kumulatiivinen jäämä eur/as	1 307	1 371	1 520	1 586	1 242	1 003	748	492	277	53	-178
Nettoinvestoinnit 1000 e	210	530	1 947	2 377	209	241	235	231	228	225	222
Lainakanta 1000 eur	4 102	4 075	5 416	7 095	7 333	7 437	7 570	7 711	7 758	7 828	7 917
Lainakanta eur/as	1 988	2 025	2 735	3 629	3 805	3 910	4 035	4 168	4 249	4 341	4 450

Arviointimenettelyn kriteerit

Konsernin kriisimittarit	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Peruskunnan alijäämä	2 696	2 760	3 009	3 101	2 393	1 908	1 403	910	505	95	-317
...alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernin alijäämä eur/as	1 491	1 554	1 706	1 775	1 433	1 197	944	692	479	257	29
...500 eur/as ja 1000 eur/as		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Konsernivuositote / poistot	138,4 %	108,5 %	84,6 %	111,3 %	20,7 %	44,4 %	41,1 %	41,4 %	50,8 %	49,3 %	48,1 %
Kunnan veroprosentti	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	2 635	5 884	6 660	7 604	7 837	7 995	8 177	8 368	8 504	8 651	8 818
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	1,56	1,24	0,75	0,89	0,28	0,44	0,41	0,40	0,45	0,44	0,42
Konsernivuositote / poistot	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Kunnan veroprosentti	Ei täyty*	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*	Ei täyty*
Kons. lainakanta ja vuokravastuut	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty
Kons. laskennallinen lainanhoitok.	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty*	Ei täyty*	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Montako	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2	2

Pomarkku	Trendi 2016-2021		637 1000 e									
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Asukasluku	2 063	2 013	1 980	1 955	1 927	1 902	1 876	1 850	1 826	1 803	1 779	
Veroprosentti	21,50	21,50	21,50	8,86	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	8,90	
Toimintakate 1000 e	-13 946	-14 569	-15 184	-5 773	-5 774	-5 911	-6 144	-6 313	-6 492	-6 679	-6 866	
Toimintakatteen muutos 1000 e		-623	-615	9 411	-1	-137	-233	-169	-179	-187	-187	
...muutos %:ia		4,5 %	4,2 %	-62,0 %	0,0 %	2,4 %	3,9 %	2,7 %	2,8 %	2,9 %	2,8 %	
Tuloverotulo 1000 e	5 712	6 042	6 037	3 235	2 930	2 985	3 070	3 176	3 288	3 406	3 525	
Kiinteistövero 1000 e	512	549	563	577	577	577	577	577	577	577	577	
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	640	921	926	567	466	497	522	537	554	570	587	
Verotulot yhteensä 1000 e	6 864	7 512	7 526	4 379	3 973	4 059	4 169	4 290	4 419	4 553	4 689	
Valtionosuudet 1000 e	7 740	7 673	8 070	2 184	1 714	1 968	2 079	2 123	2 247	2 280	2 316	
...muutos 1000 e		-67	396	-5 886	-470	255	110	44	124	34	36	
...muutos %:ia		-0,9 %	5,2 %	-72,9 %	-21,5 %	14,9 %	5,6 %	2,1 %	5,8 %	1,5 %	1,6 %	
Verorahoitus yhteensä 1000 e	14 604	15 185	15 596	6 563	5 687	6 028	6 248	6 413	6 665	6 833	7 005	
...muutos 1000 e		581	411	-9 033	-876	340	220	166	252	168	172	
...muutos %:ia		4,0 %	2,7 %	-57,9 %	-13,3 %	6,0 %	3,7 %	2,7 %	3,9 %	2,5 %	2,5 %	
Käyttökate 1000 e	658	616	412	790	-87	117	104	101	174	155	140	
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	-14	-11	-26	-99	-120	-127	-133	-139	-145	-149	-154	
Vuosikate 1000 e	644	605	386	690	-207	-11	-29	-39	29	5	-15	
Poistot 1000 e	536	541	497	598	672	653	636	619	603	588	573	
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	0	360	0	0	0	0	0	0	0	0	
Yli-/alijäämä 1000 e	109	65	249	92	-879	-663	-665	-658	-574	-582	-588	
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	2 696	2 760	3 009	3 101	2 222	1 559	894	236	-338	-920	-1 508	
Kumulatiivinen jäämä eur/as	1 307	1 371	1 520	1 586	1 153	820	476	128	-185	-510	-848	
Nettoinvestoinnit 1000 e	210	530	1 947	2 377	209	241	235	231	228	225	222	
Lainakanta 1000 eur	4 102	4 075	5 416	7 095	7 504	7 785	8 079	8 386	8 602	8 843	9 108	
Lainakanta eur/as	1 988	2 025	2 735	3 629	3 894	4 093	4 306	4 533	4 711	4 905	5 120	

Väestö	Tuloslaskelma	Rahoitus	Tase	Palvelurakenteen kustannus	Toimintaympäristö ja tulevaisuus
Asukasluku laskussa – muutosajureina sekä kuolleisuus että muuttotappiot.	Tulos ollut negatiivinen vuosina 2016-2018.	Erittäin pieni investointitaso.	Taseessa aika vähän tavaraa.	Palvelurakenteen kustannus kasvanut nopeasti – asukaslukuun suhteutettuna hyvin nopeasti.	Isot pyörteet – millä tasolla Suomen talous on todellisuudessa – asioita hoidettiin velalla, mutta ikääntymistä ja muita väestön liikkeitä ei voi hoitaa rahalla.
Kaikkien väestöryhmien, myös eläkeikäisten määrät ovat laskeneet ja laskevat edelleen.	Toimintakate kasvaa vaikka väestö vähenee	Maanmyynneistä ei ole juurikaan saatu tuloja.	Kunnan lainakanta on keskimääräistä pienempi	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kustannusten kehitys on kriittistä	Valtakunnan tason tilanne – voidaanko edelleen velkaantua?
Kuntaan muuttaa vähän lapsiperheitä, mutta perusopetusikäistenkin määrä silti laskee.	Toimintakatteen kasvu on kuitenkin ollut maltillista.	Tuloveroprosentti on keskitasoa vähän suurempi.	Myös konsernin lainakanta pieni, mutta mittavat vuokravastuut	Liikunta- ja ulkoilupalvelut sekä nuorisopalvelut ovat kalliita.	Voidaanko kasvattaa veroastetta?
Veto- ja pitovoima heikkoja, vuosi 2022 poikkeuksena	Vuosina 2019-2021 vuosikate on juuri ja juuri kattanut poistot.		Rahavaroja ei ole. Nettovelka kuitenkin on keskimääräistä pienempi	Kadut ja yleiset alueet, energiahuoltopalvelu	Hyvinvointialueet?
	Yhteisöverokertymät melko hyviä		Takauksia on merkittävän paljon	Väestön vähentyessä palvelurakennetta on sopeutettava	Oma talous vaatii sopeutusta
	Kiinteistöveroprosentit keskimääräisiä tai vähän matalampia. Kohtuulliset kiinteistöveropohjat. Kiinteistöverokertymä on kuitenkin pieni.		Käyttöomaisuus on keskimääräistä pienempi.		Oikeat keinot, jotka tuntuvat päätöksenteossa; jaksotus

28.05.2024

§ 92

§ 92

Kuntatalouden sopeuttamistyöryhmän loppuraportti

§ 80

Kunnanhallitus 09.01.2024 § 4

Pomarkun kunnanvaltuusto on 8.6.2023/ § 26 hyväksynyt talouden tasapainotusohjelman vuosille 2023-2026. Ohjelmalla arvioidaan saatavan vuonna 2026 noin 0,2 milj. euron säästövaikutus vuoden 2023 lähtötilanteeseen nähden. Ohjelman hyväksymisen jälkeen kuntatalouden kehityksessä on nähtävissä olennaisia heikennyksiä vuodesta 2024 alkaen erityisesti verorahoituksen osalta. Viimeisimmät valtionosuuslaskelmat ja -ennusteet huomioiden kesäkuussa 2023 hyväksytyyn ohjelman toimenpiteillä ei pystytä tasapainottamaan taloutta riittävässä määrin.

Valtuuston hyväksymä vuoden 2024 talousarvio on noin 1,1 milj. euroa alijäämäinen. Talousarvioon sisältyy henkilöstömenojen 122 000 euron säästötavoite Suunnitelmavuosien 2025–2026 talousarvion alijäämän on arvioitu olevan vuoden 2024 tasolla. Talouden tasapaino on heikko ja edellyttää pikaisia sopeutustoimia. Tilapäisten sopeutustoimien lisäksi on välttämätöntä tehdä rakenteellisia muutoksia, jotka parantavat talouden tasapainoa pysyvästi.

Kunnanvaltuusto on asettanut yhdeksi vuoden 2024 sitovaksi toiminnalliseksi tavoitteeksi talouden sopeuttamisen palvelurakennetta uudistamalla.

Valmistelija	Mikko Airaksinen
Esittelijä	kunnanjohtaja Mikko Airaksinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus nimeää työryhmän palvelurakenteen uudistamista ja talouden tasapainottamistoimenpiteitä varten sekä valitsee ryhmälle puheenjohtajan.
Päätös	Kunnanhallitus päätti työryhmän nimeksi kuntatalouden sopeuttamisen työryhmä. Työryhmään valittiin: Kaarlo Peltomaa pj (KESK), Jari Jokinen (SDP), Miia Hietanen (KOK), Jouni Erola (PS), Aila Salmela (VAS), Minna Grönman (kv pj, KESK) ja Janne Päiviälä (kh pj, KOK). Työryhmä käyttää tarpeen mukaan viranhaltijoita ja lautakunnan puheenjohtajia asiantuntijajäseninä. Työryhmän tavoitteena on löytää ne toimenpiteet, joilla saavutetaan vaikuttavuudeltaan 300 000 euron säästövaikutus vuonna 2025. Työryhmän loppuraportti pyritään esittämään kunnanhallitukselle 31.5.2024 mennessä.

Kunnanhallitus 28.05.2024 § 92

360/00.00.01/2023

Kunnanhallitus päätti 9.1.2024 § 4 asettaa työryhmän kuntatalouden sopeuttamista varten ja asetti työryhmän tavoitteeksi löytää ne toimenpiteet, joilla saavutetaan vaikuttavuudeltaan 300 000 euron säästövaikutus vuonna 2025. Osana talouden sopeutustoimia kunnanhallitus 30.1.2024 § 14 päätti käynnistää tuotannollista ja taloudellisista syistä koko henkilöstöä koskevan yhteistointamenettelyn.

Sopeuttamistyöryhmä kokoontui kuusi kertaa. Sopeuttamistyöryhmän kokoukset aikataulutettiin lomittain kunnanhallituksen sekä yhteistyötoimikunnan kokousten kanssa.

Sopeuttamistyöryhmän esittämillä toimenpiteillä on noin 130 000 euron säästövaikutus vuonna 2024 lähtötilanteeseen nähden. Vuonna 2025 säästöjä kertyy alustavien laskelmien mukaan noin 354 000 euroa vuoden 2024 lähtötilanteeseen nähden.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi sopeuttamistyöryhmän loppuraportin.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Lisätietoja

Täytäntöönpano



Loppuraportti

Kuntatalouden sopeuttamistyöryhmä



Sisällys

Talouden sopeuttamistarpeet vuosina 2024-2026.....	1
Kuntatalouden sopeuttamistyöryhmä	1
Sopeuttamistoimenpiteet	2
Kasvatus- ja opetustoimi	2
Tekninen toimi	4
Hyvinvointitoimi.....	5
Hallintopalvelut.....	5
Organisaatiokaavio	6
Taloudelliset vaikutukset	7

Talouden sopeuttamistarpeet vuosina 2024-2026

Pomarkun kunnan talouden näkymät vuodesta 2024 eteenpäin ovat merkittävästi muutamaa edellisvuotta heikkommat. Valtuuston hyväksymä vuoden 2024 talousarvio on noin 1,1 milj. euroa alijäämäinen. Suunnitelmavuosina 2025 ja 2026 talouden tasapainotushaasteiden odotetaan pysyvän vähintään vuoden 2024 tasolla.

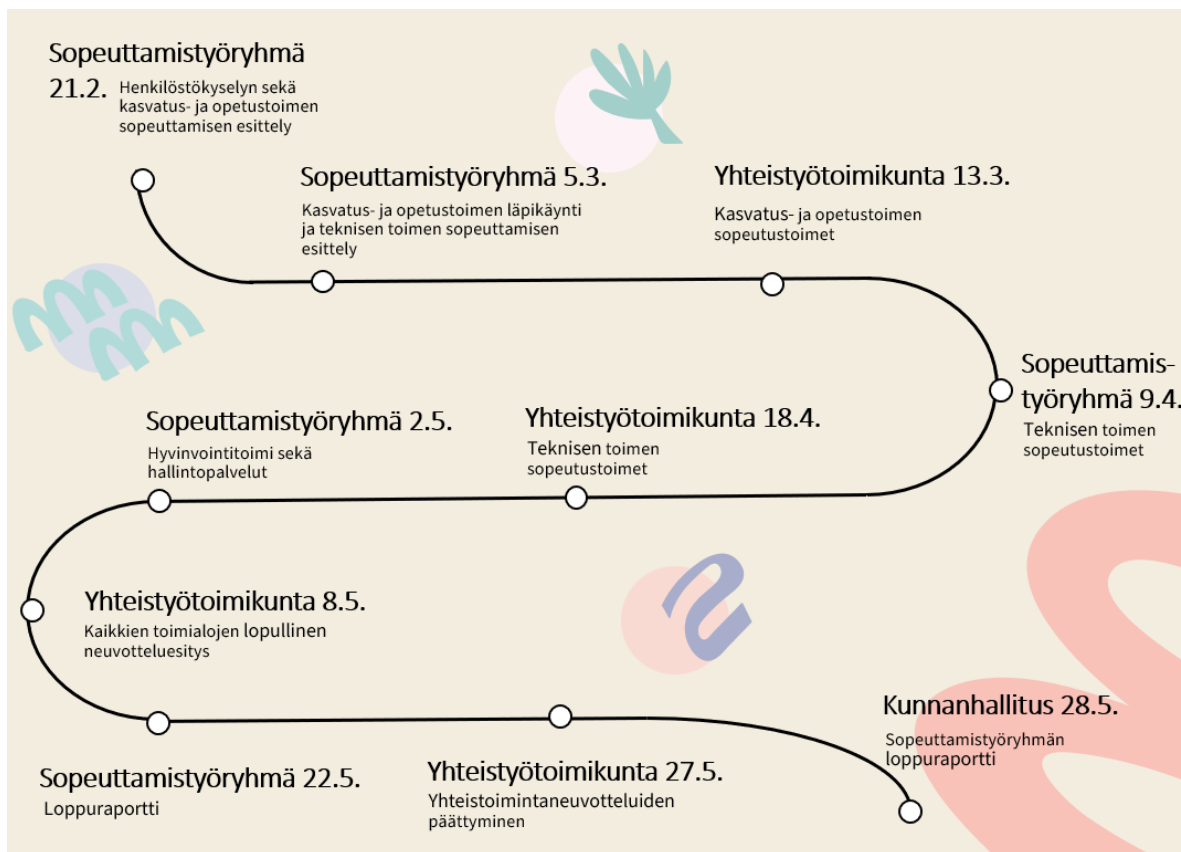
Vuoden 2024 talousarvioon sisältyy henkilöstömenojen 122 000 euron säästötavoite. Koska kunnan talousarvioehdotuksessa edellytettiin sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kunnanhallitus antoi kunnanvaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen. Pomarkun kunnan yhteistyötoimikunta käsiteli talousarvioesityksen kokouksessaan 21.11.2023 ennen kunnanhallituksen lopullisen talousarvioesityksen käsittelyä.

Kunnanhallitus päätti 9.1.2024 § 4 asettaa työryhmän kuntatalouden sopeuttamista varten ja asetti työryhmän tavoitteeksi löytää ne toimenpiteet, joilla saavutetaan vaikuttavuudeltaan 300 000 euron säästövaikutus vuonna 2025. Osana talouden sopeutustoimia kunnanhallitus 30.1.2024 § 14 päätti käynnistää tuotannollista ja taloudellisista syistä koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn.

Kuntatalouden sopeuttamistyöryhmän työskentely

Kuntatalouden sopeuttamistyöryhmään kuuluivat kunnanhallituksen valitsemana Kaarlo Peltomaa, pj (kesk.), Minna Grönman (kesk.), Janne Päiviälä (kok.), Jouni Erola (ps.) Miia Hietanen (kok.), Jari Jokinen (sd.), Aila Salmela (vas.). Sopeuttamisryhmän kokouksiin osallistuivat lisäksi kunnanjohtaja, vt. henkilöstö- ja sivistysjohtaja, tekninen johtaja sekä hallintosihteeri. Sopeuttamistyöryhmä kokoontui kuusi kertaa. Sopeuttamistyöryhmän kokoukset aikataulutettiin lomittain kunnanhallituksen sekä yhteistyötoimikunnan kokousten kanssa.

Alkuperäisen aikataulun mukaan sopeuttamistyöryhmän piti käsitellä ensimmäisenä teknisen toimialan kokonaisuus. Teknisen toimialan valmistelun keskeneräisyyden, sekä opetustoimesta esitettyjen toiveiden vuoksi aikataulua muutettiin siten, että ensimmäisenä käsittelyyn otettiin kasvatus- ja opetustoimi.



Sopeuttamistyöryhmän sekä yhteistyötoimikunnan aikataulutusta aiheittain.

Esitetyt sopeutustoimet

Kasvatus- ja opetustoimi

Kasvatus- ja opetustoimen sopeuttamisesitykset on valmistellut vt. henkilöstö- ja sivistysjohtaja yhdessä toimialan esihenkilöiden kanssa. Sopeuttamistoimet sisältävät määräaikaisten työsuhteiden täyttämättä jättämisen lisäksi yhden koulunkäynninohjaajan työsuhteen päättämisen. Toiminnallisten muutosten kautta nähdään mahdollisena vähentää koulunkäynninohjaajien resurssia opetustoimessa. Resurssin vähentämisen seurauksena koulunkäyntiohjaajien tehtäviä tulee järjestellä sisäisesti uudelleen.

Sopeuttamistyöryhmän suunnitelman mukaan kunnanvaltuusto päätti lakkauttaa henkilöstö- ja sivistysjohtajan viran ja perusti uuden sivistys- ja hyvinvointijohtajan viran.

Kasvatus- ja opetustoimessa on syntynyt seuraavia henkilöstösäästöjä vuonna 2024

- Kirkonkylän koulun koulunkäyntiohjaajan (APIP-ohjaaja). Sijaisuutta ei ole täytetty keväällä 2024.
- Kevään 2024 voimassa olevat erityisluokanopettajan sijaisjärjestelyt
- Koulusihteerin työaikaa on supistettu koulusihteerin omasta toiveesta (100%→80%)

Määräaikaiset työ- ja virkasuhteet

- Määräaikaisen yläkoulun tuntiopettajan (pienryhmä) virkaa ei jatketa 1.6.2024 jälkeen, mikäli erityisen tuen päätökset eivät sitä edellytä.
- Määräaikaisen koulunkäyntiohjaajan työsuhdetta ei jatketa 31.5.2024 jälkeen
- Määräaikaisen henkilökohtainen avustajan (varhaiskasvatus) työsuhdetta ei jatketa 31.7.2024 jälkeen
- Määräaikaisen hanketyöntekijän työsuhdetta ei jatketa 31.7.2024 jälkeen
- Määräaikaisen lastenhoitajan työsuhdetta ei jatketa 31.12.2024 jälkeen

Kunnanjohtaja													
sivistys- ja hyvinvointijohtaja													
Sivistys toimen hallinto	Koulutoimi						Varhaiskasvatus						
	Yhteiskoulu-lukion rehtori				Kirkonkylän koulun rehtori + lehtori			Päiväkodin johtaja + vaka opettaja					
Toimistosihteerit / hanke	Koulusihteeri (+kirkkis)	Erityisopettaja	Lehtori	Lehtori	Erityisluokanopettaja	Koulunkäyntiohjaaja	Luokanopettaja	PPH	Vakan erityisop.	Ryhmävustaja (ma)	Lastenhoitaja		
	Tuntiop. eng.	Koulunkäyntiohjaaja	Lehtori	Lehtori	Erityisluokanopettaja	Koulunkäyntiohjaaja	Luokanopettaja	PPH	Vakan opettaja	Ryhmävustaja	Lastenhoitaja		
	Tuntiop. PR?		Lehtori	Lehtori	Erityisopettaja	Koulunkäyntiohjaaja	Luokanopettaja	PPH(nyt pk)	Vakan opettaja		Lastenhoitaja		
	Tuntiop. kukote		Lehtori	Lehtori		Koulunkäyntiohjaaja APIP	Luokanopettaja		Vakan opettaja		Lastenhoitaja		
	Tuntiop. mu li						Luokanopettaja				Lastenhoitaja		
							Luokanopettaja				Lastenhoitaja 60%		
											Lastenhoitaja (PPH siirretään ma)		

Kasvatus- ja opetustoimen organisaatiokaavio 1.1.2025

Toiminnallisena muutoksena on suunniteltu myös siirrettävän koululaisten aamupäivätoiminta päiväkodin toiminnan yhteyteen 1.8.2024 alkaen. Yksi

perhepäivähoitaja suunnitellaan siirrettävän määräaikaisesti lastenhoitajan tehtävään päiväkodille. Henkilön työsuhde säilyy kuitenkin vakituksena.

Tekninen toimi

Teknisen toimen sopeuttamisesitykset on valmistellut tekninen johtaja yhdessä toimialan esihenkilöiden kanssa. Teknisen toimen hallintoa koskevat muutokset on valmistellut kunnanjohtaja. Sopeutustoimet sisältävät yhden laitoshuoltajan työsuhteen päättämisen, rakennustarkastaja- isännöitsijän sekä teknisen johtajan virkojen yhdistämisen sekä vuosina 2024-2025 mahdollisesti eläköityvien kahden kiinteistöhoitajan vakanssin täyttämättä jättämisen (kiinteistöhoitajien määrä supistuu viidestä kolmeen).

Sopeuttamistyöryhmän näkemyksen mukaan laitoshuoltajan resurssin vähentämisen seurauksena teknisen toimen tulee tarkastella uudelleen siivousmitoituksia erityisesti kunnanviraston sekä monitoimihallin osalta. Irtisanomisista päättää työsuhteeseen ottanut toimielin.

Teknisen johtajan ja rakennustarkastaja-isännöitsijän virkojen yhdistämisen mahdollistamiseksi tehtäviä on määrä uudelleen järjestellä siten, että rakennustarkastaja-isännöitsijän nykyisiä tehtäviä siirretään yhdistelmävirkaan sekä hallintopalveluiden hoidettavaksi. Suunnitelmien mukaan virkojen yhdistäminen toteutetaan 31.10.2024. Virkamutoksista päättää kunnanvaltuusto.

Kunnanjohtaja				
Teknisen toimen toimialajohtaja				
Siivous-palvelut	Teknisen toimen hallinto	Tilahallinto	Ruokapalvelut	
Siivoustyön-ohjaaja			Ruokapalvelupäällikkö	
Laitoshuoltaja	Toimistos sihteeri	Kiinteistöhoitaja	Ruokapalvelu vastaava	Kokki
Laitoshuoltaja		Kiinteistöhoitaja	Ruokapalvelu vastaava 50%	Kokki
Laitoshuoltaja		Kiinteistöhoitaja		
Laitoshuoltaja				
Laitoshuoltaja				

Teknisen toimien organisaatiokaavio sopeuttamistoimien jälkeen.

Hyvinvointitoimi

Hyvinvointitoimen sopeuttamistoimia työryhmälle on valmistellut vt. henkilöstö- ja sivistysjohtaja sekä kunnanjohtaja. Sopeuttamisesityksen mukaan hyvinvointikoordinaattorin virka muutetaan hyvinvointiohjaajan tehtäväksi. Hyvinvointikoordinaattorin tehtäväkuva muutetaan siten, että hyvinvointitoimen hallinnollisia tehtäviä siirretään sivistys- ja hyvinvointijohtajalle. Tuleva hyvinvointiohjaajan tehtävä painottuu aiempaa enemmän nuorisotyöhön sekä hyvinvointitoimen kenttätöihin. Nuorisotoimessa on toiminut hanketyöntekijä toukokuuhun 2024 asti. Tätä määräaikaista tehtävää ei suunnitella täytettävän hankekauden päättyttyä 1.8.2024 jälkeen.

Suunnitelmien mukaan kunnanhallitus muuttaa 28.5.2024 hyvinvointikoordinaattorin viran hyvinvointiohjaajan tehtäväksi 1.8.2024 alkaen ja henkilöstötoimikunta päättää nimikemuutoksesta kesäkuussa 2024.



Hyvinvointitoimen organisaatiokaavio sopeuttamistoimien jälkeen.

Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden sopeuttamistoimia on valmistellut kunnanjohtaja yhdessä hallintopalveluiden henkilöstön kanssa. Hallintopalveluissa osa vuodelle 2025 tiedossa olleista henkilöstövähennyksistä on toteutunut jo vuoden 2024 aikana. Työpajatoiminta on siirtynyt hyvinvointialueen vastuulle, eikä hallintopalveluiden henkilöstöön kuulu tällä hetkellä työpajavalmentajaa. Työpajavalmentajan määräaikaista tehtävää ei suunnitella täytettävän jatkossakaan.

Rakennustarkastaja-isännöitsijän sekä teknisen johtajan virkojen yhdistämisen seurauksena isännöinnin tehtäväkokonaisuus siirretään hallintopalveluissa työskentelevän taloussuunnittelijan tehtäväkuvaan. Siirron mahdollistamiseksi

taloussuunnittelijan tehtäviä järjestellään hallintopalveluissa osin uudelleen henkilöstön kesken.

Kunnanvaltuusto on päättänyt 25.4.2024 § 11 perustaa sivistys- ja hyvinvointijohtajan viran ja kunnanhallitus on hyväksynyt viran tehtäväkuvan. Sivistys- ja hyvinvointijohtajan viran tehtäväkuvaan ei kuulu henkilöstöasioista vastaaminen. Henkilöstöasioiden vastuu siirretään hallintopalveluissa työskentelevän hallintosihteerin tehtäväkuvaan.

KJ
Hallintopalvelut
Hallintosihteeri
Taloussuunnittelija
Toimistosihteeri (ma)

Hallintopalveluiden organisaatiokaavio sopeuttamistoimenpiteiden jälkeen.

Organisaatiokaavio

Alla on kuvattu koko kunnan organisaatiokaavio sopeuttamistoimien jälkeen. Sopeuttamistoimet ajoittuvat keskenään eritavoin, mutta suurelta osin muutokset astuvat voimaan viimeistään 31.12.2024.

Kunnanjohtaja																		
sivistys- ja hyvinvointijohtaja																		
Hallintopalvelut	Hyvinvointitoimi	Sivistystoimenhallinto	Koulutoimi						Varhaiskasvatus				Teknisen toimen toimialajohtaja					
			Yhteiskoulu-lukion rehtori			Kirkonkylän koulun rehtori + lehtori			Päiväkodin johtaja + vaka opettaja				Siivouspalvelut	Teknisen toimen hallinto	Tilahallinto	Ruokapalvelut		
Hallintosihteeri	Hyvinvointijohtaja	Toimistosihteeri / hanke	Koulusihteeri (+kirjuri)	Erityisopettaja	Lehtori	Lehtori	Erityisluokanopettaja	Koulunkäyntiöjohtaja	Luokanopettaja	PPH	Vakan erityisop.	Ryhmävastaja (ma)	Lastenhoitaja	Laitoshoitaja	Toimistosihteeri	Kiinteistöhoitaja	Ruokapalvelustaava	Kokki
Taloussuunnittelija	Kirjaston palvelupäällikkö		Tuntiop. eng.	Koulunkäyntiöjohtaja	Lehtori	Lehtori	Erityisluokanopettaja	Koulunkäyntiöjohtaja	Luokanopettaja	PPH	Vakan opettaja	Ryhmävastaja	Lastenhoitaja	Laitoshoitaja		Kiinteistöhoitaja	Ruokapalvelustaava 50%	Kokki
Toimistosihteeri (ma)	Toimistosihteeri		Tuntiop. PR?		Lehtori	Lehtori	Erityisopettaja	Koulunkäyntiöjohtaja	Luokanopettaja	PPH(nyt pk)	Vakan opettaja		Lastenhoitaja	Laitoshoitaja		Kiinteistöhoitaja		
			Tuntiop. kukote		Lehtori	Lehtori		Koulunkäyntiöjohtaja APIP	Luokanopettaja		Vakan opettaja		Lastenhoitaja	Laitoshoitaja				
			Tuntiop. mu li						Luokanopettaja				Lastenhoitaja	Laitoshoitaja				
									Luokanopettaja				Lastenhoitaja	Laitoshoitaja				
													Lastenhoitaja	Laitoshoitaja				
													Lastenhoitaja (PPH siirretään ma)	Laitoshoitaja				

Esitettyjen toimien taloudelliset vaikutukset

Sopeuttamistyöryhmän esittämällä toimenpiteillä on noin 130 000 euron säästövaikutus vuonna 2024 lähtötilanteeseen nähden. Vuonna 2025 säästöjä kertyy alustavien laskelmien mukaan noin 354 000 euroa vuoden 2024 lähtötilanteeseen nähden.

	2024	2025
Sivistyksen toimiala	88 000	195 500
Tekninen toimiala	43 000	145 000
Hallinto	-500	14 000
YHTEENSÄ	130 500	354 500

Sivistyksen toimiala

	2024	2025
KEVÄT 2024		
Kirkonkylän koulun koulunkäyntiohjaajan (APIP-ohjaaja)		
sijaisuuden täyttämättä jättäminen	12 000	
Erytisylokanopettajan sijaisjärjestelyt	5 000	
Koulusihteerin työajan supistaminen (tammi-heinäkuu)	3 200	
SYKSY 2024 JA 2025		
Yläkoulun tuntiopettajan (pienryhmä) tehtävän täyttämättä jättäminen	20 000	60 000
Koulunkäyntiohjaajan tehtävän päättymisen määräaikaisuuden jälkeen tai vakituisen tehtävän täyttämättä jättäminen (Kirkonkylän koulu)	12 000	30 000
Koulunkäyntiohjaajan irtisanominen	12 000	30 000
Hanketyöntekijän työsuhteen päättymisen 31.7.2024	4 000	4 000
Koulusihteerin työajan supistaminen (elo-joulukuu)	2 300	5 500
Koululaisten aamutoiminnan siirtyminen päiväkodille	2 500	5 000
Erytisylokanopettajan tehtävän jatko?		
Nuoriso-ohjaajan tehtävän täyttämättä jättäminen 1.7.2024	16 000	33 000
Hyvinvointiohjaajan tehtäväjärjestelyt	2 500	5 000
Sivistys- ja hyvinvointijohtajan tehtäväjärjestelyt	-3 500	-7 000
2025		
Perhepäivähoitajan siirtyminen päiväkotiin ja määräaikaisen lastenhoitajan palkkaamatta jättäminen		30 000

YHTEENSÄ	88 000	195 500
-----------------	---------------	----------------

Tekninen toimiala

	2024	2025
Kiinteistöhoitajat 2hlöä - eläköitymiset 2024 ja 2025	25 000	75 000
Laitoshuoltajat 1hlö – irtisanominen	10 000	30 000
Isännöitsijä/rakennustarkastajan viran lakkauttaminen	10 000	45 000
Teknisen johtajan tehtäväjärjestelyt	-2 000	-5 000
YHTEENSÄ	43 000	145 000

Hallinto

	2024	2025
Hallintosihteerin tehtäväjärjestelyt	-500	-1 000
Isännöinti hallinnon tehtäväksi		15 000
YHTEENSÄ	-500	14 000

§ 123

Talouden tasapainotusohjelman valmistelun käynnistäminen

Kunnanhallitus 17.06.2025 § 123

156/02.00/2025

Valtuusto on 8.6.2023 / 26 § hyväksynyt talouden tasapainotusohjelman vuosille 2023-2026. Ohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset vuoden 2026 tilinpäätöksessä. Ohjelman mukaan tulovero- ja kiinteistöveroprosenttien korotustarve on arvioitava vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä ja että veroprosentteja on korotettava hyvissä ajoin, mikäli on ilmeistä, että taloutta ei muilla toimilla saada tasapainoon viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä.

Ohjelman hyväksymisen jälkeen kunnan talous on kehittynyt odotettua heikommin, joten ohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat riittämättömiä talouden tasapainottamiseksi. Keskeisin yksittäinen tekijä talouden tasapainon heikentymiseen on hyvinvointialueelle siirtyneiden sote-menojen vaikutus kuntien valtionosuusrahoitukseen. Kunnallisveroprosenttia on korotettu prosenttiyksiköllä sekä vuonna 2023 että 2024.

Osana talouden tasapainotustoimia kunnanhallitus päätti keväällä 2024 käytyn yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen 28.5.2024/ 92 § ja 98 § toiminnallisista järjestelyistä henkilöstömenojen vähentämiseksi. Toimenpiteillä tavoiteltiin noin 130 000 euron säästöä vuonna 2024. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion noin 159 000 eurolla. Tasapainotustoimista huolimatta vuoden 2024 tilinpäätös jäi noin 670 000 euroa alijäämäiseksi.

Vuoden 2025 muutettu talousarvio on noin 800 000 euroa alijäämäinen ja alijäämää kertyy taloussuunnitelman mukaan vuosina 2025-2027 yhteensä yli 1,8 milj. euroa. Alijäämäkehityksen pysäyttäminen edellyttää tulopohjan vahvistamista sekä merkittäviä toiminnallisia sopeutustoimia. Tasapainotustoimia tulee kunnan oman toiminnan lisäksi kohdentaa myös kunnan tytäryhtiöihin. Erityisesti Pomarkun Vuokratalojen tilanne on haastava ja edellyttää mittavia sopeutustoimia.

Valtuusto on asettanut yhdeksi vuoden 2025 talousarvion toiminnalliseksi tavoitteeksi talouden tasapainotusohjelman laatimisen. Ohjelman valmistelua varten tulee perustaa luottamushenkilöistä sekä keskeisistä viranhaltijoista koottu työryhmä, joka vielä läpi ohjelman valmisteluprosessin kunnanhallituksen asettamien tavoitteiden ja saadun evästyksen perusteella.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä **kunnanjohtaja Mikko Airaksinen**

Päätösehdotus **Kunnanhallitus päättää**
-käydä evästyskeskustelun talouden tasapainotustarpeista sekä tasapainotusohjelman aikataulusta ja tavoitteista
-asettaa tasapainotusohjelman valmistelua varten luottamushenkilöistä ja

17.06.2025

§ 123

viranhaltijoista koostuvan työryhmän sekä nimeää ryhmälle puheenjohtajan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Talouden tasapainotusohjelman valmistelua varten perustettuun työryhmään valittiin luottamushenkilöistä Minna Grönman (pj), Elli Liljeroos, Ari Passilahti, Jaana Kovanen, kunnanhallituksen puheenjohtaja Kaarlo Peltomaa sekä kunnanvaltuuston puheenjohtaja Eevaliisa Toivola. Viranhaltijoista työryhmään valittiin kunnanjohtaja Mikko Airaksinen. Työryhmä kutsuu muita viranhaltijoita/työntekijöitä mukaan työryhmän kokouksiin tapauskohtaisesti.

Lisäksi kunnanhallitus pyytää Pomarkun Vasemmistoliitto ry:tä sekä Pomarkun Perussuomalaiset ry:tä nimeämään oman edustajansa työryhmään.

Täytäntöönpano

valitut

28.08.2025

§ 52

§ 52

Kiinteistöjen omistajapolitiikan perusteet

Kunnanhallitus 17.06.2025 § 128

Kuntakonsernin palvelutuotannon käytössä oleva kiinteistöomaisuus muodostaa merkittävän osan konsernin varallisuudesta. Kiinteistöjen hankinnalla, määräajoin tehtävillä korjausinvestoinneilla sekä vuosittaisilla ylläpitokustannuksilla ja olennainen vaikutus kuntakonsernin talouden kehitykseen. Rakennuskannan tulisi olla oikein mitoitettu, mahdollisimman tehokkaassa käytössä ja hyvässä kunnossa. Kiinteistöomaisuuden hallinnan tulee perustua kuntastrategian mukaisiin tavoitteisiin sekä arvioihin palvelutuotannon tarpeiden kehittymisestä pitkällä aikavälillä.

Kiinteistöomaisuuden taloudellista ja tarkoituksenmukaista käyttöä ohjataan kunnan omistajaomistajapolitiikan avulla. Tavoitteena on varmistaa omaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyminen sekä pääomien tehokas käyttö kuntakonsernin kokonaisedun mukaisesti. Omistajapolitiikan periaatteet määrittelevät, mitä kunta omistaa, millaisia tavoitteita omistukselle asetetaan ja miten omistuksia hallitaan, kehitetään tai niistä luovutaan.

Kuntalain 14:§:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista. Omistajapolitiikan ja siihen perustuvan tytäryhtiöiden omistajaohjauksen toteuttamisesta vastaa kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohto. Pomarkun kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Kunnan konsernijohto vastaa kuntakonsernin kiinteistö- ja rakennuskantaa koskevien tavoitteiden yhteensovittamisesta omistajapolitiikan periaatteiden mukaisesti. Kunnanvaltuusto päättää peruskunnan kiinteistökantaa koskevista muutoksista. Konserniyhtiöiden osalta päätöksenteko tapahtuu konserniohjeen mukaisesti. Omistajapolitiikan toteutumista seurataan vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä.

Kiinteistöjen omistajapolitiikan perusteet on valmisteltu kunnanhallituksen nimeämän kehittämistyöryhmän työskentelyssä keväällä 2025 saadun evästyksen pohjalta. Työn perustana on vuonna 2024 työnsä päättäneen kiinteistötyöryhmän johtopäätökset sekä kunnan kiinteistöstrategian valmisteluun liittyvät asiantuntijaselvitykset.

Valmistelija Mikko Airaksinen

Esittelijä kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy liitteenä olevat Pomarkun kunnan kiinteistöjen omistajapolitiikan perusteet.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano

28.08.2025

§ 52

Kunnanvaltuusto 28.08.2025 § 52

165/02.00/2025

Päätösehdotus **Kunnanvaltuusto hyväksyy liitteenä olevat Pomarkun kunnan kiinteistöjen omistajapolitiikan perusteet.**

Päätös **Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.**

Täytäntöönpano

kunnanjohtaja

Kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka käsittää kuntakonsernin omistusta koskevat yleiset tavoitteet, jotka ohjaavat eri omaisuuslajien hankintaa, omaisuuden arvon säilyttämistä ja kehittämistä sekä omaisuudesta luopumista. Omistajapolitiikka määrittelee kunnan periaatteet omistajana: mitä kunta omistaa, millaisia tavoitteita omistukselle asetetaan ja kuka omaisuuden arvosta ja käytöstä vastaa sekä miten omistajapolitiikan seuranta ja valvonta on järjestetty.

Kunnan toiminnan suunnittelun perustana on kuntastrategia, joka perustuu arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Vastaavasti omistajapolitiittisten linjausten tulee perustua arvioon kunnan omistusten nykytilasta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista palvelujen järjestämistapaan ja omistuksiin. Omistajapolitiikan periaatteiden määrittelyn tavoitteena on turvata päätöksenteon järjestelmällisyys, pitkäjänteisyys ja tämän seurauksena pääomien tehokas käyttö sekä kuntakonsernin kokonaisuus.

Omistajapolitiikkaa toteutetaan omistajaohjauksen kautta. Kuntalain 46 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan strategiaan, omistajapolitiikkaan ja kunnan tavoitteisiin perustuvia toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksella ohjataan kunnan toimintaa sitä koskevan lainsäädännön asettamissa rajoissa, niin että koko kuntakonsernin omistajapolitiittiset tavoitteet ja edut tulevat huomioiduksi. Omistajapolitiikan tulee olla aktiivista ja sen tavoitteena on omistaja-arvon säilyttäminen ja lisääminen.

Omistajapolitiikan periaatteet hyväksyy valtuusto. Omistajapolitiikan on konkretisoiduttava kunnan päätöksenteossa kaikilla tasoilla. Omistajapolitiikan toteutumista on seurattava säännöllisesti. Omistajapolitiikan ja siihen perustuvan tytäryhtiöiden omistajaohjauksen toteuttamisesta vastaa kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohto. Pomarkun kunnan hallintosäännön 20 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja.

Kuntakonsernin kiinteistökannan ylläpito ja kehittäminen

Kuntakonsernin palvelutuotannon käytössä oleva kiinteistö- ja rakennuskanta muodostaa merkittävän osan kuntakonsernin omaisuudesta. Omistajapolitiikka määrittää Pomarkun kuntakonsernin kiinteistöjen omistusta koskevat periaatteet, joilla tuetaan kunnan strategiaa tavoitteita ja ohjataan kuntakonsernin palvelutuotannon ja asumisen tarpeita koskevaa päätöksentekoa.

Tavoitteena on elinvoimaisuutta edistävä, hyväkuntoinen, taloudellinen ja oikein mitoitettu kiinteistökanta.

Kuntakonsernin kiinteistöjä koskevat omistajapolitiittiset periaatteet

Kunnan kiinteistöomaisuuden hoidon lähtökohtana on omaisuuden arvon, kunnan ja käyttökelpoisuuden säilyttäminen ja se, että tuotantovälineet vastaavat kulloinkin ajan tarpeita. Kunnassa tulee arvioida säännöllisesti, missä kunnossa ja miten tehokkaassa käytössä kunnan omistama kiinteistökanta on, onko toiminta taloudellisesti kannattavaa ja palveleeko kiinteistökanta kunnan strategiaa tavoitteita palvelutuotannon kehittämisen näkökulmasta.

Sellaisesta kiinteistöomaisuudesta ja tytäri- tai muiden yhteisöjen omistuksista, jotka ovat taloudellisesti kannattamattomia tai eivät palvele kunnan toimintaa tai strategiaa tavoitteita, on pyrittävä luopumaan. Omistuksesta luopumista tulee harkita myös silloin, jos omistukseen sisältyy merkittävä taloudellinen

riski. Luopumisen vaihtoehtona on aina selvitettävä mahdollisuus kehittää tarkasteltavana olevaa toimintaa siten, että se vastaa kunnan tarpeita.

Ennen omaisuudesta luopumista tulee selvittää, miten luopuminen vaikuttaa kunnan palvelutuotantoon ja miten palvelut turvataan tulevaisuudessa kuntalaisille. Jos omaisuudesta ja omistuksista luopuminen merkitsee myös palvelutuotannon siirtymistä kunnalta muille toimijoille, on palvelujen turvaamisen kuntalaisille oltava korostetusti esillä asiaa ratkaistaessa. Ennen luopumispäätöstä on selvitettävä luopumisen taloudelliset vaikutukset kuntakonsernille sekä varmistettava kunnan tosiasialliset mahdollisuudet huolehtia sille valmiuslaissa ja erityislaeissa säädetyistä varautumisvelvoitteista.

Kiinteistöomaisuus on hankittava kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Kuntien hankintoja sääntelee hankintalaki, joka pääsääntöisesti edellyttää hankinnat kilpailutettavaksi. Uusia kiinteistö- ja rakennusinvestointeja suunniteltaessa on otettava huomioon, millaisia rajoituksia kunnan toimintatavoille ja käytetyille keinoille lainsäädännössä on asetettu.

Kuntalain 126 §:n perusteella kunnan hoitaessa tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen tulee pääsääntöisesti antaa tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Kilpailulaissa on säädetty kielletyistä kilpailunrajoituksista ja kilpailun tasapuolisuuden turvaamisesta julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä. Kuntakonsernin investoinneissa on huomioitava, mitä kuntalain 15 luvussa on säädetty kunnan antamista lainoista ja takauksista (129 §) ja kiinteistön luovutuksesta ja vuokrauksesta.

Omistajapolitiikan toteuttaminen

Kiinteistöjen käytön suunnittelun ja seurannan toteuttamiseksi kuntakonsernin kiinteistö- ja rakennuskanta jaetaan omistajapolitiikan periaatteiden seuraaviin kategorioihin:

- 1) kehitettävät kiinteistöt
- 2) ylläpidettävät kiinteistöt
- 3) myytävät/loppuun käytettävät kiinteistöt
- 4) purettavat kiinteistöt

Kiinteistöjen sijoittelusta ao. kategorioihin vastaa kunnan konsernijohto. Kategoriointi ohjaa kunnan toimialojen ja konserniyhtiöiden vuosittaista talouden suunnittelua ja pidemmän aikavälin investointisuunnittelua.

Kunnanvaltuusto päättää peruskunnan kiinteistöjä koskevista investointipäätöksistä ja kiinteistöistä luopumisesta sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen omistuksista. Konserniyhtiöt tekevät kiinteistöomistuksia koskevat päätökset yhteisön päätöksentekomenettelyn mukaisesti. Yhteisön hallituksen tai toimitusjohtajan on konserniohjeen (6§) mukaisesti hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kunnanhallituksen kirjallinen kanta investointia tai kiinteistöä luopumista koskevassa asiassa.

Omaisuuksien tuotto

Kunnan verorahoitteisen toiminnan käytössä olevalle omaisuudelle ei voi asettaa varsinaista taloudellista tuottovaatimusta. Kustannuksissa on kuitenkin otettava huomioon pääoman hinta ja siitä aiheutuvat kustannukset. Omaisuuksien käytön tehokkuutta tulee arvioitava edullisuusvertailujen ja erilaisten toimintamallien vaihtoehtoiskustannusten avulla. Maksurahoitteisen palvelutuotannon käytössä olevalle omaisuudelle luonnollinen tuottovaatimus on sitoutuneelle pääomalle saatava korko. Tytäryhtiöillä tavoitteena on tulouttaa omistajalle vuosittain osuus tuloksesta niin, ettei tuloutus vaaranna yhtiöiden toimintaedellytyksiä.

Omistuksia koskeva muu ohjeistus

Omistusta koskevissa päätöksissä tulee edellä olevien perusteiden lisäksi noudatettavaksi, mitä kunnan kiinteistöstrategiassa, hallintosäännössä, konserniohjeessa ja hankintaohjeissa on säädetty.

Seuranta ja arviointi

Kiinteistöjen omistajapolitiikan toteutumista tulee arvioida vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Samalla tulee arvioida sen vaikutuksia kuntalaisten palvelutarpeisiin, kunnan palvelutuotantoon, asuntomarkkinoihin ja kuntalaisten asumisolosuhteisiin. Lautakunnat raportoivat omassa palvelutuotannossaan olevien kiinteistöjen kunnosta ja kehittämistarpeista tekniselle lautakunnalle. Tytäryhtiöt raportoivat omista kiinteistöistään osalta kunnanhallitukselle. Kunnanvaltuusto päättää omistajapolitiikan periaatteisiin tehtävistä muutoksista.